

DOLENJSKI LIST
VSAK ČETRTEK

Smo sredi krhkega premirja, katerega epilog ni znan...

S torkove seje izvršnega sveta v Novem mestu

NOVO MESTO — »Smo sredi trhlega premirja, katerega epilog ni znan,« je torkovo redno sejo novomeškega občinskega izvršnega sveta začel njegov predsednik Boštjan Kovačič. Bilance dosedanja vojne niso delali, se je pa vladala razumljivo soočila s trenutnim doganjem pri nas. Ocenili so, da se je tudi novomeška občina enako kot Dolenjska in Slovenija ob prvem navalu JA ubranila in se učinkovito samoorganizirala, naj gre za TO, milico, civilno zaščito, ali zdravstvo, vrtce, občinsko upravo itd. in seveda »teren«, na katerem so se zelo aktivno odzvali lovci, gasilci, radioamatieri in drugi. Vsi operativni organi so skratka delovali učinkovito. Še naprej morajo biti vsi v stalni pripravljenosti, da bi v primeru ponovne zaostrije oz. napada s strani JA, ki ga obljublja general Adžić, enote JA v Sloveniji pa so bile kljub premirju polnjene s svežimi močmi, bili na mestu oz. pripravljeni za akcijo.

Z. L.-D.

PISMO BREZ PISAVE

LJUBLJANA — V počastitev Svetovnega slovenskega kongresa, ki je bil pretekl teden v Ljubljani, so v novem atriju Narodnega muzeja odpri zanimivo razstavo Pismo brez pisave — arheologija o prvih stoletjih krščanstva na Slovenskem. Razstava bo odprtta do 20. avgusta.

PROTI DOMU — Na severiško železniško postajo je iz Ljubljane 5. julija pripeljal vlak ŽTP Beograd za okrog 800 ujetnikov, ki so vstopili v Ljubljani in Zidani Mostu. V Sevnici se jim je pridružila še stotinja ujetnikov. Priča smo bili ganljivemu srečanju, ko so starši med ujetniki le našli svoja otroka, brata iz okolice Travnika pa ranjenega mlajšega brata, ki sta ga že dolgo zaman iskal po Zagrebu v bolnišnici in vojašnici. Ujetnike je spremljala 13-članska ekipa, med njimi dva zdravnika. (Foto: P. P.)

KRKA JE NAŠE MORJE — Tako pravijo mlađi kopalcji Maja, Petra, Jožko, Matej in Sebastian, ki smo jih v ponedeljek popoldan ujeli v objektiv pri razigranem kopanju v topli Krki pri Kronovem. Kljub temu da se nad nami še vedno vleče vojna po smodniku, ljudje hočejo pregnati zle misli na zadnje dogodeke, zato ni čudno, da so bile minula nedelja polne kopalcji tudi Smarješke in Dolenske Toplice. Samo upamo lahko, da se bomo že naslednje leto lahko kopali v svobodnem slovenskem morju. (Foto: J. Pavlin)

TREBNJE — V ponedeljek, 8. julija, nam je poveljnik občinskega Štaba za civilno zaščito v Trebnjem Dušan Mežnaršič povedal, da so ukinili evakuacijo za okrog 2000 ljudi iz območja Mokronoga in okolice. Opazili so, da so se kmetje sicer že pred preklicem evakuacije vračali na domačije vsaj za toliko časa, da so nakrnili živino in postorili najnajnjejsja opravila. V ponedeljek so se umaknile tudi vse enote civilne zaščite, ukinjena so dežurstva, čeprav je vse še zmeraj v stanju operativne pripravljenosti za primer najhujšega. (Več o tem na 3. strani)

Z Doba pustili ujete oficirje

Tudi večina vojakov zapustila Center za vojne ujetnike na KPD — Gladovna stavka oficirjev JA naglo končana — Izjava upravnika KPD Dob

DOB PRI MIRNI — Kot nam je v ponedeljek povedal vodja Centra za vojne ujetnike v KPD Dob, Anton Maver, so 8. julija spustili že vseh 86 zajetih oficirjev JA, 3 pripadnike zveznega sekretariata za notranje zadeve, že prej pa so spustili iz centra 3 civiliste. V centru je bilo tudi 113 ujetih oz. prebeglih vojakov, od tega deseterica različnih narodnosti, preostali pa so Albanci, ki pa se niso hoteli pridružiti ujetnikom na posebnem vlaku in se vrniti domov.

Število teh vojakov se od ure do ure zmanjšuje, saj odhajajo vsi, ki to želijo v

dogovoru z Rdečim križem, na lastno odgovornost pa lahko gredo tudi domov. Veliko večina zajetih v centru je bila zadovoljna z zdravstvenim varstvom in hrano. Ranjenega oficirja so prepeljali v ljubljanski klinični center, medtem ko se dva bolna oficirja nista odločila za to možnost. Sicer pa za zdravje in počutje zaprtih v KPD Dob nenehno skrb civilni zdravnik, v tem primeru pa so omogočili tudi obiske vo-

P. PERC

Samostojna SLOVENIJA 1991

Žrtve niso bile zaman

Pravica brez moči je nemočna, moč brez pravice je tiranska. V teh dneh velikih preizkušenj slovenskega naroda, ki je tako rekoč čez noč prisilno dozoren in se postoral za stoletje, smo spoznali in občutili globino te (Pascalove) misli. Tok dogodkov nas je postavil na trdnila. Samo eno noč je bilo dopuščeno snajati svojo naravno pravico do povsem svobodnega in od nikogar odvisnega življenja. Sledila je groba agresija z razdejanji in žrtvami, odločen odpor, za vsem tem pa mednarodno diplomatsko posredovanje, ki je naše politično vodstvo prepričalo in delno tudi prisililo, da začne ubirati dolgotrajnejšo in napornejšo pot uveljavljivite plebiscitne narodove volje, ki pa zagotavlja mir v tem delu Evrope in bolj upošteva tudi mednarodnopravni položaj drugih.

Ali naj to pomeni, da je ostra in do nas trda brionska deklaracija, sprejeta v noč na ponedeljek, naš poraz in da so bile hude žrtve zaman? Ne. Med vojno in dogovorom je izbira le ena. Deklaracija bo resa začasno razveljavila oz. zadržala osamosvojitvena dejanja, bo pa hkrati odprla demokratično, evropsko pot za uresničitev narodove težnje, ki se je zdaj internacionalizirala in za katero sprejemajo nekatere javnosti tudi evropske dežele. Te naj bi odločilno pripomogle, da bi pršli do cilja po poti dogovorov in sporazumov, torej brez vojne, ki bi tako ali drugače ogrozila vse. Prav zato smo, kot posebej poudarja predsednik Kučan, po Brioni bliže uresničiti svoje zgodovinske težnje, kot smo bili pred njimi.

M. LEGAN

UMRL JE ZA SLOVENIJO — V novomeški bolnišnici je v petek zaradi rane na glavi, ki jo je kot teritorialec dobil v spopadih z Jugoslovanskim armedom v Medvedjaku, umrl komaj 25-letni Franci Uršič iz Prečne. Tako je postal petta žrtva na strani branilcev komaj rojene Slovenije. V nedelji popoldan je bila Prečna zavita v črno. Francijevo slovo od domačih in franci hiše je pospremila množica domačinov, na čelu sprevoda je bila slovenska zastava in odred njegovih teritorialcev. »Franci je dal svoje mlado življenje za mlado državo, umrl je za boljši žiri. Tudi mi mladi bomo še naprej branili našo domovino, in če bo potreben, tudi po Francijevi poti«, je ob slovesu pred Uršičeve hišo povedal njegov prijatelj Matjaž Cesar. (Foto: J. Pavlin)

V PREME

V drugi polovici tedna se bo nadaljevalo vroče poletno vreme.

Mokronožani in okoličani spet doma

Grožnja poročnika Grujovića, da bo razstrelil vojaško skladišče v Ciganski dolini z okrog 8 milijoni litrov naftnih derivatov, se umirja

MOKRONOG — Vse kaže, da se v Mokronogu in njegovi okolici ljudem le ni treba več tako batiti, da bi poročnik JA, 32-letni Dragomir Grujović, uresničil grožnjo, da bo razstrelil vojaško skladišče z okrog 8 milijoni litrov naftnih derivatov v Ciganski dolini pri Mokronogu. Grujović, ki so ga vojaške oblasti tako rekoč čez noč povisale v oficirja, potem ko je ob poskušu predaja vojaškega skladnišča slovenski vojski ranil svojega poveljnika kapetana Furlana, je v zadnjem času po telefonu nekajkrat izjavil, da ne bo naredil nič takega, kar bi ogrozilo okolje in ljudi, s katerimi je v približno 15 letih službovanja v Mokronogu in drugod po Sloveniji stkal številne prijateljske vezi. Edini pogoj, ki ga poročnik Grujović pravzaprav postavlja za svojo miroljubnost, je, da ga slovenske oblasti pustijo pri miru.

Grujović je zdaj pomirjen, ker je njegova družina (žena in otroka), ki jo ima zelo rad, na varneh v rojstnem Čačku. Zadovoljen je, ker njegovo enoto 35 vojakov in starešin oskrbujejo s hrano, vodo, celo s časopisi, in da lahko vojaki telefonirajo domov itd. Ravnivo v nedeljo, ko smo večkrat dolgo časa zamenjali številčno telefona in naposled dvakrat le dobili vojašnico v Ciganski dolini, je Grujovićev kolega, podoficer Kovačević, umirjen, lahko bi celo rekel, da se je nekako prijazno opravičil, pojasiščil, da je telefon pač tako zaseden, ker fantje precej klicajo domov, in da je njegov nadrejeni ob dogovorjeni urici čakan na naš klic.

Nazadnje smo po dogovoru z vodnikom Kovačevičem v nedeljo še okrog 22. ure pole ure vztrajno, in zamen skušali vzpostaviti zvezo z Grujovićem. Po-

* Trenja v vojašnici v Ciganski dolini so se po pričevanjih treh vojakov v Žajpahovih gostilnih v Mokronogu pričela že kakšnih 14 dni pred incidentom, ko je Grujović nasilno prevezel komando v enoti in je, namesto da bi razdelil vojaške knjižice vojakom, ki so bili že v civilu in pripravljeni na odhod, knjižice prinesel nazaj v pisarno k poveljnemu Furlanu, ga obstrelil in ukazal vojski, naj spet vzame v roke orožje. Desetim slovenskim vojakom in kapetanom Furlanu je uspelo umakniti se iz vojašnice. To se je prej posrečilo vojaku iz Srbije, ki je bil sit morečega vzdusja v enoti v Ciganski dolini, mednarodnega trenja, ko celo medsebojna nogometna tekma ni minila brez psovka in pretegov. Ta vojak si tako zazel svobode, da je med stražo (ko se je že začel napad JA) pobegnil in ponoc prepeščil po železniški progi od Mokronoga do Sevnice okrog 20 km, tam pa so ga zanj teritorialci.

misili smo že, ali nas ne vleče za nos, ko posredno izraža pripravljenost za vzpostavitev stika z javnostjo. Po drugi plati smo slišali govorice, da jih v soboto pris stal pri vojašnici v Ciganski dolini vo-

M. B.-J.

Cilj je bil civilist v avtu

Pri vojaškem skladišču v Češči vasi streljali na Cirila Ilca in ga ranili

ŠE JE ŽIV — Če bi Ciril Ilc v petek zvečer takole pokonci sedel v svoji kurir, danes najbrž ne bi bil več živ.

NOVO MESTO — «Fant, imam pa srečo», je dejal dežurni kurir v novomeški bolnišnici Cirilu Ilcu zadnjini petek okoli 11. ure zvečer. Ilc se je namreč ves krvav pripeljal v bolničico iz Češči vasi, kjer je pri vojaških skladiščih nekdo nanj streljal in ga ranil, vendar na srečo le lažje. Ilc, 36-letni vdžrževalec v novomeški Krki, je bil očitno prava tarča za neznanega zločinka, saj je jasno, da je strellec dobro v natančno meril. Le temu, da je Ilc sklonil glavo na volan, se ima zahvaliti, da je danes živ in pri svoji družini, sicer bi ga krogla zadela naravnost v sence.

«V Bršlju zraven stare hiše, kjer živi mama, gradim novo in sem tudi vse te dne delal pri hiši,» je povedal Ciril Ilc. Ker je bil prehod čez železniški prehod v Bršljnu blokirani in zabarikadiran, je pač, tako kot drugi potek, večkrat tudi skozi Češčo vas. «Hiso gradim v neposredni bližini vojašnice, vendar je bilo tam še nekako najbolj mirno. V petek do poldneva sva z ženo še po trgovinam nakupovala, okoli dveh popoldneva pa sem se odpriali k hiši in se tam z-

raznem delom zamudil do kakih pol enajstih zvečer. Žena mi je še sporočila, da je v stanovanju v bloku zmanjkalno plina, in sem naložil v avto še plinsko jeklenko. Ko sem šel k hiši, je bila barikada v Bršljnu odprta, ko sem zvečer hotel nazaj, pa je bil prehod spet blokiran. Že prej sem po radiju slišal, da bo posebna komisija skušala ugotoviti, kdo in od kod cele noči strelja pri vojaških skladiščih pri Češči vasi, in sem zato misil, da bo pač vsaj sedaj pot tam bolj varna.«

Tako se je Ilc odločil, da se bo vrnil skozi Češčo vas, pot pa pelje, kot rečeno, mimo vojaških skladišč. «Pri vojašnici je bilo vse mirno, ko pa sem pripeljal do prvega skladišča, je bilo streljanje vse močnejše. Ko sem bil vstopil z drugim skladiščem, sem sklonil glavo na volan. Nenadoma je z desne strani, kjer je skladišče, zaprasketalo, razblipo na katrici in me zapeklo v rami tik pod vratom. Rekel sem si: »Zadet sem, vendar lahko vozim. Hitro naprej!« in močno pognal avto.« Drobci razbiti šope so ga ranili po vratu, krogla ga je opazila po ramu in končala v steberičku katere na voznikovi strani, kjer so jo kasneje našli policiji. »Če bi sedel normalno, se pravi, če bi imel glavo pokonci, bi me strel zadel naravnost v glavo. Tak strel po moje ni bil naključen, ampak je tisti, ki je streljal, moral meriti,« je prepričan Ilc.

Ves krvav se je pripeljal naravnost v bolničico, kjer so ugotovili, da ima okoli 12 cm veliko površinsko ustreljino, mu nudili ustrezno pomoč in ga odpustili domov. Žena je še kar dobro prenesla pogled na kravtega in obstreljenega moža, manj pa so vso stvar obzirno povedali šele drugi dan. «To je grozno, vse to,» pravi gospa Ilčeva, ki se še predvsem spominja grozot druge vojne. »Bršljin je bil eden kot izumrl, zlasti pa ni bil videti nobenega otroka. V domačem kraju mi streljajo na najmlajšega sina, dve hčerkki pa sta v službi na Brniku. Kot da vojna zasleduje našo družino.«

padnikov teritorialne obrambe kot rezervne milice, to pa viva zaupanje. Stvari spremjamamo sproti in za večino možnih in predvidljivih razpletov imamo pripravljene primerne rešitve. Za prebivalce Kočevja je zaklonišč dovolj, večji pomankljivosti pri tem pa tudi nismo opazili. Res pa je, da je za takto razseljeno prebivalstvo, kot je na Kočevskem, primerena zaklonišča težko narediti. Zato se jih je ob alarmu precej poslužilo naravnih zaklonišč, na primer kraških jam, v bližini naselij. Vse se je odvijalo brez panike in upam, da bo tako tudi vnaprej. Materialne škode ali ljudskih poškodb ali žrtv terorje nismo utrpleli,« pravi kočevski župan dr. Petrovič, pri tem pa si ne upa napovedati, kakšna bo materialna škoda v podjetjih zaradi prekinjene ali zmanjšane proizvodnje.

»Nočemo vojne!«
V petek je iz novomeške vojašnice počnilo 23 vojakov

NOVO MESTO — Prejšnji petek, sredi belega dne, je iz novomeške kasarne ušlo 23 vojakov, ki so se pri barikadi na železniškem prehodu v Bršljnu predali vojakom slovenske teritorialne obrambe. Soba, kjer so vojaki čakali, da jih bodo poslali naprej do prvega zbirnega centra oziroma na vlak, ki je v spremstvu Rdečega križa odpeljal ujetne in predane vojake v njihove republike, je bila polna smeha in mladeniške razposajenosti. Kako tudi ne, fantje so bili starci od 17 do 20 let, nekateri tudi na videz še mladostniki, skoraj otroci! In vsi ti mladenci so hoteli čim prej domov. Samo domov. Stran od vojne, ki ni njihova vojna in v katero so jih pehali njihovi predpostavljeni. Ne ubijati in ne biti ubiti.

Srb, Albanci, Romi, Muslimani, Hrvati so govorili drug čez drugega, duhovščili, se tudi mali postavljali, kot se za take razposajene fante spodobi. Konci koncov pa se le ušli vojni in, kar je najlepše, vse gredo domov. »Zakaj sta zbežali?« »Nočemo sodelovati v tej vojni!« so bili odločni. Saj ne, da bi se hoteli izogniti služenju vojašnine. To je na jugu še bolj stvar časti in ponosa. Ne, a hočejo služiti vsaj v svoji republike. Nočeo se bojevati v Sloveniji proti Sloveniji. »Nič točnega nismo vedeli, kaj se dogaja zunaj kasarne,« so pripovedovali. Časopisov niso smeli brati, televizije niso smeli gledati, sicer pa zadnje dni vojašnica tako in tako ni imela električne. »Cele noči poka, a vemo da

mi vojaki ne streljamo, starešine so nam govorili, da na nas streljajo teritorialci. Grozili so nam, da bo vsak, ki bo skušal zbežati, dobil naboj v čelo, če ga ujamejo, pa najmanj 10 let zapora. Pa tudi s tem so nam grozili, da nas bodo teritorialci pobili, če nas dobijo.«

A. B.

Nemir le v Kočevski Reki

Kočevska kot oaza miru — Bombe le na Kočevsko Reko, a brez škode — Klub temu pripravljeni

KOČEVJE — V Kočevski občini skorajda ni opaziti vojnih razmer. Tisti, ki potujejo s Hrvaško, so seveda deležni strožje cestne kontrole, sicer pa v občini vladajo mirno vzdusje. Nekaj vznemirjenja so bili deležni le prebivalci Kočevske Reke, ki so doživeli nekaj letalskih napadov v okolico, vse brez materialne škode, potem pa se topniško obstreljevanje iz ribniške garnizije, tudi to le z manjšo materialno škodo.

«Tudi prebivalci Kočevske Reke so

Pobeg s Poganc

Štirje vojaki ušli iz vojašnice na Pogancah

NOVO MESTO — Z vojaki, ki so ušli iz novomeške kasarne, so bili tudi štirje Slovenci in en Hrvat, ki so prišli od drugod. Ervin je še z enim slovenskim vojakom pobegnil s Koprskega, kjer je služil kot graničar, potem pa dne prebil pri territorialcih v Kopru, kamor ga je prisel iskal oče in ga prepeljal domov v Novo mesto. »Po slovenskih zakonih imam še 20 dni do konca 7-mesečnega vojaškega roka in upam, da bom to odslužil pri territorialcih,« je rekel Ervin.

Štirje vojaki, trije Slovenci in Hrvat, pa so tistega dne pobegnili iz vojašnice na Pogancah pri Novem mestu, kjer je veliko skladišče streliva. »Na Pogancah so oficirji zelo v redu, z nam Slovenci so ravnali lepo, tako kot vojaki drugih narodnosti sploh. Niso nam branili brati katerikoli časopis ali gledali televizijo,« so povedali Slavko, Martin, Rok in Dražen. »Mislimo, da oficirji razumejo načelni položaj,« pravijo. Pa vendar so se odločili za beg, ker niso hoteli tvegati, da bi jih kdo silil streljati na svoje ljudi. »To je vojna proti našemu narodu, proti Sloveniji in v taki vojni mi ne moremo, nočemo in ne smemo sodelovati, tudi posredno ne. Zaradi smo se dogovorili, da bomo zbežali.« Čez žico so splezali ob polpolne. »Mislimo, da vojaki ne bi streljali na nas, če bi nas opazili, za oficirje pa nismo tako prepričani.« Najprej so zbežali trije Slovenci. Pogresili so jih četrt ure in jih takoj začeli iskat, to pa je izkoristil Hrvat Dražen in tudi

A. B.

Samostojna SLOVENIJA 1991

Naša anketa

Človeku je težko pri srcu

Prvi udar armade, ki se je s tem do konca razgalila in potrdila, da ni od njene jugoslovanskosti, še bolj pa od ljudskosti, ostalo nič, na majhno in komaj osamosvojeno Slovenijo je mimo. Mimo so prvi alarmi za nevarnost zračnega napada, bežanje v zaklonišča, ki ga s podobno moro doživljajo tisti, ki so že preživel eno vojno, kot tisti, ki so o njej le poslušali mnoge zgodbne, mimo so prve prave bitke med JA (v kateri so še vedno tudi mladi slovenski vojaki) in skoraj goloroko TO. Pokopane so žrtve. Na srečo jih ni bilo veliko, vsaka pa je oz. bi vsa morala biti v nebo vpijoč opomin morilcem z vojaškimi, v prvi vrsti seveda generalskimi kapami na glavah. Slovenija se je ubranila in ob prvih znakih rahle popustive napetosti začela odpravljati posledice norije na naših tleh in pridno delati, saj ve, da se lahko zanese predvsem nase. A kot da temu narodu, ki si želi samo to, da bi bil sam gospodar v svojem domu, sosedom pa klub junij različnosti ostal dober sosed, ni usojeno, da bi preživel in delal v miru, brez prelivanja krvii, brez naravnega uničevanja gospodarstva, v sistemiu in v oblastju, ki si jo je izbral sam in naj bi jo tudi zamenjeval. Jugoslovanska armada oz. njen vrh, ki se je izmaknil politični kontroli, se je očitno odločila povsem nerazumno braniti pridobljene pravice in položaj, za katerega noče uvideti, da je dejansko že povsem spremenjen. Le kakšno ceno bo treba plačati za vse to?

FRANC KOTNIK, upokojeni občinski uslužbenec iz Novega mesta: »Provo vojno sem doživel kot otrok, v drugi sem bil borec partizan, v tej pa sem star človek. Jaz in moji vrstniki smo vojni, žal, vajeni. Čeprav sem bolj flegmatik, me je ta grozna generala Adžića ljudem močno prezadel; ta psihični pritisk na civilno prebivalstvo, to je hujše kot bombardiranje. Take vojne zločince Adžiće je treba onemogočiti, ker grozijo narodu. Še vedno pa sem optimist in mislim, da se bo vse dobro končalo. Krivci na napad na Slovenijo pa morajo biti kaznovani.«

CIRIL MAROLT, upokojenec iz Ribnici: »Eno vojno sem že doživel in tista je bila kruta in dolgotrajna. Tale je bila kratka, tako vsaj upam, ni pa še nič rečeno, saj sedaj res ne moremo nikomur več zaupati. Čeprav je bila kratka, nas ni bilo nič manj straha. V Ribnici je kar pošteno pokalo, v tretek so streljali tudi s topovi. Menda ni bilo dosti skode in nihče ni bil ranjen, vendar je človeku tesno pri srcu. Tako dela armada, ki smo jo tudi mi sami redili!«

FRANJO DOMUNKOŠ, upokojenec iz Starega Loga, Kočevje: »Tukaj vojne ne posredno skorajda ne čutimo, saj smo daleč od vojaških objektov pa tudi večjih komunikacij. Samo vojaška letala, ki se občasno pojavila na nebuh, smo doživljali kot oddaljeno grožnjo. Zvok siren sem ne seže, je pa tesnoba v srcu ob misli, da je vojna tukaj, vseeno velika. Mladost sem preživel v Prekmurju, doživel tam vojno in dvojno preganstvo, zato vem, o čem govorim.«

NADA GAČNIK, upokojena učiteljica iz Metlike: »V drugi svetovni vojni sem kot otrok doživljala strahote bombardiranja in napadov s topovi, požgali so nam celo gospodarsko poslopje. Zato sem sedaj vse to podoživljala že ob misli, da se lahko ponovi. Ker imam odrasla sinova in nečake, vem, kako je pri srcu materam, katerih otroci so se borili. Sicer pa je sedaj za nas edino upanje v mirovnih pogajanjih, v pomoč misije dobre volje in članic evropske skupnosti.«

MARINA SLADIČ, direktorica črnomajskega Knjigovodstva: »Za Belokranjce je bila to psihička vojna, saj pravih bojev tu ni bilo. Zame je bilo toliko hujše, ker je mož v rezervnem sestavu milice in sem bila neprestano v skrbih, da ne bi bilo kaj narobe. Seveda sem po radiu in TV spremjamala usodo tistih, ki niso mogli uiti grozot terorja. V tej vojni se je jasno pokazalo, da rešitve ne bo mogoče najti z reprezijo, ampak le z dogovorom.«

JANKO BEC, vladovni odpravnik iz Trebnjega: »Najhujje pri nas je bilo, ko so naši blokirali JA pri Medvedjaku in so prihrameli helikopterji in letala. Sočutujem s tistimi, ki so bili na Medvedjaku v prvi vrsti, in jih hrkrati občudujem. Ne bi pa rad bil v njihovi koži. To, kar zganja JA pri nas, je čisti teror. Tisti, ki so preživel zadnjo vojno, pravijo, da so oficirji, ki silijo mlade vojake v nizkotne napade celo na civiliste, še slabši od Hitlerja.«

ANTON TUHTAR, upokojeni obrtnik z Orehovega pri Sevnici: »Pri nas niti ni bilo posebno hudo. Strah pa mi morda niti ni bil, ker sem preživel že drugo svetovno vojno. Seveda pa mi za dogajanje naokrog še zdaleč ni bilo vseeno. Posebno sem bil vznemirjen, ko so nas preletavala letala in ko sem opazil dim ob oddajniku RTV, ki ga je poprej bombardiralo letalo JA. Vzel sem v roke daljnogled in dobro videl, kako je letalo po napadu se enkrat zaokrožilo.«

PAVLA PIRC, gospodinja iz Leskocvja pri Krškem: »V Krakovskem gozdu je bilo streljanje. To je bilo čisto blizu nas. V teh dneh, ko je bilo tako nevarno, se ni dalo nič delati. Mi smo spali doma. Nekateri iz Velike vasi pa so odšli od doma, dokler ni minila najhujša nevarnost. Bili smo se, kako se ne bi! Eno vojno sem že preživel, ampak se je že malo pozabilo, kako vojna

Delajo, kolikor se da normalno

V podjetjih si prizadevajo, da bi bila škoda zaradi negotovih razmer čim manjša — Povsod dajejo zdaj prednost izvozu, da ne bi izgubili partnerjev

NOVO MESTO — V podjetjih si še naprej na vse kriplje prizadevajo, da bi v negotovih razmerah delali, kolikor se le da normalno, da bi gospodarska škoda vsaj ne bila katastrofalna. Še posebno se povsod trudijo z izpolnjevanjem izvoznih načrtov in obveznosti, da bi tujim partnerjem dokazali, da so resne firme, na katere lahko računajo.

V novomeški Krki proizvodnja tako za izvoz kot za domači trg teče normalno, le z nekoliko manjšimi zmogljivostmi. Polletne izvozne načrte so uresničili in celo presegli, samo v treh dneh po deblokadi meje so poslali v en za 20 milijonov dolarjev izdelkov. Tudi vnaprej bo imel izvoz v Krki absolutno prednost, da partnerjem dokažejo, da delajo normalno, obenem pa bodo zagotavljeni tudi oskrba domačega trga, na katerem pa je konec dobab na up. Sicer je oskrba z repromateriali takšna, da bi lahko domače tržišča normalno oskrbovali stiri do pet mesecev, na zalogi imajo tudi nekaj gotovih izdelkov, zdravil. Doma sicer trenutno dobavljajo izdelke le slovenskim in deloma hrvaškim kupcem, ostalim jih bodo takoj, ko bo to objektivno spet mogoče. Računajo pa, da se bo v naslednjih mesecih obseg prodaje predvsem na domačem trgu zmanjšal za okrog 30 odstotkov. Še posebno poglavje so Krkina zdravilišča in tudi Otočec. Hoteli, ki so imeli do konca oktobra razprodane vse zmogljivosti, so dejansko prazni, zaradi česar je bilo 300 ljudi na redne dopuste. V Krki delajo vse, da bi — tudi z novimi akcijami in prijemi — hoteli postopoma spet napolnilni, če se bodo le razmere umirile.

V GIP Pionir je bila prejšnji teden proizvodnja močno motena, saj so imeli velike težave s preskrbo z materiali, precej delavcev je bilo vpoklicanih, precej delavcev iz drugih republik pa se zaradi razmer po obisku doma ni vrnilo v Novo mesto. Že s ponedeljkom so se vse zadeve začele počasi normalizirati, petek (5. julija) pa bodo nadomestili to soboto. Gradbišča v tujini delajo v glavnem vseskozi kolikor toliko normalno, nova pa kljub podpisanim pogodbam niso odprta. V Pionirju močno upajo, da se bodo razmere umirile, da bodo lahko šli v njihovo realizacijo.

V Novoteksu so prekinili kolektivne dopuste, da bi lahko izpolnili izvozne obveznosti. Na javni poziv je prišla na delo le okrog polovica delavcev, zato so obveščali celo po domovih. Polovico načrtovane robe so sicer uspeli očariniti in spraviti čez mejo v nedeljo, ostalo v

Življenje se vrača v stare kolesnice

Delavci za stroje, v vrtcu po starem

METLIKA — V sredo, 3. julija, je večina podjetij v metliški občini prenehala delati, ker so že prej načrtovali dopuste, združene z dnevnim borco. Izjeme so bile le tam, kjer mora proizvodnja teči kontinuirano. V ponedeljek pa se povsod razen tam, kjer imajo kolektivne dopuste, začeli normalno delati. Sicer pa se v podjetjih, kjer so močno vezani na uvoz, bojijo, da se bodo stiki s tujimi partnerji popolnoma prekinili, če bi se vojna pri nas nadaljevala.

Preskrba je bila v vojnih razmerah v občini normalna, občasno je primanjkovalo le kvasa. Narodna zaščita se je dobro pripravila za varovanje pomembnejših objektov za preksrbo vode, v pripravljenosti pa

• **Vojaki, ki so prebegli v metliško občino, so bili v glavnem iz vojašnic iz drugih republik, iz slovenskih pa le dva. Med prebeglimi je bilo 9 Slovencev, ki so jih postali v občine stalnega bivališča, ostalih 8 pa je bilo iz Hrvatske, Makedonije, Kosova in BiH. Ti fantje, ki so v zbirnem centru, se bojijo domov — to velja zlasti za tiste s Koksova — saj varne poti do doma ni moč zagotoviti.**

so tudi gasilska društva in ekipe prve pomoči. Dobro se je v vojnih razmerah organiziral tudi otroški vrtci, ki je bil pripravljen organizirati tudi nočno varstvo, če bi bilo to potrebno, sprejeti pa tudi otroke, ki sicer niso vključeni v VVO. Vendar so starši v glavnem sami poskrbeli za varstvo otrok, tudi zato, ker vrtci nima zaklonišča. Tako so bili v sredo pretekli teden v varstvu le štiri otroci, 4. in 5. julija jih ni bilo, ta teden pa dela vrtci zopet povsem normalno.

OTROCI BODO OSTALI DOMA

METLIKA — V torek se je sestal odbor za letovanje pri metliški občinski Zvezi prijateljev mladine in odločil, da zaradi izrednih razmer omesedest otrok, ki naj bi 17. julija odšli v kolonijo v Nerezine na Malem Lošinju, ostane doma. Prav tako ne bo odšlo v Ronke 10 metliških otrok, ki naj bi v tem pobratinem italijanskem mestu preživili počitnice od 16. do 26. julija.

Vrtci se počasi polnijo

Prizanesimo otrokom s strahovi!

NOVO MESTO — V negotovih vojnih razmerah so starši pretekli teden volili v novomeške vrtce le okrog desetino otrok, ki jih sicer varujejo in vzgajajo v vrtci. Že v ponedeljek je prišlo v vrtce spet mnogo več otrok, okrog 500, saj je večina podjetij začela normalno delati, da zamujeno nadoknadi, kolikor se da. V vrtce sprejemajo tudi Solarje, predvsem tiste mlajše, ki se jih starši upravičeno bojijo puščati same doma. V ponedeljek so jih imeli v vrtcu za en razred, 24.

Dela večina vrtcev, le Novoteksov so se zaradi izpostavljenosti lokacije z vzgojiteljicami vred presesti v bržljinskega in vrtce z Ljubljanske ceste na Drsko, kjer imajo tudi svoje zaklonišča in kuhinjo. Zapri je tudi vrtec na Mestnih njivah, za vrtec v Stopičah pa bodo odločili, ali naj dela ali ne, glede na število otrok. V ponedeljek jih je bilo tam le pet. Odprtia so tudi družinska varstva. Naj povemo, da v vrtcih ne komplikirajo, če pride otrok v najblžji vrtec, ne pa v tistega, ki ga si cer obiskuje.

Tako v začetku vojne so v novomeški VVO uvedli tudi poludansko dežurstvo v vrtcu na Drski, ki deluje še sedaj. Pokazalo se je, da je potrebno. Uporabljajo ga predvsem starši, zaposleni v bolnišnici. Še vedno je na voljo tudi nočno dežurstvo, če bi bilo seveda potrebno za več otrok. Telefonska številka vsakokratne dežurne vzgojiteljice visi na vrati vrtca, sporocajo jo po radiu Studia D, imajo jo tudi v občinskem centru za obveščanje.

V vrtcih se vseskozi trudijo, da bi življenje teko kolikor se da normalno, da bi otrokom v čim večji meri prizanesi s travmami in strahovi, ki jih prinašajo s seboj vojna in nove generalske grožnje z njo. Vzgojiteljice se sicer pogovarjajo z malčki o stvareh, ki se zdaj dogajajo pri nas, poročil po radiu in TV pa z njimi ne poslušajo. Prav bi bilo, ko bi bilo tako tudi doma, namesto da starši in sploh odrasli prenašamo na otroke vso svojo zbeganost. Upajmo sicer, da je vojne konec, a če bo še treba bežati v zaklonišča, bi bilo lepo in prav, da se skušamo obvladati in otrokom povemo mirno in le toliko, kot je potrebno, kaj se dogaja, kaj je treba storiti, ne pa, da — kot se je zgodilo v enem od alarmov — so otroci mireni, disciplinirano prišli v zaklonišče med jokajoče odrasle, ki so glasno razmuščali, kako nam bodo vse porušili in nas vse pobili. Potrudimo se torej in priznemo otrokom v teh težkih časih, kolikor se najbolj da!

STRUP ZA TANKE — Pohoda JA po Sloveniji niso ustavili ne avtomobili, ne drevesa, ne žive barikade. Za tanke očitno ni bilo pravih zaprek, zato pa so jih postavili v tem tednu. Na območju novomeške občine so z učinkovitim težnim križi zaprl skoraj vse ceste. V nedeljo zjutraj so »španske jezdce« nekoliko umaknili in sprostili promet. »Če bo potrebno, bo cesta v hipu zaprta. Ta bo vse do tedaj, dokler bodo grozili Sloveniji«, pravijo dežurni delavci Cestnega podjetja v Novem mestu (na sliki). Foto: J. P.

Dežurni kot pozimi

Cestno podjetje je do sedaj na barikadah izgubilo sedem kamionov

NOVO MESTO — Med tistimi podjetji na Dolenjskem, ki so se najbolj postavila v bran domovine, je bilo zagotovo Cestno podjetje. »Na uporabo smo dali celo firmo razen ženski iz pisarne«, je hudočušno povedal direktor Franc Gole, ki ga je te dni mogoče videti obnovljenega s postajo UKW, direktorski stolček pa je zamenjal s poveljstvom nad brigado Šoferjev. Za več kot sto barikad na območju desetih dolenskih in posavskih občin so uporabili celoten vozni park. »Dežuramo kot v zimski službi. Že v sredo, ko smo praznovali rojstvo nove Slovenije, so naši Šoferji spali v Bučni vasi, tovornjaki so bili načozeni z gramozom. V četrtek zjutraj so se že postavili v Medvedjeku in na drugih pomembnih krajih po Dolenjski in tako dežuramo še danes. Res smo vsi skupaj že nekoliko utrujeni, vendar nihče ne reče ne, nikomur nič ne manjka. Včasih so negovali ob boljših pogojih, sedaj pred odhodom na dežurstvo vzamejo plastično vrečko s suho hrano in oidejo v bran domovine,« pove Gole.

Cestno podjetje je do sedaj na barikadah izgubilo sedem kamionov. Dveh izmed njih najbrž ne bo mogoče več popraviti, posebno ne tistega kamiona, ki je čuval barikado pri Bregani. Vse tako kaže, da je Dolenska od vseh slovenskih pokrajin še najbolj zabarikadirana. »Odprte so vse magistralne ceste razen naše. Veliko podjetij po Dolenjski vari protitankovske ovire; mi jih postavljamo, in kot je slišati, jih kmalu še ne bo dovolj,« je za konec povedal direktor na vojnem položaju Franc Gole.

J. PAVLIN

PREPOVEDANO VLAČENJE DRV

GABRJE — Krajevna skupnost Gabrie obvešča vaščane Gabrie in Jurgorje, da je zaradi uničevanja kolovozne poti in asfalta prepovedano vlačenje drv med Vrti in Gabrsko goro. Kdor tege ne bo upošteval, ga bo krajevna skupnost sodno preganjala.

ZA BOLJŠE MLEKO — Zadruga je pričela obveščeno akcijo za izgradnjo se demajnastih zbirališč s hladilnimi bazenji na Suhem krajini. S tem naj bi občini izboljšali kvaliteto mleka na zbirališču. Odziv zbiralcev je za sedaj kar dober. Pri pogodbi ti za določen čas odstopajo prostor za postavitev zbirališča, zadruga prav tako gradbeni material, ljudje delo, mleko pa hladilne bazene. Poletni problemi s kvarjenjem mleka bodo tako morda kaj več letos odstranjeni.

KAR ZADEVA ZAKLONIŠČA — Metlika odpovedala na vse fronti, čeprav odgovorni zagotavljajo, da je Vinska klet varno zatočišče. Poznavalci razmer pa utrdijo, da ni tako in da bi v primeru letalskega napada tam zatečeni odnesli krajo, v najboljšem primeru bi se utopili v vinu, ki bi steklo iz sodov in cistern. Šaljive, ki jih tudi v najresnejših trenutkih ne manjka, pravijo: »Vsekakor je boljše oditi na svet prijeti kot trezen.«

MED POSLANCI METLIŠKE OBČINE — Skupščine je slišati, da bodo v mnajših časih zahtevali imi in priimek človeka, ki je kriv, da v tej občini ni zaklonišče, čeprav so ljudje leta in leta plačevali prispevki za izgradnjo le-teh. Bledi izgovor, da je denar požrla inflacija, kjer je že letos odstranjen.

TEMPERATURA V VINSKI KLETI — Ni višja od 14 °Celzija, zato je čudno, da nekateri starši pripeljejo ob znaku za letalski napad v te prostore otroke, občlane v kratke rokave in kratke hlače. Ob zavijuju sreči se lahko Metličani zatečeni v kleti lastnih hiš, v zaklonišču Kodranki in volne Beti, v improvizirano zaklonišču Gala ter v Kaburovo jamu, kamor so Metličani bežali že za časa turških vdajev. Kaburova jama je prizbelišče delavcev iz Kometa, ko ta delovna organizacija dela.

DO 3. JULIJA — se je prijavilo metliški teritorialni obrambi sedem učebnikov iz Jugoslovanske armade ter štirideset prstovljevcov, med katerimi prevladujejo Slovenci. Na teritorialni obrambi je organiziran stalno dežurstvo, tja se lahko tečejo vsi tisti, ki so samovoljno zapustili JA, dobrodošli pa so tudi fantje in možje, ki so pripravljeni braniti slovensko državo in njen ozemlje.

RAZUMLJIVO JE, da se med informacije, resnične in objektivne, vrnejo takšne, ki povzročijo paniko in strah. Metliški občinci se je govorilo o skupini četnikov, ki da klatijo po Jugorju. Hrastova je tista, ki so samovoljno zapustili JA, dobrodošli pa so tudi fantje in možje, ki so pripravljeni braniti slovensko državo in njen ozemlje.

Novomeška kronika

ZAKLONIŠČA — Ob prvem alarmu za nevarnost zračnega alarma pred slabim dnevom tednom ljudje večinoma še vedeli niso, kje je kakšno zaklonišče. Stvari so se do zdaj popravile, civilna zaščita pa je poskrbela, da so obstoječa zaklonišča končno v takem stanju, da se v njih varno zakloniti. Delavci ZSMH so tudi pregledali vodo v zakloniščih, ki je zdaj uporabljena. Doseženo stanje naj bi posledno redno vzdrževali, da bodo zaklonišča vsek hip na voljo. Da jih ni bi potrebovali, žal še ne kaže. Civilna zaščita bo poiskala dodatne možnosti zaklanjanja civilnega prebivalstva, da bi se ljudje lahko čim bolje zavarovali v primeru potrebe oznevarnosti.

PRESKRBA — Ta je v trgovinah radi velikih nakupov začepala takoj preva gane napade JA po Sloveniji, kasneje pa se je normalizirala. Kolikor je bilo problem, jih je bilo s prevozi zaradi cestnih blokad. V občinskem sekretariatu za družbeni razvoj, ki bdi nad preskrbo, so skupaj z Dolenjsko, KZ Krko in Standardom tudi naredili načrte oskrbe prebivalstva za težje razmere, posebno z mlekom, mesom ipd., za kar v občini ni predelovalnih zmogljivosti. Skratka, vsej urejeno tako, da v občini ne bi ostali brez teh in drugih živil. Še kvasa, ki ga je v prvih dneh napada hudo primanjkovalo, je zdaj dovolj v blagovnih rezervah, kruta pa novomeški peki veskoči specijno toliko, da se nekupi po prvem navalu umira. Odlok, da se cene ne smejete povečati ce, da se morajo vrneti na junijsko raven, v Novem mestu po ugotovitvah inšpektorjev spoštujejo.

Naše banke poslujejo razmeroma normalno. Tudi občani se, zavedajoč se, dajo jutri še en dan, obnašajo smotorno in ne dežajo preplahta, pravijo v LB. Z devizami so seveda velike težave, saj podjetja ne morejo spraviti ven nitri že narejenega in potem je problem tudi plačilo. Tu se utegnje zadeve se poslabšati. V proračunu pa je tudi, kako bo vnaprej, kako bodo izplačali naslednje plače. Banka objavljuje, da bo poslagala, kolikor bo mogla, gotovino po jazgovitvijo SDK.

PREPOVEDANO VLAČENJE DRV — Krajevna skupnost Gabrie obvešča vaščane Gabrie in Jurgorje, da je zaradi uničevanja kolovozne poti in asfalta prepovedano vlačenje drv med Vrti in Gabrsko goro. Kdor tege ne bo upošteval, ga bo krajevna skupnost sodno preganjala.

GABRJE — Krajevna skupnost Gabrie obvešča vaščane Gabrie in Jurgorje, da je zaradi uničevanja kolovozne poti in asfalta prepovedano vlačenje drv med Vrti in Gabrsko goro. Kdor tege ne bo upošteval, ga bo krajevna skupnost sodno preganjala.

»Ne bom se boril proti Slovencem!«

Metliške matere, ki imajo sinove v JA, so se zbrale na tihem protestnem shodu — Grožnje vojakom — Preveč tveganji pobegi — Otroci niso okupatorji!

METLIKA — Kljub temu da je zadnja vojna metliško občino na sreč obšla, saj ni bil izstreljen niti en sam strel, in bi lahko rekli, da je šlo za »osvobojeno ozemlje« v Republiki Sloveniji, se je precej mater, ki imajo sinove v JA, 4. julija zbralo na tihem protestnem shodu v Metliki in Gradevu. To je bil protest proti agresiji, proti nesmiselnim vojnim, v kateri morajo neprostovoljno sodelovati njihovi otroci. Prebrali so tudi protestno izjavo, dovolj zgovorno pa o tem, kaj se godi z njihovimi sinovi in kako je pri srcu njim, materam, pove nekaj njihovih kratkih izjav.

ZORKA STIPANOVIČ iz Metlike: »Sin je v Celju od lanskega 25. decembra, a že od 25. junija nimam z njim nikakršnih stikov. Klicala sem na Rodeči križ, teritorialno obrambo, ljudsko obrambo, radio Celje, in brez uspeha. Ker nisem nič zvedela, se bom napotila kar v Celje. Po slovenskem zakonu bi moral sin kmalu končati služ

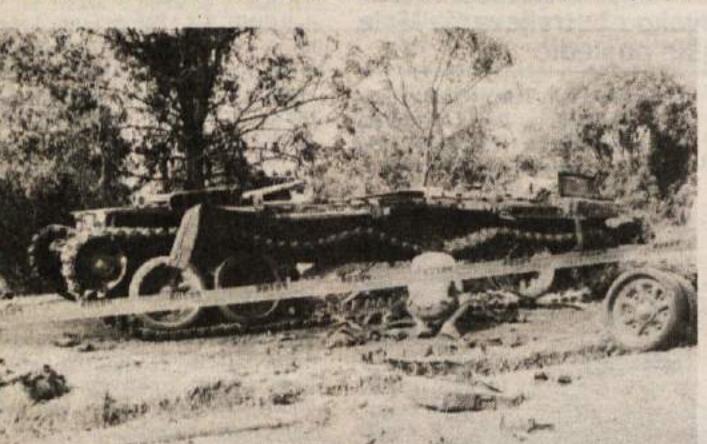
Generalom Jerneji niso mar

Vojna ob Krki in usoda ljudi v njej

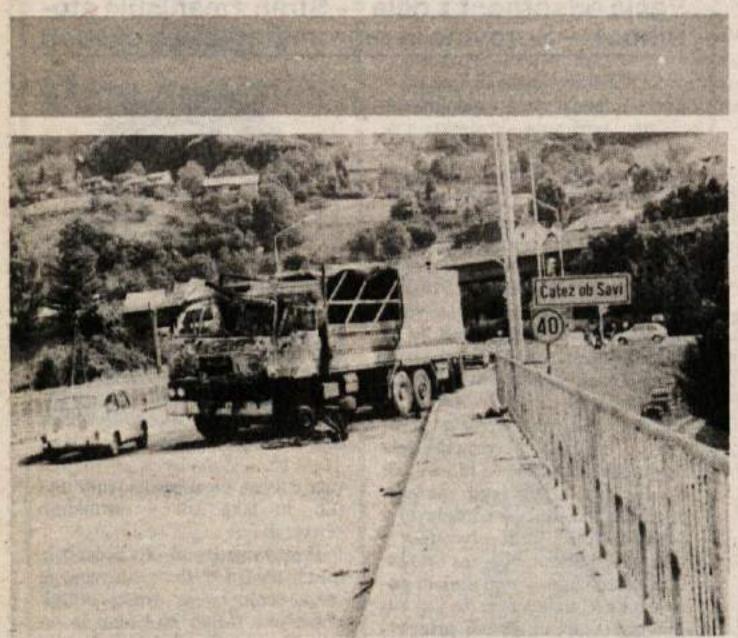
BUKOŠEK — Še preden so se v zvezi s spopadom v Sloveniji diplomati zakopali med svoje akte in so ljudstvu pomahali s premijerjem, je pri Brežicah umrl kot žrtve vojne Jernej Molan. Zato zdaj 17-mesečna Jerneja ne bo nikoli vedela, kakšen je bil njen ati, Jasmina, ki steje 11 let in hodi v šolo v Brežice, ne bo nikdar pozabilila letošnjih počutnic, Jožeta Jernejeva mati, nikoli rekla kaj lepega o 1991. letu in Olga, njegova žena, nikdar dojela, da generalski zdravje lahko kot kuga morijo življenga dragih ljudi.

V BUKOŠKU, kjer je bil Jernej doma, zdaj teh dneh včasih posedejo pred hišo. Tisti večer je bilo

tako. Aro, hišni pes, je zatulil, žalostno in tako, kot bi obžaloval človekovo smrt. Ta presunljivi pasji glas pa črnina, v katero je odeta hiša in stol, ki ostane prazen pred hišo za mizo, okrog katere posede družina brez Jerneja povedo več o smislu in ceni vojne kot vse statistike in generalski eksperite. Povedo, da vojska, ta ali ona, ni brezoblična masa, ampak je množica ljudi, ki trepetajo, ki vstajajo in ki streljajo in ki so lahko ubiti. Generalom pa Jerneji seveda niso mar, generali se gredu vojno po zemljevidih in se redijo v zatohlih kabineh. Bog jim odpusti, ljudje jim ne bodo nikoli M. LUZAR

TANK IN TANKI — To je ostalo od tanka, ki ga je zadelo na cesti pri Prilipah. Kolikor jih je jugoslovanska armada še namenila za tovrsten odpis s seznama osnovnih sredstev? (Foto: L. M.)

RAZGLEDNICA — Menda nekateri stalni tuji gostje obljubljajo, da se bodo kmalu vrnili v češke Terme. Vseeno bodo najbrž trikrat premislili, ali naj res gredo v deželo na sončno stran Alp. Samo največji pustolovci bi se podajali na termalne riviere, blizu katerih v vojni z letali razstreljujejo tovornjake, kot so tega, ki je na posnetku. Upamo pa, da je takih razstreljevanj za zmeraj konec.

Vojna povzročila manjše zastoje

V sevnih podjetjih poteka proizvodnja brez večjih težav

SEVNICA — Sevnica podjetja so razmeroma dobro prenesla udarce, ki jih je povzročil napad JA na Slovenijo. Le v Tehnoloških sistemih Sevnica, na Zagrebščinskem Gozdneškem gospodarstvu in Stilles pretekli petek niso delali.

Kot nam je v ponedeljek povedal sekretar občinskega sekretariata za gospodarstvo in družbeno dejavnosti Jože Kovač, jim je v Jutranjki z javnim pozivom delavkam brežiškega obrata Orlca tudi po radiu navkljub vojni uspešno zagotoviti prisotnost delavk, kar je bilo nujno zaradi pogodbene obveznosti do tujih poslovnih partnerjev. V Jutranjki so se zaenkrat znašli tudi glede uvoza, saj so Jutranjki šeferji špediterje usmerili in spremrili po najbolj varnih mehkih prehodih, od tam pa so tudi sa-

mi s svojimi tovornjaki pripeljali blago iz uvoza, kar sicer tudi dokaj pogosto počno v mirenskih časih.

Pozivodnina teče normalno tudi v Lisci, prav tako izvoz. Bojijo pa se, da se utegne zapleti pri uvozu blaga iz tujine, saj tuje zavarovalnice menda nočijoce prevzeti prevelikega rizika. Iz sevnitske M-Kopitarne je še 29. junija odpeljal tovornjak iz ekov v Nemčijo. Kljub polni sezoni za Kopitarino bio obutvek za prosti čas pa načrtujejo tako kot v Jutranjki kolektivni oddih delavcev od

22. julija. V Inpletu je zaradi vojne motorna proizvodnja, saj je po besedah tehničnega direktorja Božidarja Ignatovića ladja s prevozom iz Egipta sicer pravčasno prišla v Loko Koper, tam pa je tudi obtučala. Tako so imeli delavci Inpletu na začetku julija nekaj več prostih prazničnih dni, kot so načrtovali, kajti prevoz v Inpletu nujno potrebujejo tudi zavojlo skupnega izvoza z Jutranjko in klasičnega izvoza.

V Krmeljski Metalni so pokazali precejšnjo mero prožnosti, saj so začeli namesto t.i. namenske proizvodnje za JA izdelovati ta čas v Sloveniji zelo iskanke in potrebne izdelke, zato imajo Krmeljski Kovinarji polne roke dela.

P. PERC

STRELI — Nekje v bližini Cerkelj je gospodinja stala v hiši za štedilnikom in kuhal. Nedanoma je zunaj počilo in v vrata se je zarila krogla. Kdo je strejal, se ne ve. O takem dogodku pripoveduje domaćini. Cesta od Cerkelj proti Kostanjevici je zaprta s španskimi jezdci. To pripovedujejo in tudi povsem drži. Cerkeljska hosta je v noči brez meseca stražljiva, da te oblige mrzel pot. To so občuti samotnega popotnika. Morečih govorov, vtipov in občutkov je veliko, preveč, in v teh krajih ni nič več lepo.

DOBRO IN SLABO — V nekaterih krajih okoli Brežic več dni zapored ni bilo elektrike, ker so jo vzel armadini enoti. Zato so bili domaćini primorani na odpirati zamrzavalske skrinje in jemati vse vse dobre. Pravijo, da je bilo pojedin, kot že dolgo ne. Kaj so ljudje hoteli drugač, da kot odtajano meso in drugo čimprej pospraviti. — V zamrzvalnikih sobna toplota, nanjiva v ječmeni in pšenici govor, ki jih je odzene noben inkstek. Pa govor o zmagah, če moreš!

ZBIRALCI — Živijo zbiralci perja, poznano zbiralce znak, delujejo zbiralci biserov, zadnje dni pa so se pojavili med Brežicami in Zagrebom tudi zbiralci — tankov. Najbolj navdušeni so očitno prilipam, kjer je vedno obstal eden od armadinskih goseničarjev. Ker zbiralci niso mogli odpeljati vsega materiala, seveda tiste, kolikor ga je od klepljenja še ostalo po eksploziji, so zadovoljili s posameznimi kosi. Domnevamo, da bi ukradli tudi zlato uro tankovskega poveljnika, če bi le ostala. V zbirateljski strasti so si nekateri namreč shranili tudi ribje konzerve, ki jih je po vsej verjetnosti imela posadka tanka v osebni opremi.

- Ko se ločenec poroči z ločenko, so v posledji štiri duše. (Talmud)
- Politik je akrobat. Ravnanje ohranja s tem, da govori drugače, kot dela. (Barres)
- Kdo se izogiba majhnim napakam, se počasi vda večjim. (Tomaz Kempčan)

Krške novice

OSTANKI — V Posavju posledic vojne sicer ne čutijo na slehernem koraku, zato pa je na nekaterih mestih toliko bolj mučno zaradi nedavnih vojaških spopadov. V Krakovskem gozdu se takci občutki lotevajo ljudi zaradi orožja, ki je ostalo ob magistralski cesti. Opreme in streliva so tam pirotehnički nabrali za pravčato malo orožarno. Kaže, da ljudje pravega strahu pred to kramo niti ne čutijo, saj bi se najpogumnojši menda šli celo sprehajati na minsko polja. Da bi se to tudi res dogajalo pri krakovskem bojišču, je vendarle manj verjetno. Res pa je, da so ponokod v Posavju domaćini po bojih nemudoma prečesali teren in od tam odnesli v domace zasebne shrambe kar nekaj orožja in streliva.

GRAFIT — Ob eni od krških ulic so že pred časom opazili na zidu napis, ki v množini sporoča naklonjenost Janši Grafit je nastal, še preden so v Krškem na Gubčevem trgu zasadili in blagoslovili lip. Grafit bo verjetno ostal. Dež ga najbrž ne bo mogel sprati na hitro, človek pa ga v teh časih verjetno tudi ne bo šel uraditi. Škoda pa je, da je nastopil čas, ki je postavljal vsebine grafta na preizkušnjo.

ALARMI — Ko je pokalo v Krakovskem gozdu, so mnogi prebivalci okoliških vasi odšli v bolj varne kraje. Nekateri se ne dajo. Tudi ko so teritorialci varovali oklepnike na avtocesti pri Drnovem in so puške komaj utihne, je bilo videti na njih nekaj kmetovalcev. Če bi bila jugoslovanska vojska bolj ljudska, bi le-ti slala roko. Namesto da je iz letal strejala, naj bi kmetom skropila krompir proti kolodrškemu hrošču. Kolikor se zde besežal otročje, so resne. V normalnih deželah so letala že desetletja nad polji zaradi podobnih opravil, kot je omenjeno.

Sandi Dušić

strokovnih in poslovnih prizadelenj Sandija Dušića, je bilo brža možno, ker je podjetju uspelo pridobiti različne razpoložljive finančne vire in jih preusmeriti v razvoj vinogradništva. Sedanja razvojna stopnja brežiškega vinogradništva pod okriljem Vina Brežice pa sicer odraža uspelo kombinacijo več dejavnikov, kot pojasnjuje Dušić s tem, ko pravi: »Priznanje poslovne skupnosti jemlju kot priznanje celotnemu podjetju, ki je znalo poiskati finančna sredstva za vinarstvo. Razumem ga tudi kot priznanje mlajši generaciji s področja vinogradništva. Je spodbuda vsem mladim, da se vključujejo v razvoj te panoge.«

L. M.

4. julij, 1991

V srcu zmeda:
prelah, bolečina, brezup,
jeza, upanje in ponos.
Slovenija, ljubljena dežela,
zelenja pokrajina s kozolci in zvoniki,
dežela pridnih, svobodoljubnih,
klenih ljudi.

Tvoje davne sanje
so se spremenile v nočno moro.
Se pred temdom so po poljih
zareli makovi cvetovi.
Danes se kri rdeči.
Žito so pomendrali tanki.
Kjer se je včeraj sklonil otrok,
da bi pobral papirček,
ki je padel na tla in ga vrgel in smeti,
so padale bombe.
Na ljudi.
Na nedolžne ljudi!
Tudi mora se enkrat konča!

Dobro jutro, Slovenija,
ljubljena dežela.
Odprti utrujene oči.
Zora je.
Soboda in sonce že sijeta,
vstan, čaka te delaven dan!

MILENA MAJČEN

Vojna vihra uničila tudi referendum?

Bodo ponovili glasovanje na 6 voliščih?

SEVNICA — »Razmišljamo, da bi referendum za krajevni samoprisev na šestih voliščih mestu Sevnica ponovili, saj je bila tod udeležba zaradi vojnih razmer oz. nevarnosti zračnega napada slabá (45,43 odst.), se pravi, da jih je od 3619 volivcev prisko le 1641, v Naselju heroja Maroka, ki ima kar 1036 volivcev, pa je prisko glasovat le 31 odst. krajjanov,« pravi predsednik sveta KS Oton Šket.

V celotni krajevni skupnosti, ki šteje 4973 volivcev, je v nedeljo, 30. junija, prisko na volišče 60,26 odst. volivcev. Zanimivo pa je, da je tudi v mestu — seveda upoštevaje glasove tistih, ki so jih oddali — rezultat pozitiven — 55 odst. »za. Volišča v okoliških krajih (razen Longarjevega dola, Gornjega Brezovega in Orehevoega, kjer pa je majhno število volivcev) so zabeležili pozitiven izid, in sicer so se najbolje odrezali volivci na Prešni Loki

(97,1 odst. za), Ledini (79), Žigarskem Vrh (77,4), v Žurkovem Dolu (71,6), na Metnem Vruhu (69,9 odst. id).

»Skupščina KS mora skleniti o tem, ali naj ponovimo referendum v mestu še pred jesenjo. Mislim, da imamo za to pravno podlago, vedeti pa kaže še to, da je veliko krajanov telefoniralo, če bi zaradi vojne lahko podaljšali glasovanje. Nekateri so menili, da bi ga prestavili, a tedaj je bilo že prepozno, ker smo sklep o tem že objavili v Uradnem listu in pripravili vse potrebno. Ker pa rezultati referenduma kažejo, da je odstotek tistih, ki so glasovali za uvedbo samoprisevke nekoliko večji od odstotka tistih, ki so bili proti, lahko sklepamo, da je bil

• Na Prešni Loki, Žigarskem Vruhu in v Žurkovem Dolu so na referendumu glasovali prav vsi volivci, na Pečju je bilo udeležba 97-odstotna, na Metnem Vruhu 96-odst., na Orešju 93-odst., na Ledini 91 odst. id.

program vendarle pisan na kožo ljudi oz. bi omogočil uresničitev dejanskih potreb krajanov,« pravi predsednik Šket.

P. P.

Sevniki paberki

NAPAD — Ob napadu armade na mesto slovensko državo so nekateri prislegi z juga očitno presodili, da je pridelnik pristnjek, da glasno povede, kaj v resnici misijo o slovenski demokraciji in okolju, kjer so našli za svoje družine debeljki krovu, kot bi jim ga lahko rezali doma. Tako si je neka gospa iz blokovskega naselja heroja Maroka v Sevnici pridovčevala skorajda družinskim slovenskim prijateljem zabrusila: »Vidite, zdaj ste jih pa dobili Slovenc po priči. Osupili gospodje, ki niso mogli kaj, da bi jih pomisili, iz katere jazbne, kot bi rekel general Adžić, je prileže pritajena zveronica. Vsekakor je gotovo, da je poslušala vse v tem parlamentu, ki so terjale, naj jim politiki vrnejo njihove sinove iz enot, za nas okupatorje JA v Sloveniji.«

UMIK — Dopisnik beograjske TV Kristijan Biličić, po potrebi tudi vojni, posebno če gre za ti. Kninsko krajino, jo je pretekli petek jadron uvrl iz Sevnice z njenim kombijem kranjske registracije in spraševal za bližnjice oz. varno pot vsaj do Zagreba. Ni znano, če bo Krle nazaj prijezdil na takšnem tanku, ki jih je Sloveniji preko napovedoval že pred leti.

LIPA — Lipa slovenske državnosti v parku pred sevnitsko občino se ne bo poslušala. Zemljo okoli nje je nameščen župan dobro potlačil in zalil z vodo. Lipa je v nasveti pa je pomagala tudi kmetijka Lucija.

St. 28 (2186) 11. julija 1991

SLOVENSKI SKLADATELJ POD JUŽNIM KRIŽEM

vanske države. V vojni muze molče, prav star rek. Ne molče pa njihovi ljubljeni: pesniki, pisatelji, slikarji, skladatelji. Oglasili so se in obsoledi nasičil, seznanili so svoje sodruge po vsem svetu, kaj se dogaja v Sloveniji, in tako pripomogli, da je resnica prodrla tudi tja, kamor bi sicer le stežka.

Med ljubljenci glasbene muze, ki bo ponesev v svet živo pričevanja grobega nasičila nad demokratično izraženo in uveljavljeno voljo slovenskega naroda, je tudi skladatelj Božidar Kos, avtor koncerta, katerega slovensko izvedbo je onemogočila vojna. Ker je po rodu Novomeščan, je v kratkih dneh bivanja pri nas, obiskal tudi sorodnike v Novem mestu ter rad posvetil nekaj časa pogovoru za Dolenjski list.

Po več letih ste ponovno obiskali Slovenijo. Ali ste pri odhodu iz Avstralije sploh pomisili, da se lahko dogni kaj takega, kar zdaj doživljate?

»V Slovenijo sem bil povabljen kot častni gost Svetovnega slovenskega kongresa in kot avtor koncerta, ki naj bi ga izvedli Simfonični RTV Slovenija na slovesnosti 28. junija. Dan pred začetkom kongresa sem pripravil iz Avstralije in še sanjalo se mi ni, kaj me čaka. Veselil sem se z drugimi osamosvojitev, hip zatem pa so že bili tanki na ulicah in letala nad nami. Zame je vse to absurdno. Spremljal sem dogajanje v Jugoslaviji, a si vendar nisem mislil, da bi vojska lahko šla tako daleč. Znanci so me svarili, naj bom pripravljen na nepristojnost, jaz pa sem jaz smejal, če nevarno je edinole na križnih mestih v Hrvaški, Slovenija pa je mirna in varna.«

Kako avstralski Slovenci gledajo na prizadevanja Slovenije po osamosvojitvi?

»Kot mi je znano, so zelo zainteresirani za dogajanje v Sloveniji in podprtajo njena prizadevanja za osamosvojitev. Z njimi pa žal nimam veliko stikov, ker delam in živim precej daleč od tistega dela Sydneja, kjer so zbrani Slovenci.

Zivim kakih 200 kilometrov zunaj večmijonskega Sydneja, v hribih, višokih kot Gorjanci, na delu na univerzo pa se vozim z vlakom, kar mi vzame skupaj štiri ure časa in tako se ne utegnem udeleževati društvenega življenja Slovencev v Avstraliji. Tudi glasbeno ne sodelujem, ker v klubih gojijo folklorno glasbo, kar je seveda daleč od glasbe, ki jo jaz gojim in poučujem. Vsekakor pa bom vsem svojim znanjem in prijateljem ter univerzitetnim sodelavcem povedal, kaj sem tukaj sku-

sil. Resnico o položaju Slovenije v Jugoslaviji hočem in moram povedati vsem. Vsa univerza bo vedela za resnico. Sydneyska univerza pa je največja v Avstraliji in ima velik ugled tudi v svetu.«

Mesto profesorja na takoj ugledni ustanovi je za našega človeka na tujem izjemem uspeh. Ga je bilo težko doseči?

»V anglosaksonskem delu sveta, kamor spada Avstralija, velja huda konkurenca za taka mesta. Na razpis se javijo kandidati z vseh delov sveta, od Britanije do Kanade, zato seveda ni lahko prodreti. Mislim, da je meni uspelo s strokovnostjo in ustvarjenjem delom. Rojeni anglosaksonci imajo sicer prednost, zato mora biti tujerodni kandidat zares boljši od njih.«

Kako vas poznamo na univerzi: kot Europejca, Jugoslovana ali Slovencev?

»Dokler se ni začelo v Sloveniji gibanje za osamosvojitev, se za Slovence sploh ni vedelo. Poznali so me kot Jugoslovana. Sploh se Sloveni v Avstraliji nacionalno v javnosti niso poudarjali tako kot denimo Hrvati. Zdaj pa je že drugače. Slovene je čutiti, prebijajo se v zavest javnosti kot Slovenci in ne več kot Jugosloveni. Tudi mene zdaj poznamo kot Slovenca in veden natančneje, od kod sem.«

Vaši delovni načrti, kaj boste vse storili med obiskom v Sloveniji, se na najbrž zaradi vojnih razmer precej spremeniли. Ali ste kljub vsemu navezali kakšne koristne stike?

»Imel sem lepe načrte, da bom v domovini koristno in delovno preživel čas. Nameraval sem navezati stike s skladatelji v Ljubljani in Zagrebu, dobil sem naročilo, da napišem koncert za kitara za kitarista Marinka Pavičića, učenca slovitega španskega virtuoza Segovia, obiskal naj bi ga na Reki. Zdaj pa zaradi te vojne ne morem nikam, ne morem se lotiti nobene stvari. Kljub temu sem le navezel nekaj stikov. Vpisal sem se v Društvo slovenskih sklad-

Skladatelj Božidar Kos se je rodil 3. maja 1934 v Novem mestu, kjer je obiskoval glasbeno šolo in maturiral na gimnaziji. Študij je nadaljeval na ljubljanski strojni fakulteti, vendar se je še naprej aktivno ukvarjal z glasbo, poučeval na novoemeški glasbeni šoli in ustanovil svoj jazzovski ansambel.

Leta 1965 se je z ženo Milano preselil v Avstralijo, kjer se je postavljal komponiranju resne glasbe in študiju kompozicije in elektronske glasbe. Leta 1975 je diplomiral, pet let kasneje pa promoviral za magistra glasbe. Zdaj je profesor za kompozicijo na konservatoriju Univerze Sydney.

Njegov glasbo redno predvajajo na radiu v Avstraliji, Ameriki in Evropi, na festivalih ter koncertih. Za svoja dela je prejel številne nagrade. Njegov koncert za violino in orkester (predviden za izvedbo na slavnostnem koncertu v Ljubljani) je 1987. leta prejel Premio musicale città di Trieste, letos pa tudi dve nagradi avstralskih glasbenih kritikov kot najboljša avstralska orkestralna kompozicija in kot najboljša kompozicija vseh kategorij skladatelja iz New South Walesa.

teljev in tako bom v Avstraliji poskušal navezati stike med slovenskimi in avstralskimi skladatelji. Res je škoda, da tega obiska nisem mogel bolj izkoristiti. Na tako dolgo in drago pot se človek ne odloča pogost. Nazadnje sem bil v Sloveniji leta 1976, ko sem bil gost slovite mednarodne počitniške šole nove glasbe v Darmstadtu in sem bivanje v Nemčiji izkoristil še za skok v Slovenijo.«

V Avstraliji imate precej uspeha. Vašo glasbo redno predvajajo na radiu, izvajajo jo razni ansamblji in skupine, za katere ste napisali kompozicije. Ali mislite, da bi imeli enake možnosti, če bi živeli v domovini?

»Avstralci res dobro sprejemajo moje skladbe, čeprav gre za moderno atonalno glasbo. Imamo več ansamblov, ki se ukvarjajo samo z moderno glasbo in tako ni težav ne z naročanjem skladb in ne izvajanjem. Vendar je tudi v Sloveniji dovolj lepih možnosti. Slovenija je glasbeno visoko razvita. Ljubljana ima dva odlična poklicna orkestra za resno glasbo in znana sta po vsem svetu. Ni ga mesta enake velikosti v svetu, ki bi imelo kaj takega. Avstralci ne morejo razumeti, da tako majhno mesto — majhno seveda za njihove pojme — lahko določi od sebe. Delovno sem vezan na Avstralijo, a to ne pomeni, da je moja glasba doma samo tam. Poslušajo jo tudi v Ameriki in Evropi. Upam, da bo prisotna vse več tudi v Sloveniji.«

Od kod pravzaprav vaš glasbeni talent?

»Ne vem. V družini ni bilo izrazitev glasbenega človeka, samo mama je znala malo na citre. Jaz sem se začel ukvarjati z glasbo že kot šestleten otrok in vse od takrat me glasba silno zanimala, tako rekoč vse življenje je moja ljubezen. Na novoemeški glasbeni šoli sem študiral čelo in klavir. Po maturi pa nisem nadaljeval študij glasbe, kot sem želel, ker oče ni bil preveč navdušen nad mojim zanimanjem. 'Kaj boš z glasbo, od tega se ne da živeti,' mi je govoril. In tako sem se vpisal na strojno fakulteto. Glasbi pa se nisem odpovedal. Nekaj časa sem poučeval čelo in glasbeno teorijo v novoemeškem glasbeni šoli, igral čelo v novoemeškem orkestru, v Ljubljani sem

kultura in izobraževanje

ustanovil svoj jazzovski orkester in z njim prepotoval Jugoslavijo, Avstrijo, Nemčijo in Švico. Z moderno glasbo in kompozicijo pa sem se začel ukvarjati še potem, ko sem se za stalno preselil v Avstralijo in tam študiral kompozicijo in elektronsko glasbo.«

Kako da ste se odločili za avantgardno, sodobno glasbo? So slovenski skladatelji morda posebej nagnjeni k nji, če pomislimo, da se z avangardno glasbo v svetu močnejje uveljavlja tudi Vinko Globokar?

»Vedno sem bil za bolj moderne stvari. Tako me je zelo pritegnil jazz, nato pa sodobna glasba. Moram pa reči, da Globokarjeva glasba ne poznam dovolj dobro, menim pa, da je moja družina od njegove. On je ostal pri avantgardni izpred 30 let, kar pa danes seveda ni več avantgarda.

Kaj menite, se bo ta glasba odbržala, kot se je klasična?

»Bo. Tudi ta glasba bo osvojila širšo publiko. Že zdaj vse več ljudi postuša sodobno glasbo.«

V sodobni glasbi igrata precejšnjo vlogo elektronika. Koliko si pomagate z njo? Uporabljate pri skladanju tudi računalnik?

»Elektronska glasba močno prodira v sodobno resno glasbo. Kadar pišem elektronsko muziko, potem pri komponirjanju uporabljam računalnik, kadar pišem skladbe za klasične instrumente, pa ne. Imam svoje metode skladanja, ki jo označujejo pojem instrumentalna sinteza. S tem se ukvarjam že dolgo časa.«

M. MARKELJ

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 12. VII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.35 in 14.55 — 1.10 TELETESK
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
OPERACIJA BARBAROSSA, nadalj. HTV, 1/7
CHRISTABELE, ponovitev 3. dela ang. nadalj.
10.25 VIDEO STRANI
15.10 VIDEO STRANI
15.20 MOZAIK: TEDNIK, ponovitev
16.25 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE:
SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
NEVARNI ZALIV, kanadska n. 3/20
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VRME
20.20 FESTIVALI SVETA, avstral. dok. serija, 1/12
20.45 PĀRALAKSA, nizozemska dok. serija, 1/12
21.15 V CITYJU, angl. n. 9/13
22.05 DNEVNIK 3, VRME
SOVA: DRAGI JOHN, amer. n. 21/23
LEGENDA O ČRNUHU CHARLEVU, amer. film
SKRIVNI KABARET, angl. show program, 6/6
1.00 VIDEO STRANI

SOBOTA, 13. VII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 14.20 in 15.20 — 3.20 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 KLOBUK KLOBUK
10.15 OPERACIJA BARBAROSA
10.40 ZGODE IZ ŠKOLIKE
11.45 EX LIBRIS: SKAVTI IN TABORNIKI NA SLOVENSKEM
13.40 OČI KITIKE
14.10 VIDEO STRANI
15.35 VIDEO STRANI
15.45 FANTASTIČNI SVET D. C. COL-LINSA, amer. film
17.20 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.35 PROSTOZIDARII OD BLIZU, ponovitev ang. dok. serije, 2/6
19.00 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VRME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 PESMI IZ ŽIVLJENJA LEONARDA COHENEA
21.45 SOVA: NA ZDRAVJE!, amer. n. 20/30
22.10 DNEVNIK 3
22.35 SOVA: VOJNA IN SPOMIN, amer. n. 1/20
SARINA POSVETITEV, amer. film
3.10 VIDEO STRANI

NEDELJA, 14. VII.

SLOVENIJA 1

8.40 — 0.05 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ZAV
NEVARNI ZALIV, kanadska n. 3/20
10.30 BOLJŠE ŽIVLJENJE, humor. n. 6/14
11.10 ALPSKI VEČER BLED '91
11.40 OBZORJA DUHA
12.00 SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
12.10 VIDEO STRANI
12.35 SAGA O FORSYTHIH, nadalj. 26/26
13.25 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 ONSTRAN GOZDA, amer. film
18.40 RISANKA
19.30 TV MERNIK
19.55 VRME
20.05 NEUNIČLJIVI, nadalj. HTV, 2/8
20.45 EPP
20.50 ZDRAVO
22.10 DNEVNIK 3, VRME
22.55 SOVA:
POLNA HIŠA, amer. n. 4/22
POLNOČNI KLICI, amer. n. 1/21
23.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: Grobni: DP v avtomobilizmu; Beograd: atletski miting
11.15 VIDEO STRANI
14.30 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.45 EPP
21.00 ZDRAVO
22.10 DNEVNIK 3, VRME
22.55 SOVA:

Menzla: Strogo nadzorovani vlaki (českoslovaški film) — 22.00 Športni pregled — 22.30 SP v motokrosu — 23.10 F-1 za VN Anglie (posnetek) — 23.50 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45 Nedeljsko dopoldne — 10.45 David Copperfield — 11.00 Glasbena oddaja — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 14.00 Govorimo o zdravju — 14.30 Nedeljsko popoldne — 17.00 Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.10 TV srca — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.35 Boj za demokracijo (dok. serija) — 22.35 Dnevnik 2 — 22.55 Športni pregled — 23.25 Glasbena oddaja — 0.25 Yutel; Poročila

PONEDELJEK, 15. VII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.45 in 14.40 — 0.50 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.35 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ZDRAVO, ponovitev
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
UTRIP, ZRCALO TEDNA
18.35 SPORED ZA OTROKE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VRME
20.05 UKRADENA, angl. nadalj., 2/6
21.00 SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
21.05 EPP
21.15 GLASBENI PORTRETI: VLADO KALEMBER
21.50 DNEVNIK 3, VRME
22.10 SOVA:
PUJOVI DOSJEJI, angl. n. 7/14
POLNOČNI KLICI, amer. n. 3/21
23.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Satelitski programi — 19.00 Nasipni zbori — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Studio 2 Koper — 21.30 Žrebanje lota — 21.35 Umetniški večer: Dovolj slave za vse (1. del ang. filma) — 23.15 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45 Izobraževalna oddaja — 10.15 Otoški program — 10.45 Poletno dopoldne — 14.45 Poročila — 14.50 TV koledar — 15.00 Prezli ste, poglejte — 17.40 Zlata nit — 18.15 Hrvatska danes — 18.45 Izobraževalna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Primer »plafus« (česka drama) — 21.50 Junzanja politika — 22.20 Dnevnik 2 — 22.40 Kinočeka — 0.10 Yutel; Poročila

GG BREŽICE
OBVEŠČA

Obveščamo Vas, da strokovni delavci Gozdnega gospodarstva Brežice izvajajo strokovno svetovanje za izvajanje gojitvenih in varstvenih del ter sečnje v vaših gozdovih. Strokovno svetovanje je brezplačno. Ravnino tako ni več potrebno plačevati prispevka za biološko amortizacijo, katerega ste do sedaj plačali za odkazan les. Na gozdnih upravi se oglašite osebno ali poklici revirnega gozdarja po telefonu. Apeliramo na vse lastnike gozdov, naj kot dobrimi gospodarji ponujeno pomoč izkoristijo.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Zadnji tržni ponedeljek je bil spet tak kot »pred vojno«, vendar prave gneče še vedno niso bilo. Ponudba na stojnicah je bila bogata. Edo Klobasa, zelenjadar iz Brežic, je pripeljal na tržnico lep domači strožji fišol po 50 din kilogram, paradižniki iz njegovega rastlinjaka so imeli enako ceno. Kot nam je povedal Edo, je letos posadil 400 sadik paradižnika in dobil 4 tone tega sadeža. Na preostalih stojnicah so branjevek ponujale: solato po 30 din, peso po 40 din, grah po 40 din, jajca po 3 din, hruške po 60 din, enako ceno so imeli v ponedeljek tudi česnje, lisičke je ponujal prodajalec po 40 din po kilogramu. V pokritih stojnicah Sadje zelenjave in Deladinja, ki jih že nekaj časa objavljam, so bile na ponedeljek naslednje cene: cene pri Deladinju so v oklepaju: breske 40 (60) din, česnje 80 (30–80) din, banane 50 (40) din, paradižnik 50 (40) din, korenje 50 (30) din, čebula 30 (40) din, cvetača 60 (50) din, krompir 18 (18) din, pomaranče 46 (40) din, cvetača 60 (50) din, krompir 18 818 din, pomaranče 46 (40) din.

Sejmišča

- SEJMIŠČE V BREŽICAH** — V soboto je bil spet sejem. Rejci so pripeljali 130 prašičev, starih do 3 mesece, in jih cenili na 45 din za kilogram žive teže. Kupcen vi bilo.

Kmetijski nasveti

Denarna pomoč konjereji

Ker je visoka inflacija povsem razvrednotila že 1978. leta uvedene zrejne premije v konjereji, je slovenska vlada zdaj spremenila sistem premiranja, saj meni (sekretariat za kmetijstvo), da je to kmetijsko panogo vredno in potrebno spodbujati ter ji pomagati. Odlok o tem je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 21 (21. maj 1991), podrobneje pa obrazložen v posebnih prilogah Kmečkega glasa in Slovenskih brazd.

Bistvo sprememb je v tem, da regresov ne bodo več deležne šestmesečne žrebičke, pač pa triletne kobile ob sprejemu v rodovnik. Do regresa bodo upravičeni le lastniki živali, ki so vključene v A- ali B-rodovnik. V prvo skupino odreja živali republiška selekcijska služba, v drugo pa selekcijske službe v območnih kmetijskih zavodih. Breje žrebice v A-rodovniku imajo po odloku zagotovljenih 6.500 din regresa, nebreje pa 3.000 din. Za breje žrebice v B-rodovniku je zagotovljenih 2.500 din regresa, nebreje pa regresa ne dobijo. Skupno je predvideno, da bo regresi deležnih 350 živali.

Z načrtom finančnih intervencij v kmetijstvu za leto 1991 so zagotovljene denarne podpore tudi pri novogradnjah in obnovi hlevov, njihovih spremjevalnih objektov in nakup ter montažo opreme. Do pomoči bo upravičen investitor, ki bo zgradal ali obnovil hlev vsaj za 5 stojišč za kobile slovenske hladnokrvne in haflinške pasme. Podpora znaša pri novogradnji 5.000 din za stojišče, pri obnovi hleva pa 1.500 din. Podpora pri reji žreb-

KUMARICE OGROŽA KUMARNA PLESEN — Kot je pokazala merilna naprava v Krškem, so že nekaj časa tudi v tem delu Slovenije ugodne razmere za nevarno bolezen — kumarne plesen, ki utegne zelo zmanjšati pridelek. Da bi to preprečili, priporoča stroka škopljene s preventivnimi fungicidimi (dithane M-45 in cuprablau Z v priporočenih koncentracijah). Najbolje je škopljiti proti večeru, drobne kapljice škopiva pa morajo biti temeljito nanešene na spodnje in zgornje strani listov.

ev je nekoliko večja, višina podpore za spremjevalne objekte, opremo in naprave pa znaša do petine povprečne predračunske vrednosti.

No bo odveč poudariti, da so z letosnjim letom nekoliko zaostrili zahteve ob sprejemu v rodovnik. Vanj sprejemajo le kobile slovenske hladnokrvne in noriske pasme, ki so visoke najmanj 150 cm, za haflinške kobile pa je predpisana višina vihre 136 cm, poleg tega morajo imeti povsem svetlo grijo in rep.

Inž. M. L.

Sedanjo družbeno posest zasebnikom

Oživiti podeželje, mu vrnilti vrednote, sproščati sposobnosti in zmogljivosti, izkoristiti naravne prednosti — 156 trdoživih mešanih kmetij na lastni zemlji

KOČEVJE — Razvojni program kmetijstva na Kočevskem od 1986 do 1996 bodo občutno spremenili za zadnje obdobje od 1991 dalje. Osnutek sprememb programa je pripravil direktor Kmetijskega gospodarstva Kočevje inž. Janez Žlindra.

Glavna značilnost tega programa je, da v bodoče ne bi bilo na Kočevskem več družbenih kmetijskih obratov, ampak le zasebne kmetije, ki bodo bolj izkoristile človeške zmogljivosti in naravne možnosti. Prednostni vrstni red razdelitve družbenega naj bi bil po tem predlogu tak: najprej naj dobe zemljo in objekte zaposleni v družbenem sektorju kmetijstva (teh je 358), nato brezposelni, kmetje in drugi z območja Kočevske, šele v zadnji fazi pa interesenti od drugog. Vsaka nova kmetija bo imela dobrošen del gozda. Poleg sedanjih družinskih kmetij so predvidene na Kočevskem še nove družinske kmetije, na katerih bodo delali tudi družinski člani

lastnikov. Za ta dela na kmetijah bo na razpolago še okoli 50 delovnih mest, ki

Inž. Janez Žlindra

Da se škopivo bolje prime

Priporočena sredstva za izboljšanje močljivosti

Sedaj, v poletnih mesecih, ko z različnimi škopivi ščitimo rastline pred neštetimi boleznimi in škodljivci, se nemaločrat srečamo s problemom oprijemljivosti škopiva na gladki listni površini. Največje težave pri škopljaju nam povzročajo rastline z močnim voščenim poprhom, kot so na primer čebula, česen, zelje. Poleg rastlin z močnim voščenim poprhom se srečamo s slabo oprijemljivostjo škopiva tudi pri rastlinah, napadenih z površinske peplaste plesni, ter na rastlinah, na katerih so voščeni izločki škodljivcev.

Da bi se izognili nepotrebnim izgubam škopiva in da bi škropilna tekočina bolje omotila rastline in morebitne škodljivce na njih, uporabimo dodatke škopivu, ki povzročijo zmanjšanje površinske napetosti na rastlinah in s tem boljšo oprijemljivost.

Določena fitofarmacevtska sredstva že sama vsebujejo dodatek za boljšo oprijemljivost, kar razberemo iz določenem sredstvu priloženega navodila. Med ta sredstva spadata na primer benomil WP-50 in benlate. Tem sredstvom ne smemo posebej dodajati močil.

In katera sredstva za zboljšanje močljivosti lahko dobimo v prodajalnah z zaščitnimi sredstvi? Najbolj sta razširjena radovit in sandovič (uporabljalna se v koncentraciji 0,075–2,3%) in citovet (v 0,24-odstotni koncentraciji).

ŽETEV JEČMENA
SE JE PRIČELA

ČRNOSELJ — V črnomajski občini se je klub nemirnim časom sredi preteklega tedna pričela žetev ječmena. Kdaj se bo pričela žetev pšenice, bo dolgočila svetovalna služba. Razporeditev kombajnov bo opravila črnomajška kmetijska zadruga. Če bodo lastniki kombajnov razopred upoštevali, bodo — kot je sklenil občinski izvršni svet — oproščeni davka od storitev. Seveda pa mora kmetijska zadruga zagotoviti potrebno gorivo in vezivo, prav tako pa tudi potrebno število kombajnov in voznikov.

S semenom
le težko do
krompirja

Stroka na razpotru

Pridelava semenskega krompirja je v naših razmerah, zlasti po pojavu prstanaste nekroze na gomoljih, dokaj zahtevno in za vrtičarje neprimerno delo. Pri tem ne pomaga, če si zelen, prebirat nasvete Bleiweisovih Novic in upoštevati biokodelar, piše inž. Tadej Sluga iz Kmetijskega inštituta Slovenije v zadnjem številki revije Moj malí svet, ko razlagajo težave vzgoje krompirja iz pravega semena.

Kot je vobče znano, krompir razmnožujemo vegetativno, torej s pomočjo gomoljev, in ne botaničnega semena. S tem dobimo izenačeno (klorirano) potomstvo, torej pridelek, ki ima enake dedne lastnosti. To je ponavadi koristno, lahko pa tudi ne, če je kakšna z geni dolčena lastnost slabja. Ta primer je občutljivost za prstanasto nekrozo, ki je zaenkrat neozdravljiva virusna bolezen in ki preti, da bo povsem uničila nekatere najbolj uveljavljene sorte krompirja, kot je nekdaj tako sloveča domača sorta igor.

Če bi krompir razmnoževali z botaničnim semenom, to je semenom, ki zraste na krompirjevki, bi se lahko izognili prenosu bolezni na potomstvo, dobili pa bi zelo neizenačen pridelek, da o teholoških težavah niti ne govorimo. Pravega semena ni mogoče enostavno sejati po njivi, pač pa ga je potreben najprej sejati v rastlinjaku ali vsaj tople grede in nato sadike presajati na polje. To bi zahtevalo ogromno dela, pridelek pa bi bil mnogo manjši in bolj neizenačen kot običajni saditvi gomoljev.

Očitno bo treba ubrati na tej strani že podrobnejše opisane poti, da bi prišli do zdravega in obilnega pridelda na običajen način, sicer se bo treba krompirju odpovedati. Brez njega pa si našega jedilnika ne moremo zamisliti.

—n

naj bi jih zasedli predvsem delavci, ki že zdaj delajo pri KG. Na spravljiziranih večjih družbenih farmah bo zaposlenih še 141 ljudi.

Po tem načrtu bo še 250 tako imenovanih samoškrbnih kmetij, ki se bodo ukvarjale predvsem z gozdarstvom, vsaka pa bo imela 3 ha ohišnice, kjer si bodo lastniki pridelovali hrano. Taka kmetija bo imela najmanj 50 ha gozda, pridobili pa naj bi jih predvsem delavci Gozdnega gospodarstva.

Pri vseh teh kmetijah se bodo ukvarjali še drugim kot proizvodnjo tega in onega, s turizmom, gostinstvom, trgovino manjšimi zasebnimi področji. In-

• V predlogu za spremembo programa bo dan tudi poudarek obdelavi doslej zaprtega območja, pomenu in novim nalogam trgovine »Kmetovalec« zaščitni znaki kočevskih izdelkov, pridelavi in prodaji bio hrane, poseben poudarek pa bo dan preobrazbi lastništva v tako imenovanem prvem krogu, ko sedanja družbena zemlja naj bi postala državna (kot je prvotni republiški predlog), ampak občinska.

terestov za taka majhna podjetja je že 35, ki naj bi zaposlila 234 delavcev. Tudi predelovalne enote (Mesarija, Mlekarja, Mešalnica krmil) in servisno dejavnost (Agroservis, Veterina) in lovstvo nameravajo organizirati po novem.

Zaradi pogostega deževja in vsled tege nevarnosti okužbe čebulnic s čebulno plenjšo priporočamo škopljene z enim od kontaktnih fungicidov, kot so antracol, dithane M-45, propineb.

Ce opazimo na čebuli ali česnu rušenje vrščkov, uporabimo enega od sistematičnih fungicidov, kot sta ridomil MZ ali baycor WP-25.

Pripravkom dodamo enega od našteh močljivih sredstev.

Inž. JOŽE BARBO

- Vsek kmet in vsek trgovčič noč in dan generira in regenerira kapitalizem. (Lenin)

EN
HRIČEK
BOM
KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Kakovost jekla
za vinske
cisterne

Tem glavnim elementom so dodačne neznavne količine titan, manga, ogljika, silicija in drugih. Ako ni v zlitini titana, mora vsebovati le ta čim manj ogljika, tj. pod 0,07% (da se zmanjša nevarnost rjavenja v bližini varilnih širov).

Ako jeklo vsebuje titan, se lahko poveča količina ogljika do 0,12%, pod pogojem, da je količina titana 5-krat večja od ogljika, tj. od 0,5 do 0,6%. Nerjaveča jekla, ki vsebujejo dodatno še 2 — 3% molibdena, so zelo odporna proti agresivnim materialom, posebno proti anorganiskim kislinam in njihovim solem. Žvepljanje vina je uporabno ali stanek žveplaste kisline (H_2SO_4), ki lahko kmalu razkrinka na vinsko cisterno, če ni iz pravega materiala. V vseh industrijsko razvijenih državah obstajajo standardizacije jekla in norme, na osnovi katerih se razvršča kakovost tega materiala: npr. AISI v ZDA, DIN v Nemčiji, AFNOR v Franciji, SIS na Švedskem. Evropske države so se dogovorile za skupni standard EURO-NORM 88.

Glavna načela označevanja: visoko-kotidostna zlitina označujejo z X v DIN ali Z po AFNOR. Sledi število, ki označuje stotinke ogljika, nato dodatni metali, ki se označujejo v DIN normi s kemijskimi simboli, Ni nikel, D molibden, ostali dodatki s kemijskimi simboli. Na primer: skoraj plemenito (vinsko) nerjaveča jeklo je tudi po DIN šifra 14301 (5 Cr-Ni 1809). Ta kakovost jekla se označuje po AFNOR normi Z 6 CN 18-09, po AISI normi nosi šifro 304.

Svetujem vinogradnikom, naj, če izdelovalec na sami posodi ni odtisnih šifer kakovosti materiala, zatevajo od njega pisem atest.

mag. JULIJ NEMANIC

Odškodnin za pozebo ne bo

Pozeba povzročila za 10,87 milijona škode

ČRNOSELJ — Šele pred kratkim je uspelo v črnomajski občini izračunati škodo zaradi spomladanske pozebe, ki je najbolj prizadela vinograde in sadnjake. Poškodovanih je bilo dobro 180 hektarov vinogradov in 60 hektarov intenzivnih sadnjakov, kjer predvidevajo, da bo zaradi pozebe za četrtino manj pridel. Najbolj so prizadeta skrada v Vinogradu Šentjanž, kjer je pretekel v zelo veliko krompirno nekrozo, ki je najmanj 8% niklja dosežemo tako-imenovano rustenito strukturo nerjavečega jekla, ki povečuje odpornost proti rjavenju tudi proti kislinam.

Škoda v vinogradih znaša 8,62 milijona dinarjev, v sadnjakih pa 2,25 milijona. Skupne škode je torej za pol drugi odstotek ocenjenega družbenega proizvoda za lansko leto in prvo polovico letosnjega. Sicer pa je za ublažitev posledic pozebe svetovalna služba Kmetijskega zavoda Ljubljana predlagala vinogradnikom dogovorjevanje močno prizadetih vinogradov in pravilno škopljene. Štiri lastniki kmetijskih zemljišč pa so pri takojšnji Upravi za družbeni prihodki že vložili prošnjo za zmanjšanje dohodnine.

Škoda v vinogradih znaša 8,62 milijona dinarjev, v sadnjakih pa 2,25 milijona. Skupne škode je torej za pol drugi odstotek ocenjenega družbenega proizvoda za lansko leto in prvo polovico letosnjega. Sicer pa je za ublažitev posledic pozebe svetovalna služba Kmetijskega zavoda Ljubljana predlagala vinogradnikom dogovorjevanje močno prizadetih vinogradov in pravilno škopljene. Štiri lastniki kmetijskih zemljišč pa so pri takojšnji Upravi za družbeni prihodki že vložili prošnjo za zmanjšanje dohodnine.

Od Pogancev do Krakovskega gozda

Prvi strelci v agresiji jugoslovanske armade na Slovenijo so padli na Pogancih pri Novem mestu. Tam je v četrtek, 27. junija, zgodaj zjutraj slovenska vojska ustavila kolono 11 protiletalskih oklepnikov s spremstvom, ki je iz Karlovca skozi Melikovo in čez Gorjance prodralo proti Ljubljani oziroma Brniku, očitno z zelo pomembno posebno nalogo. Na Pogancih, kjer so ponoči postavili barikad in tako blokirali prehod, je major Boško Prodanović, poveljnik karlovskega diviziona protiletalskih oklepnikov, sprožil tri rafale. Naša TO je na strešjanje takoj odgovorila in pri tem je bil v roko ranjen podporočnik Kadić. Tega so nemudoma odpreljal v novomeško bolnišnico, širje vojaki jugoslovanske armade, ki so ga sprempljali na poti v bolnično, pa se potem niso več vrnili v svojo enoto. To je bil tudi začetek množičnega bega vojakov jugoslovanske armade iz vojašnic in enot ter njihova predaja teritorialcem. Kolono karlovske protiletalskih oklepnikov je vseskozi, od Pogancev preko Medvedjeka do Krakovskega gozda, kjer jo je slovenska vojska dokončno razbila, »usmeril« pokrajinski štab TO Dolenjske na čelu s komandantom podpolkovnikom Albinom Gutmanom. Gutman je v soboto tudi strnil pripoved v gibanju te kolone in operacij teritorialcev proti njej. Poglejmo, kako je vse stvar potekala.

Novomeškim teritorialcem je bilo jasno, da te kolone 11 popolnoma novih protiletalskih oklepnikov ter drugih spremjevalnih vozil, močno oborožene, založene in opremljene, ne bodo mogli ustaviti ali celo doseči, da se bo obrnila nazaj proti Karlovcu, šlo pa jima je za to, da joi raznim pogovori o predaji in drugim čim daje zadrijo na Pogancih in si tako pridobjijo čas za postavitev močnejše in učinkovitejše barikade na primerjavek kraju. Za to so določili klanec pri Medvedjku na cesti Novo mesto — Ljubljana. »Na Pogancih smo seveda zahtevali, da se ta enota vrne v Karlovac, kar je major Prodanović odločno zavrnal, češ da ima on tak in tak ukaz in da je na njem, da ga izpolni, ne pa spreminja,« je pripovedoval podpolkovnik Gutman. »Zahtevali so, da takoj umaknemo blokado in čeprav to tudi tehnično ni bilo mogoče, je major sprožil dva ali tri rafale, naš vojak pa je odgovoril z enim rafalom in pri tem je bil rani področnik Kadić. Sprva celo niso dovolili, da bi ranjenca prepeljali v novomeško bolnično, ampak so ga hoteli postavili nazaj v Karlovac. Tako poveljnik kolone major Prodanović ves čas bojev s kolono sploh ni vedel, da je njegov podporočnik ampak so vztrajali tam, nekateri pa so se prebili znotraj zapore, med njimi celo trije avtobusi z otroki. Po ukazu bi morala karlovska oklepna kolona najkasneje do 9. ure tistega dne prišla na Brnik. A od tega ni bilo nič.«

Ko je hitro premikajoča se kolona (ti oklepni lahko vozijo tudi s hitrostjo 100 km na uro) končno le prišla do Medvedjeka — na Pogancih so jo

spustili in ji zagotovili prostot pot do avtoceste, tam pa jo je oviral gost in neurejen promet — se je ujela v past. »Ko so spoznali, da so ujeti v blokadi, so se skušali vriniti, zato so bili nekateri oklepni obrnjeni proti Novemu mestu in je potem major Prodanović hotel za manever podajati, kot da so se nameravali vriniti v Karlovac,« pravi Gutman. Teritorialci so se na Medvedjeku začeli pogovarjati z majorjem Prodanovičem, predlagali so mu, naj se z osebnim orožjem njegova posadka častno umakne v novomeško kasarno, a major je to odločno zavrnal. Iz republiškega štaba so zahtevali, da dolenski teritorialci proti tej oklepni koloni energično ukrepajo. To je seveda pomenilo, da jo ustavijo in onemogočijo ali pa uničijo. Celo noč so bile enote TO na položajih pri Medvedjeku, ponosni pa se je težišče bojev preneslo v Posavje na slovensko hruško mejo, kjer so napadale oklepne enote jugoslovanske vojske. V petek, 28. junija, zjutraj je Gutman skušal še zadnjič prepričati majorja, naj se preda in v ta dogovarjanja vključil tudi komandanta novomeške casarne Bogičeviča. Major Prodanović je odklonil vsakršno sodelovanje. Napad teritorialcev na karlovske oklepne kolone se je začel ob 9. uri zjutraj. Uničili so večino spremjevalnih vozil, njihov izstrelki iz protoklepne oružja armbrust, ki je strah in trepel tankov, pa so se odbijali od oklepnikov vozil, narejenih v Sloveniji. Domnevajo, da zaradi kotonov oklepne vozil, ki jima 6 članov posadke in so oborožena s tricevimi 20-milimetrskimi protivionskimi topom.«

»Oklepna enota je zahtevala letalsko podporo in ta je v 45 minutah res prisla,« je povedal podpolkovnik Gutman. Teritorialci so bili pravočasno obveščeni o letalskem napadu in so se umaknili na že pre določene položaje. Jugoslovanska okupatorska vojska je napadla Medvedjek z orli, jastrebji in migi. Samo za primer in lažj razumevanje: letalo mig ustrezava bojnemu polku s 4.000 vojaki. Letalo so mitraljiralo in odmetavalo kasetne bombe. Čeprav so napadi teh pošasti med pripadniki teritorialne obrambe, mladimi fanti brez izkušenj, zasejali precej panike (nekateri so govorili celo, da so žrtvovani in odpisani), je bilo med teritorialci pri tem napadu le nekaj ranjenih, od katerih je en kasneje, žal, umrl. So pa »ponositi čuvari slobodnog neba« s svojim napadom povzročili velike žrtve med civilnim prebivalstvom, zlasti med tujimi vozniki tovornjakov, ki so se znašli v ukleščeni koloni vozil na cesti. Jugoslovanska armada, ta »največji garant naše slobode in nezavisnosti«, je v bitki pri Medvedjeku napadala in zadevala izključno civilne cilje. Čeprav oklepna kolona ni utrpela večje škode, je bila le zaustavljena in ni mogla napredovati proti Ljubljani oziroma Brniku, kar je bil njen končni in skrivnostni cilj. O reševanju ranjenih iz vrst jugoslovanske armade med ponovnim napadom letalstva smo pisali že v prejšnji številki našega časopisa. Skratka, civilni reševalci so jih nosili v reševalna vozila med napadom letal in mitraljiranjem, medtem ko se je major Prodanović varno zaprl v oklepnik. Vsi so v bolničici in zunaj življenske nevarnosti.«

Teritorialci so se umaknili. Poveljstvu naše vojske je bilo jasno, da v Medvedjeku ne morejo še naprej učinkovito blokirati soražnikove oklepne kolone, kar so pravzaprav vedeli že takrat, ko je

bila kolona še na Pogancih. Zato so pripravljali blokado v Krakovskem gozdu, in to v tajnosti, kajti sovražniki so pregledovali teren. Varljivi mir je poveljnika kolone v Medvedjeku preslepljil in misleč, da se bo lahko prebil nazaj do Karlovca, se je ponosni obrnil in v zso hitrostjo drvel proti Novemu mestu. V Mačkovcu so ga z barikado »usmerili« naprej proti Zagrebu, a je v Krakovskem gozdu zapejal v zadnjo past, v minirano blokado. Do tu se pripeljali le oklepni, medtem ko so onesposobljena spremjevalna vozila ostala na Medvedjeku. »Hotelni smo ga dobiti v Krakovski gozd, če bi se major Prodanović kljub temu odločil za pot čez Gorjance, pa ga je čakala barikada pri Jugorju,« pravi Gutman.

V krakovski barikadi Prodanović niti ni vedel, kje je resnici je. To se je pokazalo tudi potem, ko so ga pripeljali na pogajanja v Štab v Novo mesto, od kjer so mu dovolili, da daje poklic svojo komando v Karlovcu. »To dovoljenje je izkoristil za to, da bi sporočil, kje je s kolonom,« je povedal Gutman. »Očitno je mislil, da je nekje med Krškim in Zagrebom.« Gutman je majoru ponovno ponudil častno predajo, tega pa mu v Karlovcu niso dovolili, za ljubljanski korpus pa je za opolnomočenca določil polkovnika Milinkovića iz novomeške casarne, ki je v novomeški štab prišel očitno samo zato, da je majora Prodanoviča nahrulil, zakaj je zapustil svojo enoto. Pokrajinski štab TO je ves čas vojakom v ujeti oklepni enoti pustil odprt »peš pot« proti Cerkljani, vendor se niso hoteli umakniti, ali pa dejansko niso vedeli, kje so. »Še zadnjič smo skušali doseči časten umik vojakov okoli dveh ponoc, ko sem se jaz prebil do kolone in zahteval pogovor z majorjem,« pripoveduje podpolkovnik Gutman. »Nek oficir je odvrnil, da

major ne more na pogovor, češ da je v stalni radijski zvezki s svojo komando. Mi pa smo vedeli, da je ta zvezka že več ur prekinjena. Zjutraj v torek, 2. julija, smo skušali še enkrat doseči vdajo, vendar zamen. Zato sem ukazal napad.«

Vedeli so, da bo v kratkem letalski napad. Nasoko oklepno vozilo sta merila najmanj dva teritorialca s protioklepnim orožjem, in to z razdalje petih metrov. Povsem iz humanih razlogov je Gutman ukazal napad samo na prednji del kolone, a je bil kljub temu rezultat uničujoč. Teritorialci so izstrelili in se organizirano po načrtu umaknili. »Ko so napadla letala, v Krakovskem gozdu ni bilo več teritorialcev,« trdi Gutman. O tem govorji tudi dejstvo, da so bili v štirih letalskih napadih v Krakovskem gozdu ranjeni samo širje pripadniki TO, največ mrtvih in ranjenih v oklepnih vozilih pa je bilo prav zaradi letalskega napada. Ravnin njihovo letalo je povsem uničilo eno bojno oklepno vozilo, medtem ko cestne zapore kljub silovitemu bombardiranju in raketeiranju niso prebili. V Krakovskem gozdu je bilo mrtvih in ranjenih 25 pripadnikov agresorske jugoslovanske vojske. Po napadu je major Prodanović povsem izgubil žive, neprakenjeno je po mrtvem radiu zahteval letalsko podporo, ki je ni več dobil. Ponosni so preživeli iz oklepne kolone skušali pobegniti proti Gorjancem ali proti Cerkljani, vendar so jih polovili in zajeli slovenski policijski. Gre za kakih 80 vojakov, vključno z majorjem Prodanovičem, človekom, ki je prvi v tej vojni v Sloveniji streljal na slovenske teritorialce. Strokovnjaki mu ne odrekajo vojaškega znanja, spremnosti in tudi zvijačnosti. A očitno je podcenjeval slovensko Teritorialno obrambo in tako se je s svojimi vojaki in oficirji znašel v zbirnem centru na Dobu. Žal ne v vsem, kajti, kot rečeno, je bilo v bitki pri Medvedjeku in v Krakovskem gozdu kakih 25 mrtvih in ranjenih. Že pri Medvedjeku pa so trije vojaki iz te kolone pobegnili in se predali teritorialcem. Nedvomno gre v Krakovskem gozdu in v celot-

ni operaciji »oklepna kolona« za veliko in pomembno zmago slovenske vojske. Še vedno pa ni povsem jasno, kakšno vlogo naj bi ta oklepna kolona imela pri okupaciji Slovenije oziroma Brnika. Vojaško, politično ali obojino? Kaj so vozili s temi oklepni, da se nikakor in pod nobenim pogojem niso smeli predati politične ozirome obveščevalne dokumente, ki bi morda ob zajetu dopolnili zloglasni generalštavni načrt Okop, kakšno pomembno osebo ali strateško važno opremo? Kaj vse so naredili, da bi »rešili« kolono? Naprej so zagonzili, da bo »odmre« Grujovič, ki ga je potem general in zvezni minister Kadrijevič očitno za velike zasluge povabil v poročnika, vrzel v zrak skladisče bencina v Mokronogu, če ne bo TO takoj spustila kolone. Ko to ni pomagalo, je iz karlovske casarne na telovrhnuških napadovih podpolkovnik Bjelič telefoniral na pokrajinski štab TO v Novem mestu in zahteval, naj takoj osvobodi Prodanovičevu kolono, sicer bo s topovji napadel in razdelil Metliko, vojaki vrh v Ribnici je zagrozil, da bodo s habicami napadli Ribnico in okolische kraje, agresorska vojska pa je grozila tudi z letalskim napadom na pokrajinski štab TO v Novem mestu, ki ima sedež v najožjem historičnem delu več kot 600 let starega Novega mesta. Seveda pa so podpolkovnik Gutman vojaški junaki omemnili njegovo družino. Major Prodanovič je dobil ukaz, da za vsako ceno prebije blokado v Krakovskem gozdu in naj strelja na vse, kar leže in gre, ne glede na žrtve. Zločinski postopki in povlečenje v nasprotno z vojaško častijo. Domnevajo, da so ponoči iz oklepnikov zbežali v dveh kolonah. Prva, večja, se je »nastavila« slovenskim teritorialcem, v drugi, ki se je uspelo umakniti, pa bi lahko bila tista oseba, pomembni dokumenti ali oprema. To so sicer samo domneve, dejstvo pa je, da jugoslovanka armada po begu iz Krakovskega gozda in možnem preboju druge skupine za prej tako brarjeno oklepno karlovske kolono ni pokazala nobenega zanimanja več.«

A. B.

Med vajo in vojno je strahotna razlika

O letališču v Cerkljah ob Krki je krovilo v zadnjem tednu precej govoric in domnev, mogoče tudi zato, ker je edino vojaško letališče v Sloveniji. Spopadi na ozemlju Slovenije so ga skoraj obšli, tako da je minimalno poškodovan, morda ravno to toliko bolj odpira prostor za različne predpostavke o razmerah in ljudeh na letališču. O tem in tudi o junijski vojni smo se 5. julija na letališču v Cerkljah pogovarjali s podpolkovnikom Jožefom Jeričem, poveljnikom letalske enote v Cerkljah.

Tostran ograje so zdajte neuniformirani ljudje, kot kaže, se prišli starši obiskati siove. Kakšno je danes pravzaprav življene tu na letališču v Cerkljah?

JERIC: Ne samo ta hip, ampak že od včeraj je stanje ne relativno, ampak zelo mirno. Vrata na letališče so odprta za sorodnike in prijatelje včeraj in tudi starejši — pripadnikov tega aerodroma. Glede tega bi že lahko rekel, da so razmere normalne.

Oni prihajajo sem, vi ne greste ven, kot ste omenili. Koliko časa ste že tu?

JERIC: Praktično od 26. junija smo tukaj na

aerodromu. Vse osebje, ki tu dela. Ves ta čas poveljuje tej enoti na letališču?

JERIC: Ne samo ta čas. Tu poveljujem že tretje leto. Poveljujem letalski enoti. To poudarjam, ker včasih prihaja do nesporazumov. Tako sem občasno poveljnik letališča pa poveljnik base. Sem samo poveljnik letalske enote, se pravi pilot letal in tehničnega osebja, ki vzdružuje letališču.

To velja za ta tri leta?

JERIC: Da. Prej sem bil komandir eskadrije v tej isti enoti. Tu, na teritoriju Slovenije, pa živim dejansko od 1981. leta.

Rekli ste vojna. Je to zdaj bila vojna? Kasna?

JERIC: V teh dneh sem govoril z veliko novinarji. Najbolj me moti pri teh novinarih, da ne razumejo biti vsega tega. Zahajajo od mene, naj decidirano ocenim, kdo je zmagoval in kdo je poraženec. Ne morejo dojeti, da v taki vojni, kot je ta, ki se je dogajala zdaj, ni nezmagovalca ne poraženca, ampak da smo tu vsi veliki poraženci in vst tragične osebe teh dogodkov, ki so se zgodili in za katere upamo, da se ne bodo nikoli več ponovili.

Vsi smo poraženci, kdo je kriv, da se je vojna sploh začela?

JERIC: Dokler človek vojne ne doživi, ne more niti v snu vedeti, kaj to je. Ta, mlajša generacija, ki je doživel nedavne dogodke, ni vojne doživel prej in verjetno je napaka tem, da smo dovolili politiki oziroma oblasti, da je pozabili na to, kaj je vojna in kakšno ceno mora človek plačati v vojni. In: če se odgovarja z ultimatom na ultimat, je zadnji izhod samo vojna.

V tej vojni so sodelovala tudi letala. Čigava? Tudi vaša?

JERIC: Nekajkrat sem že poudaril: ko pravim naši avioni, mislim na naše letalstvo. Ko pa govorim o naši enoti, pa mislim na svojo enoto. Od vsega začetka se pojavljajo vprašanja, dvomi in nesporazumi o tem, čigava letala so bila vpletena v te napade po Sloveniji. Ne postavljam dileme kot take: ali je bila uporaba letalstva pravilna ali nepravilna poteza. Niti ni

moja naloga, da to ocenim. Gre preprosto za to, da občani Posavja in širše regije, se pravi Dolenjske, izvedo, da moja enota ni bila v uporabi, in to ravno zaradi tega, ker je edina letalska enota na ozemlju Slovenije. Poveljstvo, ki je odločalo o uporabi aviacije, je vseskozi imelo na umu to dejstvo in je nas izvzelo iz te težke dileme. Nimamo tako male letalskih enot, da bi moralna biti uporabljena ravnino moja. Uporabljene so bile druge enote. Poudarjam, ne zaradi tega, da mi ne bi bili bojno sposobni izpeljati nalog, ampak ravno zaradi tega, ker se je sposovala ta specifičnosti naše enote. Za to sem lahko svojim predpostavljenjem samo hvalezen.

Bilo je nekaj letalskih preplahtov. Pred enim od alarmov je menda prispeval v Slovenijo informacija, da se so več jugoslovanskih letališč dvignila letala. So bili preplaht neupravičeni? Bi povedali, kaj menite? JERIC: Lahko povevam svoje mnenje, drugo pa je, če mi bo kdo verjel. Tisti alarm je bil prav v trenutku, ko so z našega letališča poleteli zadnji avioni, ki so bili še ostali tu. Informacija pa je bila, da so z vseh aerodromov po Jugosloviji poletela letala proti Sloveniji. Bil je celo po datek, da so vsa pristala tukaj v Cerkljah. Od kod takšna zmeda v teh informacijah po radiu? Ali je bilo to zlonamerno, ali res zaradi tega, ker se ni obvladovala situacija v zraku, kar je tudi možno? Verjetno so tudi iz Hrvaške prihajali podatki, da so tam neke aktivnosti. Bilo je premeščanja z aerodroma na aerodrom. K zmedri so najbrž pripomogli naši avioni, ki so od

tod poleteli na jug. Toda ni bilo razloga za preplaht... Ni šlo za premik vaših letal proti določenim ciljem in za slučajno vrnitenje na letališče? Že od samega začetka niso imela namena česa razrešiti?

JERIC: Ne.

Pa nevojaški cilji?

JERIC: Masmediji poročajo, da so piloti uničevali domačije in druge civilne objekte. Poglejte: prvič, mislim, da je ta vojna bila zelo neresna. Civilisti so bili vse povsod okrog teh objektov, okrog ovir. Zakaj jih nihče ni opozoril, zakaj jih nobeden ni umaknil na določeno varno oddaljenost. Če vzamemo, da morajo biti na vojaških vajah vojaški opazovalci, ki okrejujejo rezultate pilotov, oddaljeni najmanj tisoč metrov od cilja, katerega

Mir na opustelih Gorjancih

GORJANCI — Seveda vojna, zlasti pa grob napad na domovino ni primeren čas za brezkrbne izlete. Zaskrbljeni in prestrašeni ljudje so se v glavnem zadrževali doma. Vendar tudi v dneh, ko je napetost malo popustila in so mestne ulice spet napolnile in so se ljudje ponovno odpravili tudi na vsakdanje prehode, nekateri pa celo po borovnice, so bili Gorjanci, to prostrano in priljubljeno izletišče Novomeščanov, prazni in opusteli Razširile so se namreč razne govorice, kijih je strah hitro raznasjal in razpihol. Tako naj bi se na Gorjancih izkrali specjalci, kar naprej naj bi gor pristajali vojaški helikopterji, neverjamaj, da bi bila tudi vojaška postojanka na Trdinovem vrhu, onesposibili in uničili naj bi televizijski pretvornik na vrhu in podobno. Od vsega tega pa nič.

Ivan Kos, oskrbnik doma pri Miklavžu, je bil vse tri dni pri Miklavžu. Tudi če je šel zvečer dolino, je šel drugi dan spet gor, največkrat pa z družino ostajal kar gor, tako kot sicer. »Res paje, da smo bili te dni skoraj povsem sami. Videl sem nekaj lovcev, ki so delali obhode, in če ne bi prišli kosi ljudje iz Cerovega Loka, se ne bi imel s kom pogovarjati. Z veseljem sem jih pomagal pri sušenju krme, samo da je bila država,« pravi prijazni in zgornovi Kos. »Je pa takaj tak mir, da se ne da povedati, prava idila! Le takrat, ko so bile borbe v Krakovskem gozdu, sem slišal streljanje in avione, vendar so leteli niže kot je Miklavž, tako da jih nismo videli, le slišali. V Šenjernju so Ivana in ženo spraševali, kako si upata biti gor, in če se nič ne bojita, da jih bodo vojaki pobili. »Z vojaki, ki so postojanki na vrhu Gorjancev, imamo že letelo lepe odnose. Odkar je Slovenija napadena, res ne prihajajo k meni, najbrž imajo tak ukaz. Sem bil pa jaz že večkrat pri njih. Fantje so bili več dni le ob suhi hrani, jaz sem jih dal solato, peljal sem jih pivo, iz Brusnic jim prinašam pošto. To so moji sosedje.«

Sicer pa bi moral biti sedaj pri Miklavžu in na Gorjancih sploh največ ljudi. »Prejšnje ne-

deljo ni bilo niti enega, to nedeljo pa je že prišlo nekaj ljudi iz podgorskih vasi. So pa odpovedala obisk tri večje skupine, ki bi morale priti v prejšnjih dneh, pa tudi več ljudi, ki so nameravali preživeti pri Miklavžu cel tenč.« Sicer lahko pri Miklavžu prespi 22 ljudi; penzion velja 280 din, same prenočišče pa 50 din. »Še dobro, da letos češnje zamujajo za najmanj 14 dni in bodo tu gori zrele še te dni. Morda bo to privabilo izletnike, najbolje v vseh pogledih pa bi bilo, ko bi se ta norija končala,« pravi Kos.

Podobnega mnenja je tudi Vojko Merhar, oskrbnik doma pri Gospodični. Tudi on je bil vse dni na Gorjancih, in to največ sam, saj je ženo in otroka odpeljal v mesto. »Le sem in tja je sem zašel kakšen gobar iz doline. Prejšnje nedeljo je bilo vsega skupaj morda 5 ljudi, danes je pa že malo bolje, a še daleč od tega, kar je bilo včasih. Jaz sem pa ravno hotel ven s posudbo in reklamo. Pri Gospodični je 50 ležišč, cel avtobus ljudi lahko tu prespi, postrežem jih pa, kolikor hočeš. Kar sem oblubil, ko sem prevzel Gospodično, še danes drži, ali pa še ec divjačina, domač kruh, planinske enolončnice, naslopl domaća hrana. Penzion znese 293 dinarjev. Vojko, čeprav izučen natakar, velja za izvrstnega kuhanja, in to po pravici.

Tudi on ima z vojaki na Trdinovem vrhu že ves čas lepe odnose. »Tako, kot velja za Kosa pri Miklavžu, velja tudi zame: to so moji dobri sosedji. Ne vem, zakaj jih ni nič dol, a če bi prišli, jim ne bi nihče hotel nič zaleda. Danes sem jih peljal gor dve gajbi piva. Zgoraj je povsem mirno, stolpa pa redno oskrbujejo vzdrževalci iz Novega mesta. «Vojko je v dneh, ko je bilo najbolj napeto, s svojim psom labradorem prehodil vso okolico Gospodične, bližnjo hoto in košnico, a ni nikjer naletel na karkoli sumljivega oziroma nenavadnega. »Helikopterji pa letajo, in to nikad vrhovi dreves.«

Na Gorjancih je tudi enota Teritorialne obrambe, ki jo vodi poročnik Leon Meglič, sicer absolvent medicine. »Odkar smo na Gorjancih, nismo ne videli ne slišali nič sumljivega,« je povedal poročnik Meglič. »Opravljamo

Poročnik Leon Meglič

nadzor nad terenom, in to do meje s Hrvaško, vendar se sosedi Hrvati še nismo srečali, niti ne vemo, če tudi z njihove strani nadzorujejo Gorjance. Našo stran mi obvladujemo in tu je mirno. Večkrat pa nas ljudje sprašujejo, če smo slišali ali videli helikopterje. Ti občasno res letajo tod, ni pa nobenih znamenj, da bi kakšen tudi pristal. Sicer pa nos vseh opažanjih ljudje dobro obveščajo. Na Trdinovem vrhu je tudi povsem mirno, vem celo, da je bil na televiziskem stolpu požarni alarm in so vojaki iz posadke tekli gledat, da bi posredovali, če bi bilo potrebno.«

Na Gorjancih je torej mirno. Izletniki lahko pridejo gor peš, z avtom pa po gozdni cesti iz Gabrie oziroma iz Cerovega Loga po dolini Pendirjevke. Čez Vahovo ni moč, ker je na gorjanskem cesti tuk pod prevalem še vedno barikada.

O gorjancih pa še tole: v nedeljo zvečer, ko je pesc teh vrstic odšel z Gorjancev, je poročnik Meglič na strmini spodrsnilo, pri padcu pa se je z nožem, ki ga je imel v roki, lažje poškodoval. Iz tega pa pregrete glave in dolini nadreli četniški pokol. »Eden leži brez glave zavit v deki, dva so pa četniki zaklali, ko sta skalno malicala,« se glasi zadnje poročilo iz podgorske gostilne. Pripovedovalec je krilil z rokami in zahvalil pivo, češ da se ves trese.

A. BARTELJ

Medtem ko prejšnje dni ni bilo pri Miklavžu razen oskrbnikove družine žive duše, je zadnja bolj mirna nedelja le privabila nekaj ljudi iz podgorskih vasi. Skupina je iz Orehovice.

Vojko Merhar

Ekološka nesreča v senci vojne

Od leta 1984, ko je prišla na dan velika ekološka katastrofa, ki so jo povzročili poliklorirani bifenili (PCB), s katerimi so v semiški Iskri delali okrog 20 let, je bila Bela krajina, predvsem pa Semič z okolico in reko Krupa, v središču pozornosti strokovnjakov in medijev. Potem, ko so v Iskri sanirali depozit, spremnili tehnoški postopek in opustili izolacijsko sredstvo pyralen, ki vsebuje PCB, ter nekaj ljudi postali na zdravljenje oz. izplavljanje oz. izplavljanje PCB, je Bela krajina s svojo največjo ekološko katastrofo počasni tonila v pozabo. Ogroženi prebivalci so imeli občutek, da so jih odrijenje na periferijo Slovenije, povsem pozabili, čeprav je bilo že prej večkrat objavljeno, da bo potrebno še kdaj ponoviti raziskave in pregledati zdravstveno-ekološko situacijo. Zato so bili Belokranjci toliko bolj prijetno presenečeni, ko je Univerzitetni zavod za zdravstvo in socialno varstvo iz Ljubljane v začetku letosnjega junija na pobudo clana predsedstva Republike Slovenije dr. Dušana Pluta in podpredsednika republike izvršnega sveta dr. Leo Šešerkja, ob podpori predsednika odbora za zdravstvo pri svetupščini RS doc. dr. Božidara Volča in s oglašenjem IS RS pribel z drugo fazo zdravstveno-ekoloških raziskav v Beli krajini.

Raziskava, katero je, kot že rečeno, Univerzitetni zavod pribel pred poldrugim mesecem, bo predvidoma trajala do konca februarja 1992, ko bo naročnik, izvršnemu svetu Republike Slovenije, izročen zaključni elaborat. Kot je povedal svetovalec za zdravstveno-ekološko vprašanja na Univerzitetnem zavodu, prim. dr. Anton Fazarinc, ki je odgovoren za izvedbo te projekta, so predvidevali, da bi proučili razširjenost in vpliv PCB v vsej Sloveniji, a ta raziskava zaradi pomanjkanja denarja še visi v zraku. Zagotovo pa je, da bodo raziskave o tej strupeni snovi opravljene v Beli krajini, strokovnjaki pa bodo delali po takšni metodici, da bodo rezultati lahko vključeni tudi v širši, vseslovenski projekt.

Čeprav je glavni izvajalec naloge Univerzitetni zavod, pa mu bodo obširno in zahtevno delo pomagali opraviti tudi strokovnjaki Zavoda za socialno medicino in higieno iz Novega mesta, Inštituta Jožeta Stefana, republike sanitarno inšpekcijske, Univerzitetnega inštituta za medicino dela, prometa in športa ter enot lokalne osnovne zdravstvene dejavnosti. Okrog 25 strokovnjakov bo proučevalo teren v krogu sedmih kilometrov od Iskre kot primarnega virja emisije PCB, ali z drugimi besedami, več kot

Ivan Krupe, up in nesreča Belokranjcev

150 kv. kilometrov. To pa pomeni, da bodo raziskave segle tudi v mešljiko občino. Raziskovalce zanimata predvsem kaščna je obremenitev zemljin, avtohtonih živil živalskega in rastlinskoga izvora, avtohtone živalske hrane, gozdnih sadežev, avtohtonih alkoholnih in brezalkoholnih pič, vodotokov, pitne vode, zraka, rib in še česa. Program raziskave obsegata tudi preiskavo PCB v biološkem materialu, torej v krvi in morebiti tudi v maščobah pri določenem številu prebivalcev prizadetev območja ter epidemiološko proučitev zdravstvenega stanja in obolenostih prizadete populacije.

To 25. junija so raziskovalci zbrali in oddali v laboratorijsko analizo okrog sto vzorcev zemljin, računali pa so, da bo prve rezultate teh analiz moč prizakovati v začetku julija. Toda očitno je vojna vihra tudi tem strokovnjakom prekrizala račune, saj do začetka tega tedna z Univerzitetnega zavoda na bilo še nikakršnih podatkov. Vsekakor pa bodo ti rezultati, ko bodo na voljo, dali precej natančno sliko o ekološki stabilnosti ali nestabilnosti, kot je se izrazil prim. dr. Anton Fazarinc. Čeprav so strokovnjaki že v preteklih letih ugotovili, da so se koncentracije PCB v okolju nekoliko zmanjševale, pa so morali hrkrati tudi priznati, da iz tekočih snov opravljene v Beli krajini, strokovnjaki pa bodo delali po takšni metodici, da bodo rezultati lahko vključeni tudi v širši, vseslovenski projekt.

M. BEZEK-JAKŠE

Noč med sovražnimi kroglami

ČEŠČA VAS, PREČNA — Težko je potem, ko preživiš noč, v kateri so ti krogle iz rovov in zaklonov jugoslovanske armade v Češči vasi in Prečni švigale mimo glave in žvižgale okoli ušes, poslušati besede beografskega generala Marka Negovanovića, kako na tiskovni konferenci zbranim novinarjem trdi, da enote teritorialne obrambe še naprej kršijo premire, počni pa da so v Češči vasi in »Bršljanu« ranile dva pripadnika jugoslovanske vojske. Več in prepičan si, da gre za laži, storiti proti njim pa ne moreš domala nič, edino orožje ti ostaja pisana beseda, kar je razlog več, da se bolj slikočito in argumentirano opisel nočne ure, preživete na vrtovih hiš v Prečni, ki so postale tarče brezglavega streljanja iz vojaških objektov.

Petak, 5. julija zvečer. Ura je bila 21.50, ko smo se s še petimi pripadniki enote novomeške milice usedli v kombi, cilj kratke poti je bila Prečna. Na lastni koži sem želel skušiti nočna dogajanja in v okolici vojaških objektov v Češči vasi in Prečni, še zlasti, ker so tisti čas po mestu že krožile tudi tako neverjetne zgodbe, kot je tista, da imajo vojaki streljanje posneto na magnetofonskem tranku, ponoči pa ga v strah kranjam in sovražniku predvajajo preko zvočnikov. Za hipec smo se na poti proti Straži ustavili nasproti opekarne v Žalogu, z druge strani Krke je že bilo slišati močno streljanje in pogo. Takrat me je prvič stisnilo pri srcu, tiste noči me je zatem še nekajkrat.

Ob 22.15 se naš kombi ustavil pred cerkvijo in Prečni, možje v uniformah so si poiskali zaklone, sam sem brezkrbno ostal v avtu, prižgal notranjo luč in si v beležko zapisal prve vte. Vojne in streljanja dotlej še nisem doživel, sicer bi ravnal drugače. Kajti hip zatem je zapopotalo, nad glavo in mimo avto so zaživigale prve krogle. Sam ne vem, kdaj in kako sem se znašel na tleh, stoji potem do ranih jutranjih ur nisem naredil enega samega koraka več. Streljanje lep čas ni ponehalo, koliko časa smo bili prikovaní k tlu, ne vem natančno.

Ura je 22.35. Krogle še naprej letijo mimo glav, fantje v uniformah skušajo za vsako ceno ugotoviti, od kod natančno prihajajo strelji. Približno v istem času je po radijski zvezi slišati obvestilo, kako so na cesti skozi Češči vas krogle zadele mimo vozeči katrco, voznik da je ranjen v ramo in vrat. Naslednjega jutra sem izvedel, da je šlo za 36-letnega Cirila Ilca, ki je tistega dne delal na svoji hiši pri Tovarni obutve, zvečer pa se je zaradi cestne zapore skozi Prečno vračal domov in ulico Slavko Gruma v Novem mestu. Moškar je imel srečo, poškod-

be so bile le lažje, v bolnišnico se je pripeljal kar sam.

Ob 22.55 je bilo naši ekipi po radijski zvezi sporočeno, kako je iz Prečne na postajo milice klical razburjen glas, da okoli njegove hiše nekdo strelja. Za vsako ceno da naj preverimo, kaj se dogaja. Upal sem, da bodo fantje name pozabili in tja odšli sami, vendar iz te moke ni bilo kruha. S kombijem smo zapeljali še nekaj sto metrov niže proti gozdu, od koder so prihajale krogle. Tokrat sem iz vozila skočil prvi in si hip zatem poiskal zaklon pod vejam manjšega drevesa pred hišo ob cesti. Tisti hip se je znova zabilo. Kdor koli je že streljal, je to počel z vsem razpoložljivim orožjem, vmes je proti nebu poslal tudi kakšno raketo. Ležal sem nepremično, noge si nisem upal premakniti niti, ko je čeznjo splezal jež.

Kazalcu kažejo 23.30. Streljanju sem se že toljkan priprivadel, da sem si držal splezati nekaj ur, da ne moreš domala nič, edino orožje ti ostaja pisana beseda, kar je razlog več, da se bolj slikočito in argumentirano opisel nočne ure, preživete na vrtovih hiš v Prečni, tam, kjer so se počitki in smeri.

Ob 22.55 je bilo naši ekipi po radijski zvezi sporočeno, kako je iz Prečne na postajo milice krical razburjen glas, da okoli njegove hiše nekdo strelja. Za vsako ceno da naj preverimo, kaj se dogaja. Upal sem, da bodo fantje name pozabili in tja odšli sami, vendar iz te moke ni bilo kruha. S kombijem smo zapeljali še nekaj sto metrov niže proti gozdu, od koder so prihajale krogle. Tokrat sem iz vozila skočil prvi in si hip zatem poiskal zaklon pod vejam manjšega drevesa pred hišo ob cesti. Tisti hip se je znova zabilo. Kdor koli je že streljal, je to počel z vsem razpoložljivim orožjem, vmes je proti nebu poslal tudi kakšno raketo. Ležal sem nepremično, noge si nisem upal premakniti niti, ko je čeznjo splezal jež.

Doma sem bil proti jutru, spal sem le kako uro ali dve. Zjutraj sem se sam, tokrat oborožen s fotoaparatom, napotil nazaj proti Češči vasi in Prečni. Dneva vožnja skozi te kraje na srečo ni prav nič podobna nočni. Strahu je manj, pogum pa večji. Držil sem se celo nagovoriti vojaka, ki je z orožjem, pripravljenim na streli, stal za ograjo vojaškega skladnišča ob cesti v Češči vasi. Mladič je povedal, kako so jih tu-

do to noč napadali neznanci, oblečeni so bili v črno, po njegovem so to pripadniki tajne romunske organizacije Securitate. Govorili so več jezikov, največ romunskega, po njegovem so izredno gibčni, izurjeni in spremni. Zatrdir je tudi, kako napadalec nikakor ne more biti naše gore list, kajti tako izurjenih ljudi, sposobnih domala osem in neprekinjeno skakati in tekat, mi nimamo. Za nameček je dodal še, da so oblečeni z neprebojnimi jopiči, ki je straža mimo noč v napadalca izstrelila rafal, se je ta le otresel in naboji so popadali z njega. Fant je pustil v njegovi veri in prepričeval, ne česa ne namenimo ni bilo, da bi ga preprečevalo nasprotnem. Noč ima pač svojo moč.

Družig v roki vse nekaj ur sem bil v sobo, to zjutraj med hišami v Prečni. Tam, kjer smo ponoči spremljali streljanje. Podnevi je vse drugače, kar nekaj časa je trajalo, da sem odpril vse nočne »polozaje.« Kako preklet resno so mislili vojaki v rovih in zaklonih, so kazali sledivo na hišah, sveži; poškodbe so bile narejene to noč. Dodobra me je zmrazilo, ko sem viden oklepšene veje grmovja in drevesa, pod

Med naseljem v Prečni in gozdom, v katerem je skladnišče jugoslovanske armade, je le nekaj rimiv. Stanovniki so prepričani, da je milost in nemilost točnosti strelcev v rovih in zaklonih. Ponoči smo se prepričali, da je bliskanje in streljanje prišlo prav iz tega gozda. Krogle so letele med in na naseljem. (Foto: B. Bl.)

katerim sem ležal. Kako šele vse to prenašajo krajani? Brezglavim nočnim streljanjem so priče že vse da protve vojnega dne naprej! Nekjih jih je, ki so že zapustili svoje domove in si streho nad glavo

OZORJA

POZDRAVLJENA, SLOVENIJA

Mladinska knjiga je tuk pred vojnim neurjem, s katerim so generali hoteli na hitre zatrepi mlađo slovensko državo, izdala svoj knjižni pozdrav samostojni Sloveniji — knjigo »Pozdravljeni, Slovenija«. Nastala je tako rekoč čez noč, ko so začniki ugotovili, da v knjigah ni knjige, ki bi na priroden način predstavljala Slo-

mala pol stoletja udejanja književno in založniško izkazničo slovenske narodne samostnosti, kakršne ne premorejo niti mnogo starejših večjih narodov. V časih, ko bo na hudi preizkušnji slovenska državnost, je takšno knjižno bogastvo še tolikan pomenljivejše, zato se ni batil, da ne bi bila zbirka še naprej deležna zgledne uredniške in založniške pozornosti. To dokazujejo tudi štiri knjige, ki so izšle pred kratkim.

Antona Aškerca Zbrano delo je prišlo že do šeste knjige. Vanjo je urednik VI. Novak uvrstil najprej doslej nezbrane in neobjavljene pesmi, osrednjih del knjige pa je odmerjen Aškerčevim prepesnitvam oz. prevodom tujih del, med katere imata posebno veljavno antologiski prikaz na začetku tega stoletja sodobnih ruskih pesnikov. Za antologijo, ki je doživel ugoden sprejem pri slovenski in slovenski kulturni javnosti, je Aškerčev prispeval 126 pesmi 55 pesnikov, uredil pa jo je skupaj z Ivanom Veselom. Pričujoča knjiga prinaša še Aškerčevu dramatično, pri kateri je v ospredju štiridejanka Izmajlov, v dodatku pa je prvi dostopna epsko-dajoška pesnitev Veselo kopališče. Urednik Novak je za vsa objavljena dela prispeval izčrpne literarnozgodovinske opombe.

Brez opomb kajpak ni niti četrta knjiga Juha Kozaka. V njih urednik J. Munda ob mnogom drugem pojasni, da bo sta pričujoča in peta knjiga, v kateri bodo Maski, predstavili Kozakovu prisoj iz tridesetih let, ko se je pisatelj preusmeril v življenjepisnost, pripovedi pa poleg osebne note bogatih z ejezističnimi prvinami. Četrta knjiga tako prinaša Celicu, Špiridonu, doslej nezbrane črtico Majsko noč, dva odromnika Iz dolgočenega romana, novočno Plenice, v dodatku pa

DVA STARA, DVA NOVA

Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev: 170 knjig je že izšlo v zbirki, s katero Državna založba Slovenije do-

še neno neobjavljeno nadaljevanje Aurea prima.

Anton Leskovc (1891–1930) je novo ime v zbirkah slovenskih klasičnikov, njegovo Zbrano delo v dveh knjigah pa bo uredil D. Moravec. Prva knjiga uvodoma prinaša Leskovčevu kratko prozo, med dramatskimi spisi drame Jurij Plevnar, Drugi, Sovodenj in Dva bregovi, edino delo, ki ga je pisec videl uprizorjen in dočakal knjižno izdajo. Dodana so štiri manj pomembna dramatska besedila, v opombah pa je urednik med drugim skiciral Leskovčev življenjsko in literarno podobo, ki sta si bližu po svoji raznolikosti, pri čemer za literarno velja poseganje na moč raznovrstne sestote, in to s pravcatu iskataljsko žlico, zaradi katere Leskovčev, ki dandanes velja za ekspressionista, ni bil deležen pravščnega razumevanja sodobnikov.

Za razliko od Leskovca se bo v Zbranih delih slovenskih pesnikov in pisateljev dolga leta pojavil Edvard Kochek, saj urednik A. Inkret napoveduje, da bo prvi sledilo še manj devet knjig, koliko več pa jih bo dejansko, bo znano po zbrani korespondenci. Prva knjiga prinaša Kochekovo pesniško zbirko Zembla, tej sledijo nezbrane, v letih od 1929 do 1940 nastale pesmi, posebno poglavje zapoljujejo mladostne pesmi, v dodatku pa je objavljenih več priložnostnih pesmi iz listov, časopisov in revij. Skoraj polovica knjige obsegajo urednikove opombe, ki so nepogrešljiv del zbirke slovenskih klasičnikov.

D.R.

SLOVENSKA DEDIŠČINA

Cankarjeva založba je začela izdajati novo knjižno zbirko Slovenska dediščina, ki je bodo veseli vsi tisti, ki na svojih popotovanjih po domovini radi zavijejo do muzejev, cerkv, gradov in drugih mest, ki predstavljajo katerega od spomenikov naše bogate in pestre kulturne in naravne dediščine. Zbirka namreč prinaša v linih knjižicah žepnega formata predstavitev pomembnejših spomenikov na Slovens-

skem. Pisci posameznih knjižic so strokovnjaki za posamezne vrste naravnih in kulturnih spomenikov, ki na kratko, a dovolj izčrpno seznanijo bralca s posameznim spomenikom. Vsaka knjižica ima na začetku kratek uvod, nato sledi predstavitev izbranih posameznih spomenikov z besedo in barvno sliko, na koncu pa je tudi zemljevid Slovenije z označitvijo mesta, kjer se posamezen spomenik nahaja.

Zbirko uvajajo štiri knjižice: Ivana Stoparja GRADOVI, Timoteja Knifica in Dragi Svolj-

šaka ARHEOLOŠKA NAJDISČA, Petra Krečiča PLEČNIKOVA LJUBLJANA in Tadeja Brateta TEHNIŠKI SPOMENIKI. Vsebinski razpon kaže, da si je zbirka začrtala široke okvire in da se ne bo ustavljala le pri splošno znanih modelih predstavitev. Tako Plečnikova Ljubljana kot Tehniški spomeniki kažejo tovrstne vsebinske premik, ki objublja, da bo ob vsekakor potrebnih standardnih predstavitevah v zbirki tudi kaj novega.

Napisali smo, da bodo knjižice zanimivi pričočniki za popotnike, zato dodajmo, da niti ni treba potovati po domovini, da bi zvezke zbirke Slovenska dediščina uporabili, prav zanimivo potovanje si lahko privoščimo že s samim prebiranjem knjižic.

M. MARKELJ

BESEDA JE SVET

Pri Mladinski knjigi (zbirka Poti mladih), izšli pesniški prvenec Vida Snoja »List in sen« prinaša v sodobno slovensko poezijo pesniško govorico, ki

se napaja iz tradicije hermetizma, izraža pa z besedami, prepojenimi s patino duhovnosti. V valovju verzov se prikazuje svet, ki je minil, hkrati pa vedno znova mineva, tu pred nami in z nami. Svet, ki je daljen in zdajšnji in ki opredeljuje to naše edino človeško bivanje.

Seveda nas zanima Snojev pesniški svet, nadstavba zemeljskega sveta, in kaj hitro se razkrije, da je to svet, kateremu kraljuje beseda. Vse, kar je bilo do zdaj ustvarjenega z besedo, se pesnik zdi izprana knjiga, neberljivo. Berljivi svet hoče pesnik znova narediti s svojim rokopisom, ga zaznamovati s svojimi besedami, ki jih kar naprej kliče iz nebivanja inboleč praznine. Besed svet ostvarja in jamči za njegovo bivanje.

V pesniškem svetu ni ničesar brez besede. Beseda je počelo vsega, osmislila življenje, izgovarja rojstvo, ljubezen in smrt. V besedi pa je tudi upanje. »Beseda prihaja, da obreže to (bujno deviško) srce.« Pesnik je ves prevzet od moči besede, tako zaverovan v njeni nadvsemogostnost, da se ji popolnoma izroči: »Izdihni življenje v svojo besedo.«

V pesniškem svetu ni ničesar brez besede. Beseda je počelo vsega, osmislila življenje, izgovarja rojstvo, ljubezen in smrt. V besedi pa je tudi upanje. »Beseda prihaja, da obreže to (bujno deviško) srce.« Pesnik je ves prevzet od moči besede, tako zaverovan v njeni nadvsemogostnost, da se ji popolnoma izroči: »Izdihni življenje v svojo besedo.«

V pesniškem svetu ni ničesar brez besede. Beseda je počelo vsega, osmislila življenje, izgovarja rojstvo, ljubezen in smrt. V besedi pa je tudi upanje. »Beseda prihaja, da obreže to (bujno deviško) srce.« Pesnik je ves prevzet od moči besede, tako zaverovan v njeni nadvsemogostnost, da se ji popolnoma izroči: »Izdihni življenje v svojo besedo.«

Snojev List in sen je za prvenec presenetljivo zrela zbirka. Za avtorja, ki za sabo še nima šestindvajset pomladi, pa še celo.

I. ZORAN

NARAVNO ZDRAVLJENJE

Knjiga Naravno domač zdravljenje je uspešnica dunajskoga zdravnika Ulfa Böhmiga, ki je po zaslugu Založbe Mladika prišla tudi na slovenski knjižni trg, kjer najbrž ne bo ostala brez kupcev in bralcev. Gre

namreč za priročnik, ki podaja strnjen in v praktično uporabo usmerjen pregled vsega, kar človek lahko sam stori za ohranitev in izboljšanje svojega zdravja. Za doseganje tega cilja niso potrebna draga zdravila, marveč je treba le izkoristiti to, kar je narava položila v nas in okoli nas. V razmerah, ko se naše zdravstvo racionalizira in se finančno bremi zdravljenja v večji meri prenaša na uporabnika, je branje Böhmigove knjige lahko še dodatno koristno.

Priročnik je razdeljen na tri obširnejše dele, ki vsebujejo nasvete, kako s kar najbolj naravnimi sredstvi preprečevati bolezni, kako jih zdraviti in s čim iz naravne lekarne. Dodana so še napotila odraslemu bolniku, kako razumeti simptome in laboratorijske izsledke. Za koristno uporabo ni potrebno prebrati knjige od začetka do konca, saj je urejena tako, da si bralec zlahka poišče v njej tisto, kar ga zanima, od prehrane, bioritmov, knajpanja, akupresure in masaže do rekreacije in zdravilnih zelišč. Pri svetovanju avtor tudi natančno opozarja, koliko časa si lahko človek pomaga sam, kdaj pa je čas za zdravnika.

KNJIŽNI TELEGRAMI

Založba Karantanija je v tak rekoč okupacijskih razmerah izdala tri slovenske knjižne novosti: POVESTI Zlatka Zajca, zbirko kratke proze LJUBEZEN IN DENAR Jana Zorca in pesniško zbirko RADIO Milana Kleca.

Tehniška založba Slovenije je izdala znanstvenofantastični roman Roberta Silverberga SVET ZNOTRAJ.

Pri koprski Lipi so izdali knjižni študij PRESENOVA DOBA literarnega zgodovinarja Janka Kosa.

Prve črke in prvi list na Dolenjskem

O

d 14. do 28. junija je bila v Študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu odprt razstava o začetkih tiskarstva in časnikiarstva na Dolenjskem. Razstave si ni ogledalo veliko ljudi, zato se s tem sestavkom odzivam vabilu Dolenjskega lista, naj napišem nekaj besed o njeni vsebini.

Poseče moramo za 17 desetletij nazaj, če želimo srečati začetnika novomeškega tiskarstva Heinricha Tandlerja, in za skoraj 15 desetletij za srečanje s Francem Polakom, urednikom prvega časnika, ki je izhajal pri nas. Za večino tega, kar je bilo doslej znane o obeh, se moramo zahvaliti raziskavam pok. ravnatelja Študijske knjižnice Boga Komelja. Ugotovitve o Tandlerju in Polaku ter podatke o njunem delovanju najdemo tudi v spisih prof. Janka Jarca in v knjigi »Tiskarstvo na Dolenjskem« prof. Ludvika Tončiča.

Heinrich Tandler je začel v Novem mestu s tiskarno in knjigarno do leta 1865, nato pa se je preselil v Gradec. Posle je za njim prezel majši brat Friderik, ki se je v Zagrebu izucil za trgovca. Bil je bolan na očeh in je tiskarsko kmalu opustil ter se posvetil knjigotrštvu. To dejavnost si je pridobil velik ugled na Kranjskem in v sosedni Hrvaški. 1873 je tiskarno prodal Vincencu Bobnu. Taje po treh letih bankrotiral in jo prodal pozneje znemu novomeškemu tiskarju Janezu Kraju.

LUDVIK TONČIČ

vodil tiskarno in knjigarno do leta 1865, nato pa se je preselil v Gradec. Posle je za njim prezel majši brat Friderik, ki se je v Zagrebu izucil za trgovca. Bil je bolan na očeh in je tiskarsko kmalu opustil ter se posvetil knjigotrštvu. To dejavnost si je pridobil velik ugled na Kranjskem in v sosedni Hrvaški. 1873 je tiskarno prodal Vincencu Bobnu. Taje po treh letih bankrotiral in jo prodal pozneje znemu novomeškemu tiskarju Janezu Kraju.

Bogo Komelj je domnevral, da je bil prvi novomeški tiskar Heinrich Tandler rojen 1795. leta in da je prišel v Novo mesto iz Študentov. Ugotovil je, da je Tandlerjeva tiskarna delovala v sedanjem Pfaffovi hiši na Glavnem trgu (staro novomeško št. 99, poznejsa 105). O družini Tandler je odkril vse doslej našeto. O svojih izdelkih je od 1850 do 1867 poročal v Dolenjskem listu, Obrišku, Dolenjski prospekt in Knjižnici. K celiemu naročju tega, kar mu je uspel izigrati pozabi, lahko zdaj dodamo še dva drobca.

V okviru raziskave časnikiarstva na Dolenjskem sem našel v Arhivu RS v Ljubljani v početni knjigi župnije sv. Danijela iz Celjske podatki o Tandlerjevi poroki z Marijo Wirth. Poroka je bila opravljena 24. maja 1819 v Celju. Vpis pove: ženin, gospod Heinrich Tandler, zakonski sin pokojnega Ignaca Tandlerja, takojšnjega magistratnega svetnika, ta čas okrožni tiskar v Novem mestu na Kranjskem, katolik, samski, star 24 let, rojen 7. julija 1795 v Celju, mati Ana Marija roj. Kastelic; nevesta: Maria Wirth, zakonska hči gospoda Matiasa Wirtha, čuvajskega nadzornika (klobučarskega mojstra?) v Celju, katolik, samska, star 22 let, rojena 4. 8. 1797 v Celju, mati Ana roj. Klobučar.

Tako lahko odkrijem Boga Komelja dodamo podatke o njegovem rojstvu ter ugotovitev, da je v Novo mesto prišel iz Celja in da je bil sin Slovenke. Rodbinsko ime Kastelic je namreč izrazito slovensko. Naslednji drobec se nanaša na ugotovitev o hiši, v kateri so imeli Tandlerjevi knjigarno. V nekroligu za Friderikom Tandlerjem, ki ga je v Dolenjskih novicah za leto 1918 na str. 128 odkril Bogo Komelj, je naveden: »Ranji Friderik Tandler se je rodil leta 1836 v hiši na Glavnem trgu, ki je sedaj lastnina vдове g. Kenda. To hišo je tudi oče Tandlerjev zidal.« Gospa Ložarjeva ima ohranjen star seznam novomeških hiš, ki ga je z dodatnimi

pojasnil opremil pok. Otmar Skale. Pri sedaj Pfaffovi hiši, v kateri je bila Tandlerjeva tiskarna, je Skale pripisal domačo oznako »pr. Tandler«, pri Kendovi hiši pa »pr. Tandler«. Kustodinja Meta Matijevič v Oddelku za Dolenjsko in Belo krajino (Zgodovinski arhiv Ljubljana) v Novem mestu me je opozorila, da je v etnografski zbirki Dolenjskega muzeja ohranjena star razglednica Novega mesta, na kateri je nad prodajalno napisana tabla s čitalnim napisom Tandler. In res, na nazadnje Ogrizovihihi, v kateri je zdaj vzhodni del prodalne Elektrotehne na Glavnem trgu, je napis C. Tandler. Na robu omenjene razglednice je nekdo pod to stavbo napisal z roko: Kenda.

Družini Tandler gre zlasti za začetek tiskarstva v Novem mestu, ki odte je bilo prekinjeno. S tiskarno in s knjigarno, ki ju je imela, je družina Tandler ustvarila pogoje za hitrejši kulturni razvoj na Dolenjskem, saj je tiskana beseda vselej pomembna spremjevalec kulturne ustvarjalnosti. S tiskarstvom pa so bili ustvarjeni tudi pogoji za časniško dejavnost, ki je po letu 1848, ko je bil v Tandlerjevi tiskarni v Novem mestu tiskan Sloveniens Blatt, kot prvi na Dolenjskem, imela še mnoge posnemalce.

FRANC POLAK UREJAL PRVI ČASNIK NA DOLENJSKEM

O delu Franca Polaka, urednika prvega časnika na Dolenjskem, je bilo doslej znane precej, veliko manj pa o njem kot osebi. Prvi se je z njim ukvarjal Janez Trdina, ki je dokaj podrobno analiziral časnik Sloveniens Blatt. Ugotovil je, da je večino časnika napisal Polak sam in da se ne branil pišača. Polakov lik je osvetlil v noveli »Vedež«.

6. in 9. januarja 1848, torej vsaj 2 meseca pred marčno revolucijo in pomladjo narodov, je Polak v nemškem Kazinu v Novem mestu uprizoril Linhartovo veseloigrino »Matička« po njegovem nastanku. Danes se lahko samo vprašamo, kako je Polaku to uspelo v času, ko je bilo v celici. Avstriji slovensko petje in igranje v javnih prostorih izrecno prepovedano. Nosiči vlog so bili večidel uradniki novomeškega okrožja, med njimi celo nekaj Nemcev Ilirijev. Blieweisov Novice pa so o uprizoritvi poročale s kraiko, navdušeno vestjo (Novice 1848 št. 2, Sloveniens Blatt št. 3).

Drugo obsežno sled Polakovemu delovanju predstavlja časnik Sloveniens Blatt, ki je izhajal od 10. maja do 29. decembra 1848 in ga je Polak ves čas urejal. Poleg Polaka sta bila podnajdena za izdajanje lista znani nov

POVEJTE SVOJE MNENJE O DOLENJSKEM LISTU!

Ponovno želimo preveriti, ali Dolenjski list ubira tista pota, ki so po volji najširšega kroga njegovih bralcev in naročnikov. Zato smo se odločili, da opravimo anketiranje bralcev, da bi tako zvedeli, kakšno je vaše mnenje o Dolenjskem listu, kaj bi radi, da bi se morda v njem spremenilo, popravilo, izboljšalo. Želimo delati tak časopis, ki bo v vaše in naše zadovoljstvo. Pri tem nam lahko pomagate tako, da odkrito odgovorite na zastavljena vprašanja v anketnem vprašalniku.

Da bi bilo izpolnjevanje vprašalnika bolj vabljivo, smo se odločili, da bomo izmed vseh, ki bodo poslali izpolnjeni vprašalnik, izrebeli 10 nagrad. Podelili bomo tele nagrade:

1. nagrada: 310-litrska zamrzovalna skrinja Go-renje (podeljuje jo trgovina ELBA iz Novega mesta)

2. nagrada: 5.000 din

**3 celoletne narcnline na Dolenjski list
5 knjižnih nagrad**

Torej, pisalo v roke in zaokrožite številke pred odgovorom, ki se vam zdi primeren! Kdor želi ostati anonimen, pa bi bil vseeno rad vključen v žrebanje za nagrade, naj namesto svojega imena in naslova vpše evidentno naročniško številko (nalepljena je na naslovni strani Dolenjskega lista).

Žrebanje bo 30. julija 1991. V poštev bodo prišli vsi, ki bodo do takrat poslali anketni vprašalnik na naslov: DOLENJSKI LIST, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom ANKETA.

VPRAŠALNIK

Ime in priimek (ali evidentna št.)

Naslov

Občina: 1) Brežice, 2) Črnomelj, 3) Kočevje, 4) Krško, 5) Metlika, 6) Novo mesto, 7) Ribnica, 8) Sevnica, 9) Trebnje,

10) druga občina

11) inozemstvo

Starost:

- 0) do 25 let
- 1) 25 — 50 let
- 2) nad 50 let

Izobrazba:

- 0) osnovna
- 1) poklicna, sredna
- 2) višja, visoka

Glavni vir obveščanja mi je

- 0) Dolenjski list
- 1) Studio D
- 2) Delo
- 3) RTV Slovenija
- 4) Nedeljski dnevnik
- 5) drugo

Dolenjski list ocenjujem kot

- 0) slab
- 1) dober
- 2) odličen

Prilog ocenjujem kot

- 0) slabo
- 1) dobro
- 2) odlično

Priloga naj bi izhajala

- 0) vsak teden
- 1) vsak drugi teden (kot zdaj)
- 2) vsak mesec

Obseg časopisa je

- 0) premajhen

Velikost črk naj bo

- 0) taka kot doslej
- 1) črke naj bodo večje
- 2) vseeno mi je

Fotografije naj bodo v povpr.

- 0) velike kot doslej
- 1) večje
- 2) vseeno mi je

Prtegujejo in zanimajo me prispevki s slednjimi področji:

Gospodarstvo:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Kmetijstvo:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Kriminal:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Kultura:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Nagradsna križanka, nagradne akcije, igre:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo

Podlistki, povedi, vaša zgodba, potopisi:

0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo	
Politika:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo

Prispevki in novice iz ožnjega okolja:

0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo	
Sport:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo

Zanimivosti iz sveta:

0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
--------	---------	------------	---------

Želite objavljanje radijskih programov?

- 0) ne
- 1) da
- 2) vseeno mi je

Dolenjskemu listu bi se odpovedali zaradi:

0) premajhnega obsega

- 1) slabe vsebine
- 2) previsoke cene
- 3) nereditve dostave
- 4) drugega časopisa
- 5) se sploh ne bi

Pripombe in predlogi:

OBRAZI

Vsaka vojska pobere več

France je za svojih osemnajset let še kar krepak možak. Nekako bi mu pristalo, da bi se motal okoli hiše, postoril še to in ono, kaj svetoval, saj ima izkušen in znanja dosti. Pa tudi priden je bil vse življenje, in to na lepi kmetiji, veliki kar blizu štirideset hektarov. Tisti, ki vedo, kaj je kmetovanje, si lahko predstavljajo, koliko dela terja takaj kmetija, zlasti še, ker je skoraj vsa na stremi. Toda Francetu ni danu no domu uživati starost in sadove dolgoletnega dela. Tako se včasih življenje zasuška. Čeprav že nekaj časa živi v Domu starejših občanov v Šmihelu, pa prišleca takoj povpraša, kaj je novega doma. Slišal je namreč, da so se v bližini Trebnjega bili boji, pa ga skrbi, ali je doma vse v redu. Obiskov v tem negotovem času, so co ceste polne tankovskih zaprek, skorajda ni.

Bili so časi, ko je France razmišljal, da bi prodal svojo kmetijo v Gornjem Medvedjem Selu pri Trebnjem. Bilo je to takrat, ko je bil še fanti in je služil starojugoslovanski armadi. Blizu Osijeka je bil in je videl tista ravna polja s črnicami, ki je dajala in dajala, ne da bi bilo treba kaj gnojiti. Hrvati so jo radi in poceni prodajali. Raje so imeli denar na banki in živelci od rente kot od dela. Nemci pa so zemljo množično kupovali. Tako se je France že skoraj odločil. Za prodano posestvo s hribovitega Medvedjega se la bi dobil toliko, da bi si kupil kar lep kos hr-

vaške ravnice. Toda ko je prišel domov in zoper začutil vonj domače zemlje, obšel domače košenice in gorice, si je premislil.

»Ni mi žal, da takrat nisem prodal, tudi če sedaj nisem doma. Poglejte, kaj se dogaja s Hrvati! Zemljo so prodali Nemcem, ki so med drugo svetovno vojno zbežali ali bili pobiti, zemljo pa so naselili Srbi. Sedaj se pa tam spet streljajo med seboj.« razlagata France korenine nacionalnih nemirov v Slavoniji.

Kaj je zadržalo Franceta, da se ni podal v slavonsko avanturo? Najbrž pogled na domačo hišo. Kako naj bi prodal nekaj, kar je zrasla iz žuljev njegovega rodu! Postavil jo je njegov ded France. Nekaj let je s tremi sinovi pripravil material. Klesali so kamen, zgali opeko, tesali in žigali les. Čisto vse, zidarstvo, tesarstvo in mizarstvo so opravili sami in pod njihovimi lastnimi rokami je zrasla za tiste čase kar močna kmečka hiša. Bil pa je ded tudi sicer odpre glave. Dobro je govoril nemško in znal je opazovati svet okoli sebe. Lahko bi rekel, da je bil neke vrste zgodnji ekolog, kajti kmalu mu je postal jasno, da z gozdarstvom ne bo nič, dokler bo živila po gozdu popasla ves podmladak. Tiste čase je bila gozdna paša splošna in škoda je bila neizmerna. Z Golio iz Trebnjega

se je zato starci odpravili na Dunaj in dosegla sta prepoved gozdnine paše za Dolenjsko. Gozdova so se oddalnili in opomogli.

Že v času rajne Avstrije je prišel v dežele napredok. Zlobni jezik celo pravijo, da se toliko kot ob prelomu stoletja pri nas ni napravilo niti v obdobju po drugi vojni, vsaj kar se javnih komunikacij in zgradb tiče. Vsi se razvajajo niso takoj prilagodili. Gotovo ne tisti par Gašperšičev konj, ki jih je vodil Francetov oče. Tudi njemu je bilo ime France. Ko je prisopjal po trebanjski progi vlak, so se konji splašili, potrgali vajeti in oče se je znašel pod prevrnjenim vozom z zlomljeno hrbitenico. Kmalu zatem je umrl. Takrat je bilo Francetu pet let. Dokler ni zagospodari na mogočnem posestvu, se je operpel z revčino in pomanjkanjem. Saj je bilo snubačev pri njegovi materi dovolj, toda ko so zvedeli, da je posestvo napisano na Franceta, se je njihova ljubezen hitro ohladila. France pa je kmalu dokazal, da je vreden sin svojega rodu. Bolj je odraščal, bolj je kmetija cvetela. Že med prvo vojno sta bila vinska klet in hlev zopola.

Z vojnami ima France poučne izkušnje. V prvi so mu vzel par najlepših volov. Plačali so mu toliko, da si je za odpuknino nabavil par manjših volov in še eno živinčev povrh. V drugi vojni so mu vzelci iz hleva pet volv. Za vse ima potrdila še danes, izplačanega pa ni dobil nikoli nič. Iz tega lahko marsikaj sklepamo. Vedno na slabše gre, mi pa govorimo o nekakšnem napredku civilizacije.

Po vojni je bil odbornik. Potem je prišlo veda morajo vsi odborniki stopiti v partijo in z odborništvom je bilo konec. Tisti čas, v začetku petdesetih, je prišel na dopust od vojakov tudi starejši sin. Tako težko mu je bilo iti nazaj. »Na vsak način me silijo noter, v partijo, jaz pa ne žem. Ne vem, kaj bo,« je tožil. Kmalu zatem ga je pri čiščenju orožja smrtno zadelo krogla. Pravijo, da je precej takih, ki niso ubogali nadrejenih, tisti čas končalo v podobnih nesrečah.

Mnogo grenčin je v Francetovih spominih. Bil je napreden kmet, s plemenito reko telet in žrebet ter tisoči litrov letnega pridelka vina, vsega shranjenega v sodih, ki jih je naredil sam. Tudi vozove je sam izdelal in okoval, da ne govorimo o ostalem orodju. Kot se bi se v njem naselil dedov duh. Ali se bo njegov duh prenesel na potomce, pa France ne ve in to mu greni starost. V Domu starejših občanov nima namreč koga podučevati.

T. JAKŠE

Od Petra Klepca do Rimljanov

Čigav je Peter Klepec, slovenski ali hrvatski? Osilničanje trdijo, da je bil po rodu Osilničan in da je služil za pastirja v Malem Logu na sedanjem Hrvatskem, spet drugi pa prav nasprotno: da je bil zagotovljen v Malem Logu, služil pa je v Osilnici in njeni okolici. Prav o slednjem je pričeval tudi ravnatelj srednje šole v Čabru Zlatko Pochobradsky, ki je znan pesnik in piše tudi v narečju dežele Petra Klepca. To narečje pa je enako v vsej deželi, se pravi na današnji slovenski in hrvatski strani. Pesnik pravi, da je to enotna dežela in da so sedanje umetne meje naredili ljudje.

Zanimivo je, da vsi v tej deželi bolj ali manj verjamajo, da je Peter Klepec res živel in da ni le legendarna oseba. V razgovorih z ljudmi in s prebiranjem knjig skušam zato zvedeti čimveč o Peteru Klepcu. Tako sem na bencinski postaji v Čabru naletel na nekega Klepca, ki je dejal, da o Klepcu zagotovo ve največ upokojene Bogdan Mlakar iz Prezida, ki ima veliko zgodovinskih knjig in drugega gradiva.

Ko sem Bogdana Mlakarja povprašal o Klepcu, sem bil nad odgovorom razočaran. Dejal je: »V Prezidu se ne napihujemo preveč za Petra Klepca. Po znanih zgodbah sodej, naj bi Peter Klepec živel, ko so prihajali Turki v naši kraji. Prav v Prezidu pa Turki nikoli niso prišli, in če jih je Peter Klepec res pregnjal, ni imel tu kaj iskati. Takrat do Prezida sploh ni bilo prehoda. Tako so Turki prihajali z jugovzhodne smeri najdalj do Osilnice ali Čabra. S severne strani pa so prišli le enkrat, in to do sosednje vas Babno Polje, ki so jo takrat, leta 1528, tudi pozgali. Takrat so sem vdrli preko Blok.«

Na vprašanje, kaj pravi hrvatska zgodovina o deželi Petra Klepca — slovenska namreč ugotavlja, da je bila vsa, tudi hrvatska stran, in to skoraj do Reke, v lasti Celjskih grofov — je odgovoril, da so tudi njemu znani le zgodovinski viri, ki ugotavljajo, da so te kraje po izumrtju Celjskih grofov (leta 1456) zasegli Frankopani in Zrinski, ker se prava lastnica, grofica Blagajska, ni kaj dosti brigala za južne meje

posestva. Povedal je še, da se je Čabranci včasih imenovali Osilniški potok, kar je zapisano tudi na starih zemljevidih.

K temu je dodal, da sta bila leta 1671 usmrčena Peter Zrinski in Franjo Krsto Frankopan. Takrat je v te kraje prišla posebna komisija s cesarskega dvora na Dunaju, ki naj bi ugotovila, katere posesti so pripadale tem plemičem. In prav ta komisija je ugotovila, da je grof Peter Zrinski osnoval naselje Prezid med letoma 1638 in 1648, in to na zemlji, ki je pripadala snežniškemu gospodstvu. Ob času sumritve Zrinskega je bilo tu

dežurni
poročajo

POGORIŠČE — Tole je ostalo od gospodarskega poslopa Flajsovih, ki je bilo povsem požgano v zadnji vojni, potem pa so ga povsem obnovili in dogradili. Ljudje se čudijo, kako to, da je usekala strela v dolini, a očitno se tudi to lahko zgodi. (Foto: P. Perc)

Strela je upepelila hlev

V Spodnjih Vodalah pri Tržiču je strela zažgal hlev — Pohvala in zahvala sosedom — Podzavarovan

GROZIL BIVŠI ŽENI — Prav tako 5. julija zvečer pa so delavci PM Črnomelj pridržali do iztreznite 30-letnega A. D., delavca brez zaposlitve iz Črnomelja. Vinjen je doma razgrajal in pretepal ženo.

ODNESEL VISKI — V noči od 30. junija na 1. julij je imela pizzerija »San Sebastian« na Prešernovem trgu v Novem mestu, last Matjaža Žmucu iz Grosupljega, nepovabljenevogosta. Neznani storilec pa je iz lokalja odnesel le steklenico visnika.

ODREZAL SI JE PRST

TREBNJE — 19-letni Janez Kotar iz Slovenske vasi je 4. julija dopoldne v trebenjskem Trimu, kjer je redno zapošlen, delal pri montaži bivalnih objektov. Na krožni mizni žagi je žagal plastificirane lesene profile in pri tem odrezal en prst na svoji roki. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

UKRADLI 22 KOMPLETOV KOLES

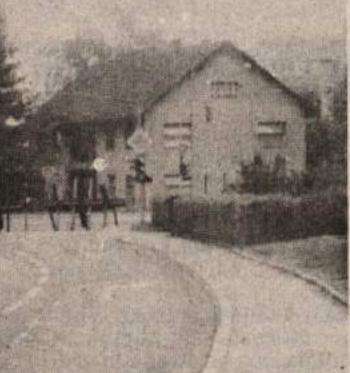
NOVO MESTO — 21-letni Mitja Šuštaršič iz Ljubljane, 22-letni Jože Borsič iz Domžal in 28-letni Boris Majselj, prav tako iz Domžal, so osumljeni, da so v času od 28. do 30. junija prišli preko ograje v skladische gotovih izdelkov IMV Revoz Novo mesto in iz njega odnesli 22 kompletov koles za različne tipe vozil Renault. Revoz so s tem oškodovali za 45 tisoč dinarjev.

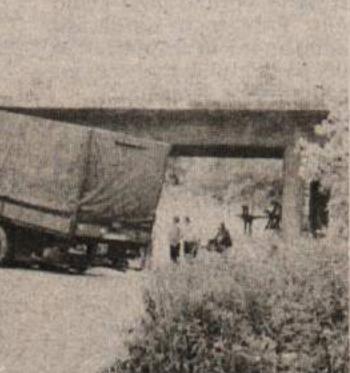
UNIČENO — Polomljen komunikacijski stolp blizu Jelš pri Krškem. Malo je verjetno, da je kdo razdeljal objekt pomotoma, saj je vendarle dokaj daleč od bube v Krakovskem gozdu. (Foto: L. M.)

VEČJI ODSTREL DIVJIH PRAŠIČEV

TREBNJE — Ker povzročajo divji prašiči veliko škodo v pretežnem delu trebenjske občine, je tukajšnja vlada sklenila, da je treba številnost te vrste divjadi zmanjšati. V skladu z enotnimi gojitvenimi smernicami, ki veljajo od začetka tega leta, na takih območjih ni več omejitev v ustroju odstrela divjih prašičev. Dovoljen je le odstrel vodečih svinj pred 15. septembrom. Ker bodo lovski družine po vsakem odstrelu divjega prašiča tudi nagradile, imajo vso možnost in tudi dolžnost, da v enem letu zmanjšajo število divjih prašičev na območju LD Mirna od 15 na 5, LD Mokronog od 16 na 4, LD Šentupert od 12 na 4, LD Trebelno od 10 na 4, LD Veliki Gaber od 16 na 5 in KS Velika Loka od 14 na 3.

ŠPANSKI JEZDEC — Po nekaj dneh vojnega ustrahovanja mlade države Slovenije s strani vojske, ki se je čez noč spremenila iz ljudske v okupatorsko, so tovornjake v cestnih blokah začeli zamenjevati tako imenovani španski jezdec, posebne protitankovske ovire (na sliki v ločenskem križišču v Novem mestu). S polno paro so jih delala naša podjetja, med drugim v novomeškem Pionirju. Zdaj so pospravljene. Ko bi jih le ne bi bilo treba spet postavljati in delati še novih! (Foto: Z. L.-D.)

BEG PRED BARIKADAMI — Magistralna cesta iz Ljubljane do Zagreba je bila na več mestih zaprta z barikadami, zato je promet ves minuli teden (kolikor ga je pač bilo) potekal po lokalnih cestah. Na sliki: Nekateri vozniki so kljub temu hoteli skrajšati svoje potovanje in so se na »avtocesto« podajali tudi na zato nemogočih priključkih. Voznik na sliki se je odločil kar za njivo ob nadvozu v Lešnici. To mu ni uspelo, naredil pa je nekaj škode. (Foto: J. P.)

Sport

NOGOMET NA DOLŽU

DOLŽ — Športno društvo Dolž organizira 28. julija s pričetkom ob 8. uri turnir v malem nogometu. Prireditelji bodo sprejemali prijave uro pred pričetkom turnirja, igralnina znaša 700 din, najboljše ekipe pa čakajo bogate nagrade. Vse ostale informacije je moč dobiti na telefon 43-824.

OBVESTILO KEGLJAČEM

NOVO MESTO — Komisija za registracijo v občinskiške klegljačeve opozarja klube in društva v regiji, naj pripravijo vse potrebno za podaljšanje registracije za naslednjo tekmovalno sezono. Zadnji rok za dostavo izkaznic je 15. julij.

USPEHA KAPŠEVE IN KOBETA

STARITRÖ OB KOLPI — V Omišljiju na Krku je bilo pred dnevi šahovsko tekmovanje, na katerem sta nastopila tudi dva Dolenčka. Med osemajstimi mlajšimi pionirkami je Darja Kapš zasedla četrto mesto, pri mlajših pionirjih pa je bil Tadej Kobe v konkurenči šestdesetih vrstnikov deseti.

-ob

ZMAGA FILIPA V BUJAH

BUJE — Mljaš mladinci KD Krke so v nedelje udeležili 16. tradicionalne kolesarske dirke za Trofejo Bui, na kateri je nastopilo 80 tekmovalev iz dvajsetih ekip Jugoslavije in Italije. Velik uspeh je dosegel Novomeščan Branko Filip, saj je preprečil, da so že prejeli 50.000 din akontacije. Že naslednji dan se je oglasil predstavnik sevnške kmečke zadruge Alojz Rupar in objavil pomoč zadruge zalednemu kooperantu. Če bodo Flajsovi pri obnovi počevali hlev še za 15 do 20 stočišč, pa se lahko nadejajo ne le ugodnih posojil, temveč morebiti celo nevračljivih sredstev iz republike.

P. P.

KONČNO NA PRAVI STRANI — Vojaški oklopnik, eden od tistih, ki so od Karlovca do Poganc pa preko Novega mesta do Medvedjeka in nazaj do Krakovskega gozda sejali strah in tudi smrt, je skoraj nepoškodovan prestopil na pravo stran, z njim pa tudi vozniki Miro, Darko in Renato, ki so si tako kot oklopnik namesto zvezde ponosno nadeli slovenski grb. Pri obrambi svobode Republike Slovenije jim želimo več sreče. (Foto: T. Jakše)

Samostojna SLOVENIJA 1991

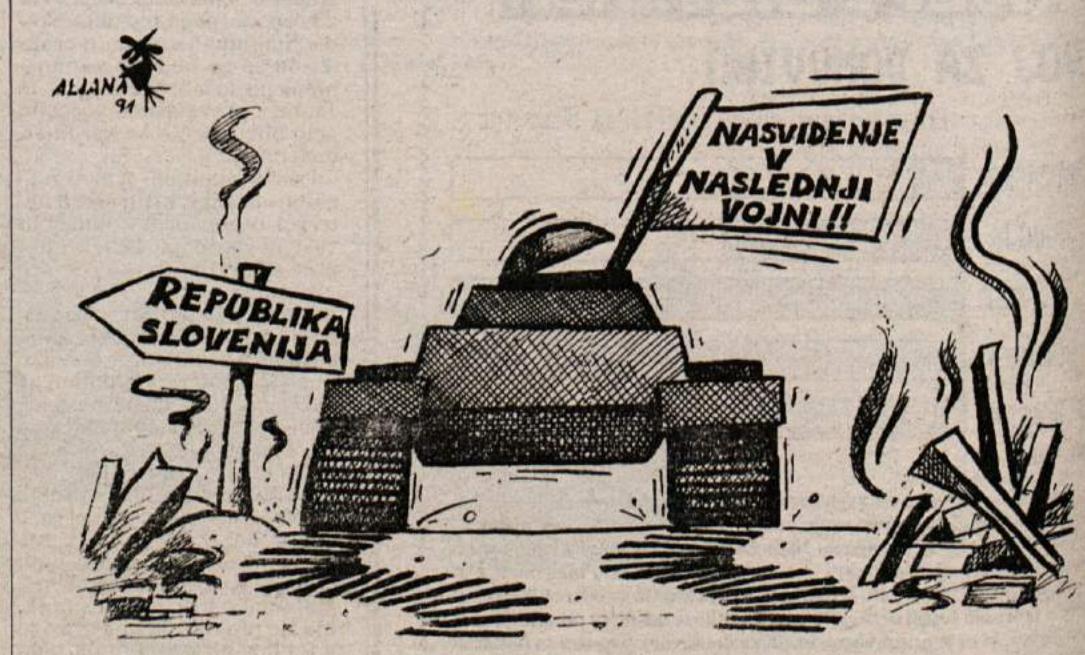
KONEC POTI — Oklepna vozila, ki so bila sprva ujeta v Medvedjeku in so potem premaknila v Krakovski gozd, je blizu Drnovega »prevzela« teritorialna obramba. Na fotografiji: oklepna vozila na avtomobilski cesti po tistem, ko jih je zapustila armadna posadka.

Iz KS Kostel

KOZOLOČKI NA VPADNICAH — Tudi v KS Kostel bodo, podobno kot na vsem območju zgornje Kolpske doline na slovenski in hrvaški strani, postavili kozołčke z oznakami, da se tu začne Kolpska dolina. Podobno bodo označene tudi naravne (slap Nežica) in kulturnogospodovinske (grad Kostel) zanimivosti.

MEJA JE VIDNA — Čeprav je sodelovanje ljudi z obej bregov Kolpe res prisršno, prijateljsko in trajno, pa je tudi res, da je meja med republikama vidna. To posebno velja, ko barvajo mostove, ki povezujejo obe republike in je že po pravilu pobaran most le do polovice; podobno je bilo včasih tudi ob pljuženju pozimi.

KDO JE KDO V TD KOSTEL — V novem Turističnem društvu Kostel je Stanko Nikolić predsednik, Franc Cimpič podpredsednik, Marija Klarič tajnica in blagajničarka hkrati, Martin Marinč (kulturna sekcijska), Milan Prelčnik (turistični urad), Miran Petovar (namestnik za šport in rekreacijo), Jože Kolenc (namestnik za zdravstveni turizem), Alojz Samša in Jože Kolenc (oba za kmečki turizem), Lidija Ložar (stik z gosti).

Transcendentalna meditacija v Novem mestu

Vse za boljše počutje

Tečaj, ki smo ga objavili v začetku junija, je potekal v Novem mestu od 13. do 20. junija. Obiskovalo ga je enajst odraslih in dva otroka. Vsi, ki so tečaj končali, se počutijo bolje, bolj so srečni, bolj zdravi in bolj mirni. Transcendentalno meditacijo potrebuje vsak človek, so ugotovili tečajniki in potrdili osnovno misel našega učenja, ki trdi, da to znanje izboljšuje vse vidike človekovega življenja, poveča njegov notranji mir, razširi miselne moči, izostri čute, poveča koncentracijo, izboljša reakcijski čas, poveča veselje in sposobnost k delu, poveča sposobnost ozdravljenja. Počebno hitre uspehe prima na področju zdravljenja psihosomatickih bolezni, bolzni srca in ožilja in bolzni odvisnosti. Nad širistvo znanstvenih raziskav, objavljenih v znanih svetovnih medicinskih časopisih, je potrdilo gornje trditve.

Tehnika TM se priporoča tudi zdravim, kajti človeku nikoli ni tako dobro, da ne bi moglo biti še bolje. Preprečevanje bolezni pa je najboljši pristop k ohranjanju dobrega zdravja.

Če pa vas zdravje ne skrbi, si morda želite večje veselje do življenja, več optimizma, moči, mirnejše vedenje ali izboljšavo celotne svoje življenske situacije. To znanje, ki ga je na Zahod primesel indijski modrec in fizik Mahishi Mahesh Yogi, zaliha korenine življenja. To je prastaro znanje, naravna, lahka, preprosta miselna tehnika, ki jo potrebuje vsak človek. Če vas to znanje zanimalo, se prijavite na tel. 068 265-93. Tečaj bomo ponovno organizirali v Novem mestu, ko bo dovolj prijav. O pričetku vas bomo pisomno obvestili.

Tečaje transcendentalne meditacije prireja po Sloveniji Društvo za naravní zakon iz Ljubljane, Vrhovci, C. XXII., št. 13, tel. 061 268-522.

ROZINA PAVŠE

DRAŽUMERIČEVA »CESTA«

TREBNJE — V petek, 28. junija, so v knjižnici Pavla Golja predstavili pesniško zbirko Cesta mladega literata Sama Dražumeriča. Zbirka je izšla v samozaložbi. Razdeljena je na sedem ciklov, ki jih opredeljuje naslov: Prve pesmi, Mrtve pesmi, Morje pesmi itd. Kljub kratkemu izletu v vizualno poezijo je za zbirko značilna osebna izpoved, svojski pogled na svet in temni toni, ki zvane skozi vse cikle. Pesmi so recitarili Polona Bartolj, Janez Pungartnik in avtor. Za glasbeni del so poskrbeli Nina Kolar z lastnimi skladbami ter Petra Zežnik in Željko Rokvić.

S.P.

V VASI GORA PRI KRŠKEM MAČKI LETAJO PREKO STREH

Dne 4. julija 1991 ob 19.15 uri smo dobili obisk, za dobrdošlico pa so naši gostje doživeli nenanaden dogodek: čež našo streho je pritele na dvorišče muca in pri tem le za malenkost zgrešila našo gostjo. Ko smo presenečeni gledali muco, smo videli, da ima zlomljeno hrbitenico. Na srečo se je takrat pripeljal domov moj mož in je revico rešil muk. Naj povem, da za to dejanje ne moremo krititi otroke kajti pri sodih, kjer je bilo to storjeno, imajo samo tri do štiriletnega otroka. Vse to se je zgodilo na dvorišču Levičarjevih, Gora 8, muca pa je priletela z dvorišča prav tako Levičarjevih, Gora 7.

SONJA LEVIČAR
Gora 8, Krško

Nadrlji so jo kot psa

Na vztrajno prigovarjanje metliškega zdravnika splošne prakse in medicinske sestre je moja problema mama privolila stopiti pred invalidsko komisijo, ki naj bi ji milostno dodelila status, po katerem bi bila deležna nekaj malo denarja, primaknjenega k pokojnini. Iz novomeške interne bolnišnice, kjer komisija zaseda, se je mati vrnila razočarana in potrta, kajti eden od članov komisije, droben in majhen moški, jo je nadrl kot psa, češ da je lahko sram prositi za denar v času, ko je na cesti veliko delavcev brez denarja za golo preživljvanje. Ne da bi imel pred seboj kakršno kolik dokumentacijo o slabem zdravstvenem stanju moje mame, je do dal, da je sposobna za kakršnokoli delo.

Človek ostane dobesedno brez besed, saj je več kot »duhovito«

Dejavnost SDZ v dneh agresije s strani JA

Slovenska demokratična zveza je v preteklih dneh podobno kot druge slovenske stranke skovala storiti vse za internacionalizacijo problemov, v katerih se je Slovenija znašla po agresiji JA. V ta namen je političnim strankam in posameznikom v drugih državah, s katerimi je v preteklosti že vzpostavila kakršne koli stike, poslala dvoje pism. V teh pismih jih je seznamila s položajem v Sloveniji in z namerami agresorjev ter jih prosila, naj skušajo pri parlamentih in vladah svojih držav posredovati v prid slovenske neodvisnosti in samostojnosti ter varnosti. Da je takšna aktivnost potrebna, pričajo prvi odzivi.

Slovenska demokratična zveza se je obrnila tudi na nekatere demokratske stranke po Jugoslaviji z namenom da jih obvesti o dejanskem stanju v Sloveniji, jim zagotovi, da Slovenija nima nikakršnega namena ravnavi v škodo kogarkoli drugod po Jugoslaviji; ravno tako

• **POZIV ČLANOM SLOVENSKE DEMOKRATIČNE ZVEZE** — Vodstvo Slovenske demokratične zveze poziva vse člane, da vsak po svojih možnostih prispevajo za obnovno domačino družine Praprotnik na Kogu pri Ormožu in družine Kotar na Medvedku na Dolenjskem. Obe domačije sta bili brezobjezno porušeni s strani JA, čeprav niti v prvem niti v drugem primeru ni šlo za objekt, ki bi bil v kakršnikoli zvezi z delovanjem Teritorialne obrambe R Slovenije. Člane SDZ prosimo, da sredstva v kakršnikoli višini (kajti vsak dinar bo prispeval k temu, da si prizadeti družini čimprej opomoreta) nakazujejo na žiro račun SDZ 5(1)-678-65651 s pripisom: Pomoc družinama Praprotnik in Kotar. Za pomoč se zahvaljujemo.

jih je obvestila tudi o tem, kako Slovenija ravnava z vojakij JA, ki so se predali enotam Teritorialne obrambe ali pa so bili ujeti. Te stranke je tudi prosila, naj skušajo vplivati na organe oblasti v svojih republikah, da se bodo zavzeli za prekinitev nemiselnih vojne in da v svoje okolje posredujejo verodostojne informacije o dogajanjih v Sloveniji.

Vodstvo Slovenske demokratične zveze je vzpostavilo tudi stik s svojimi občinskim odbori in jim svetovalo, kako naj se organizirajo za pomoč organom oblasti, slovenskim obrambnim silam in ljudem v svojem okolju.

Za IO SDZ
TONE PERŠAK

Protest zasebnih vinogradnikov

Zasebni vinogradniki odločno nasprotujejo preoblikovanju Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo v družbo z omejeno odgovornostjo

Zasebni vinogradniki ostro protestirajo zoper preoblikovanje Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije v Poslovno skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije kot družbo z omejeno odgovornostjo, kakršnega je dosedanje vodstvo PSVVS uprizorilo na XVII. redni skupščini delegatov te skupnosti 24. junija 1991. V teh pismih jih je seznamila s položajem v Sloveniji in z namerami agresorjev priporočila, naj skušajo pri parlamentih in vladah svojih držav posredovati v prid slovenske neodvisnosti in samostojnosti ter varnosti. Da je takšna aktivnost potrebna, pričajo prvi odzivi.

To se je namreč zgodilo v nasprotju s Tezami o organiziranosti Poslovne skupnosti za VVS in »Začetni znaki slovenskih vin«, ki jih je pripravila Zvezda društva vinogradnikov Slovenije. O tezah smo razpravljali na RK KGP 10. junija 1990, zatem pa na Skupščini PSVVS v Vipavi (Zemono). Torej so predlog o preoblikovanju skupnosti pripravili tudi v nasprotju z dogovorom, da bomo pri tem — ob pomoči RS KGP! — enakopravno sodelovali tudi zasebni vinogradniki.

2. Potrdite takšnih predlogov bi po mnenju Liberalne stranke predstavljal brezpogojno in sramotno kapitulacijo Republike Slovenije.

3. Liberalna stranka meni, da so na Brionih oblikovani predlogi v nasprotju s stališči Skupščine Republike Slovenije in ogrožajo življenske interese Republike Slovenije.

4. Iz teh razlogov Liberalna stranka v celoti zavrača predlagano besedilo skupne deklaracije.

Za glavni odbor
Liberalne stranke Slovenije
predsednik stranke:
FRANCE GOLJA

sedanjemu nevdžirnemu in diskriminacijskemu sistemu podeljevanja zaščitne znake slovenskih vin. Še posebej pa podrejenosti množice zasebnih vinogradnikov, ki obdelujejo tri četrtine slovenskih vinogradov, vinogradniški politiki, kakršno je 45 let krajol predvsem tisti del »vinarskega« lobbyja, ki je

ne le pobral smetano, ampak tudi bistveno prispeval k slabšanju materialnega položaja slovenskih vinogradnikov in k zmanjšanju vinogradniških površin v Sloveniji!

V zvezi s tem protestom bomo z do sedanjimi izigravanji zasebnih vinogradnikov ter našimi stališči podrobnejje seznanili širšo javnost.

ZVEZA DRUŠTEV
VINOGRADNIKOV
SLOVENIJE

POPRAVEK

V prispevku »V Birčni vasi uspešni«, ki je bil objavljen v 26. št. Dolenjskega lista, je izpadlo ime Ladija Rauha, ki je opravil veliko del ter priskrbel in daroval material pri urejanju šolskega igrišča.

DOMAČE TRNJE

• Menjujemo komunistično bedo za kapitalistično siromaštvu.

• Lagati smo se naučili od lažnih veličin.

• Lahko smo brez peterokrake, brez kralja, brez komunistov, ne moremo pa biti brez — kruga.

• Naši vlaki so brez voznih redov, ker voda v republikah neradi.

D. STARČEVIĆ

pisma in odmevi

Kaj teče v Krko

Pojasnilo Komunale

V rubriki Halo, tukaj je bralec »Dolenčica« sprašuje upokojenec Ivan, kaj se ob deževju izlija v Krko iz kanala na kandijski strani pod mostom čez Krko. Videti je kot nekakšna gosta bela snov.

Obrazložitev: Ob povečanju hidroelektrične obremenitev na kanalu IMV-Kandija (ob deževju) se odvečna voda preko razbremelinika, ki je zgrajen na Ragogi cesti, previla preko kaskad v Krko. Ker je višinska razlika od razbremelinika do nivoja Krke velika, pride do padanja in mešanja voda. Pri tem se ustvarjajo vodni mehurčki, ki so videti kot bela pena. Opravljena je bila že tudi večkrat kontrola voda v izpustu s strani UIS Novo mesto ter Komunale. Ni pa bilo ugotovljeno povečanje onesnaženosti nad dovoljeno mejo.

Vsa dodatna pojasmila dobite pri Jordanu Hrvatinu, vodji sektorja Kanalizacija, tel.: 24-486.

V.d. direktorja:

ADOLF ZUPAN, dipl. iur.

ŠE: ŠEF PROTI ŽELEZNIKI BLOKADI

V zvezi s člankom z navedenim naslovom, objavljenim v Dolenjskem listu, 5. 7. letos, prosimo, da v vašem listu objavite naslednje besedilo:

Vse dejavnosti na železnicah med posebnimi razmerami v Sloveniji so bile dogovorjene med republiko Slovenijo, ŽG Ljubljana in posameznimi sekcijami. Za vsako izredno akcijo, ki sicer ni predvidena v postopku železniške tehnologije, so morali šefi sekcij dobiti vnaprejšnje pooblaščilo ŽG Ljubljana.

Tako ni šlo za nikakršno ostro nasprotovanje postavitvi barikad in izvajjanju drugih predvidenih zaščitnih dejavnosti na postaji v Novem mestu, kot poroča novinar v vašem listu. Ante Stipanovič, šef sekcije za promet Novo mesto, je ravnal v skladu s pooblaščili, ki jih je dobil od republike Slovenije preko ŽG Ljubljana. Zagnanost vseh, ki so opravljali obrambne načrte na nove meški postaji, je vsekakor pozitivna, vendar je bilo nujno treba predložene ukrepe uskladiti v republiki, kar je bilo tudi opravljeno, in so bili tako vsi potrebeni obrambni in zaščitni ukrepi pravčasno storjeni.

Služba za stike z javnostjo
ŽG Ljubljana

• Kdor molči, kakor da soglaša (Bonifacij VIII.)

Močan ženski glas za mir

Nočemo vojne in nočemo živeti z orožjem

V vseh republikah nekdanje Jugoslavije se krepi mirovno gibanje. Na njegovem čelu stoji starš vojakov, ki pravkar služijo JA, in neodvisne ženske skupine.

Te dni so matere blokirale izhod tankov iz Loznice in jih prisilile k vrnitvi v vojašnice. Po vsej Srbiji je bilo 30 in več shodov, na katerih so matere in starši vojakov, ki služijo v JA, zahtevali, naj se njihovi otroci vrnejo domov in naj se takoj ustavijo vse sovražnosti in vzpostavi mir.

Zenske na Hrvatskem so se zbrale na mirovnih shodih v Zagrebu, v Koprivnici, Sisku in Osijeku. Naječja težava gibanja za mir je zelo majhna pripravljenost medijev, posebej osrednjih in najpomembnejših, pikatizati to mirovno razpoloženje.

Neodvisne ženske skupine in organizacije v Sloveniji — Društvo za enake možnosti moških in žens — INICIATIVA, ženske za politiko, ženska frakcija SDP in skupina Inicijativa delle donne Capodistria — Ženska iniciativa Koper so 4. 7. 1991 ob 17. uri po mnogih slovenskih mestih istočasno z ženskimi skupinami drugod po Jugoslaviji — organizirale shode za mir. Večji shodi so bili v Ljubljani, Novem mestu, Novi Gorici, Metliki, Kopru, Velenju, manjši v Škofiji Liki, Gradcu, Podzemlju. Ponekod pa so skupno izjavo prebrali po Lokalnih radijskih postajah (v Celju, na Jesenicah in Še kje).

Ta izjava se glasi:

»Tukaj smo zato, ker je tukaj vojna ali pa je pravkar bila. Imamo marsikaj povedati, pa nas ni slišati, kadar se strelja in grmi topovi. Ženske smo v vojni takoj zelo brez glas. Veliko nas mora biti, da bi se naš glas slišal. Naš glas za mir! No-

čemo vojne in nočemo živeti z orožjem!

Naš poziv velja politiki, naj se nauči pogovarjati. Pred vsako vojno so pogajanja in po vsaki vojni so pogajanja. Kdo tega ne ve? Čemu torej vojna?

Zahtevamo, naj se takoj nehajo vojne akcije in grožnje z orožjem. Zahtevamo torej, naj se neha obroževanje. Dokler bo orožje, bo mir ogrožen!

Ta hip se mora nehajti vojna, a ta hip se mora začeti tudi mir! Naše prijatelje v Evropi računamo, da nas bodo podprtli v želji po miru, da si vzajemno priznamo pravico do miru. Svoboda in samostojnost sta možni samo v miru! Življenje je mogoče samo v miru!

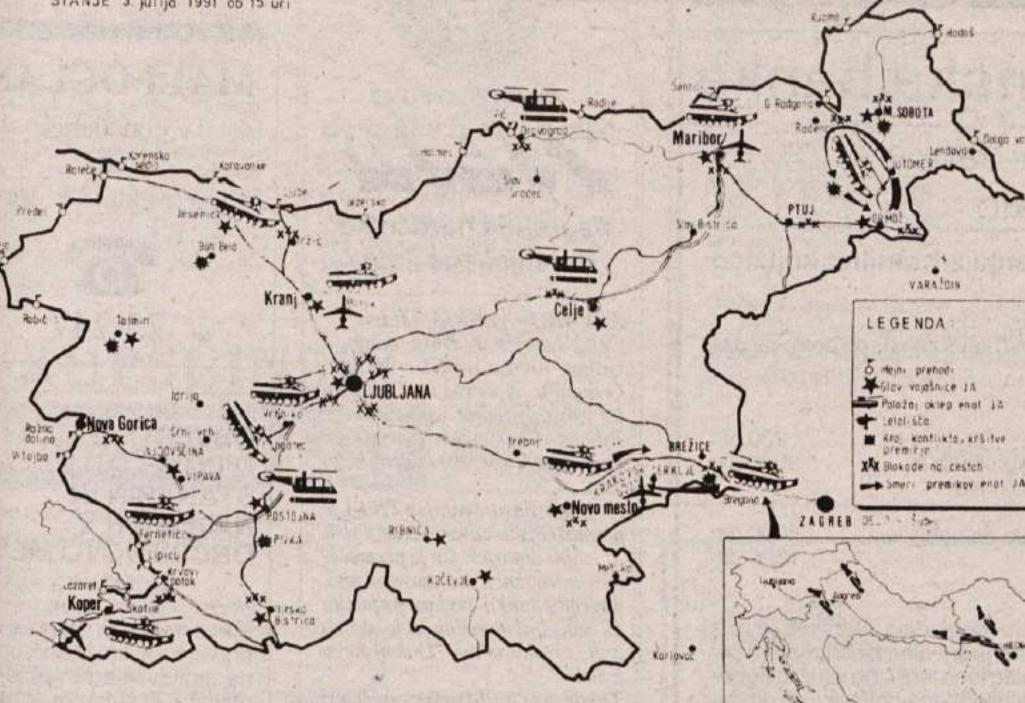
Naši predlogi so:

1. Takoj naj utihne orožje in se začno pogovoriti (in nato spet pogovori in pogovori).

2. Evropske ustanove naj stalno pošiljajo opazovalce in delegacije na vseh ravneh, saj pomenujo eno od pomembnih javstev za ohranjanje krhkoga miru.

3. Tisti, ki imajo v Evropi moč in oblast, naj se zavzamejo za demilitarizirano Jugoslavijo in demilitarizirani Balkan. Balkan kot sod smodnika žal ni metafora.

Vojna nevarnost v Sloveniji in v tistem, kar je ostalo od Jugoslavije,

Resnica prodira v svet

Ameriški Slovenci se trudijo, da bi ZDA vedela, kaj se dogaja v Sloveniji

CLEVELAND — Matjaž Jančar, ki je uradno še vedno generalni konzul SFRJ v Clevelandu, hkrati pa slovenski predstavnik v Clevelandu, se vse od napada JA na Slovenijo trudi, da bi ZDA zvedele za resnico o dogajanju v Sloveniji. Po ZDA pošilja obvestila o teh dogajanjih ter o brutalnih akcijah in grožnjah JA na najrazličnejše pomembne naslove. Da bi ZDA zvedele resnico o Sloveniji in Jugoslaviji, kar naj bi vplivalo tudi na uradno ameriško stališče do Jugoslavije, njene enotnosti in osamosvojiti teženj Slovenia, si močno prizadevajo tudi ameriška slovenska društva.

Eno takih je v Clevelandu, ki je s preko 100 tisoč Slovencem ena močnejših ameriških slovenskih »postojank«. Mnogi od njih niti slovensko ne znajo več, a del njihovega srca je že zmeraj slovenski, je v pogovoru za Dolenski list potrdil Matjaž Hočvar, Belokranjec, ki že več desletij živi v tem koncu Amerike.

SREČANJE

V okviru meseca mladinske kulture v občini Novo mesto smo se 6. junija srečali z učenci iz OŠ Škocjan. Izmenjali smo kulturni program in ugotovili, da je kulturno sodelovanje med šolami potrebno, saj se spoznavamo in izmenjujemo izkušnje. Nastopili so harmonikarji iz Škocjanske šole, naš recitatorski krožek se je predstavljal z dramatizacijo Povodnega moža, na koncu pa so nas razveselili z odličnim igranjem tudi naši tamburaši.

Novinarski krožek
OŠ Janeza Trdine, Stopiče

Izbrali pot časti, ker smo premislili tudi pot sramote

Iz govora Josipa Vidmarja na Kočevskem zboru leta 1943

»Ko smo 27. aprila 1941. leta ustanovili Osvobodilno fronto in sklenili, da gremo v oborožen odpor oper okupatorje, smo vedeli, kaj nas Slovence čaka. In vendar smo se odločili za ta usodni sklep in storili ta korak. Storili smo ga, ker smo predobro in prenatančno videli tudi drugo možnost, drugo pot, kakršna nam je bila na razpolago. Dejstvo, da smo za svojo odločitev zastavili tudi lastna življenja, nas ne opravičuje in ne more opravičevati pred našo vestjo. Pač pa nas opravičuje ona druga pot, ki smo jo videli in v mislih prehodili. To bi bila pot, ki so nam jo svetovali naši preizkušeni voditelji, pot mirovanja, pot hlapčevske ponosnosti in potrepljivosti, pot nemške, neme in nizkotne, da ne rečem živalske vdanoosti in prenasanju ponizovanja in nasilja, pot sramotnega sožitja z okupatorjem, skratka pot pasje sreče, da smeš izlati roko gospodarju, ki vihti bič nad tabo. Te nečastne poti nismo mogli izbrati in naša ljubezen do slovenstva nam ni dovolila priporočiti je narodu, pa naj bi nas doletelo, kar si že bodi.

Izbrali smo pot časti, ker smo dodata premislili tudi pot sramote.«

Sinova na varno v Trst

Naše otroke pomagajo reševati tudi tuji

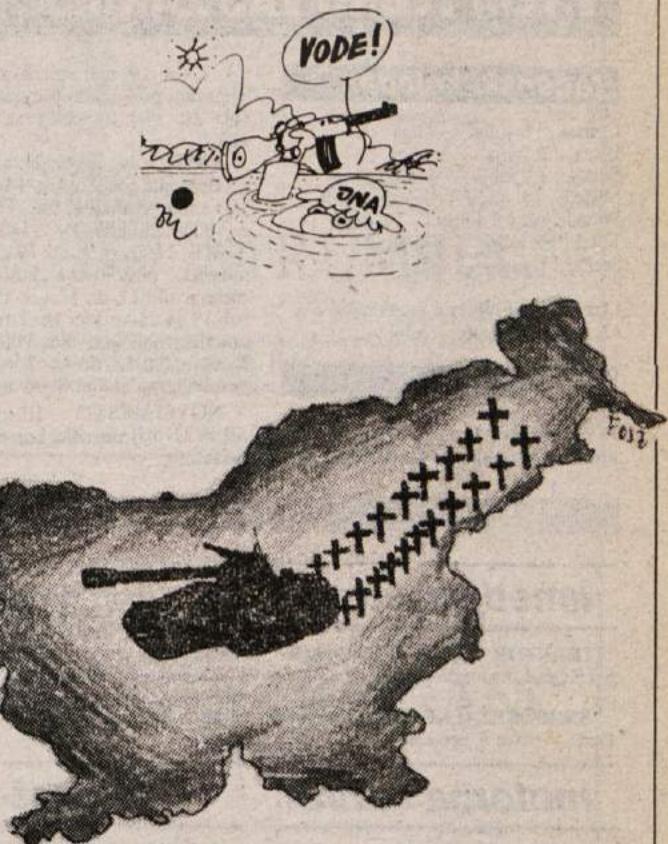
NOVO MESTO — Napad okupatorske jugoslovanske vojske na Slovenijo je poleg vsega gorja v številnih družinah tudi ločil otroke od staršev. Ena takih je družina novomeškega arhitekta Zdenka Hlavatyja. »Mlaša od mojih treh sinov, starca 13 in 15 let, sta bila v Krkini koloniji na Debelem rtiču,« je začel pripoved oče Hlavatyja. »Ko je prišlo do napada na Slovenijo, smo bili seveda tako kot vsi drugi starši, katerih otroci so bili ali so še ločeni od njih, nadvse zaskrbljeni. Še huj je bilo, ker nikakor nismo mogli dobiti telefonske zveze z letoviščem. V Trstu imamo prijatelje in smo se obrnilni nanje, da bi, če se da, šli po sinova in jih odpeljali na varno čez mejo. Seveda smo morali o tem prej obvestiti vodstvo kolonije, saj je jasno, da ne bi bili otroka nekemu neznancu in še tuju povrh.« Končno jim je le uspelo priklicati Krkino letovišče v Strunjani in od tam

OČE IN BRAT — Zdenko Hlavaty s starejšim sinom, mlaša sinova oziroma brata pa sta na varnem v Trstu.

so Hlavatyjevo sporočilo prenesli na Debeli rtič.

»Moj tržaški prijatelj Renato Pieri, sicer lastnik Mercedesovega servisa, je organiziral akcijo. Po sinova je šel čez mejo Zoran Muzlovič. Ne poznam tega človeka in ne vem, kakšne narodnosti je, gotovo pa mora biti pogumen možak, da je v takih razmerah tvegal pot čez mejo. Fant je dobil in ju varno preko Škofij spravil v Trst. Brž ko so bili čez mejo, je bil prehod v Škofijah zaprt. A. B.

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, delovne ljudi in občane obveščamo, da je po sklepu izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, sprejetem na seji dne 25. junija 1991 (sklep objavljen v Skupščinskem Dolenskem listu št. 9/91)

JAVNO RAZGRNJEN

OSNUTEK SPREMEMBE ZAZIDALNEGA NAČRTA CIKAVA ZA OBRTNE LOKACIJE OB REGIONALNI CESTI

v času od 29. junija do 29. julija 1991, in sicer v prostorih:

- skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, 1. nadstropje,
- osnovne šole na Malem Slatniku.

JAVNA OBRAVNAVA

osnutka zazidalnega načrta bo v

četrtek, 18. julija 1991, ob 20. uri
v krajevni skupnosti Mali Slatnik, v osnovni šoli na Malem Slatniku.

Do poteka javne razgrnitve osnutka lahko podate pisne pripombe, mnenja in predloge na krajih razgrnitve ali pa jih pošljete Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto, Ljubljanska 2, Novo mesto. Na javni obravnavi bodo navzoči izdelovalec zazidalnega načrta ter predstavniki zavoda, ki bodo o osnutku podali podrobnejšo obrazložitev in prisotnim dajali pojasnila. Vabljeni!

ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE IN URBANISTIČNO NAČRTOVANJE NOVO MESTO

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadave skupščine občine Novo mesto na podlagi sklepa skupščine občine Novo mesto ter v soglasju s skupščino občine Črnomelj, Metlika in Trebnje v zvezi z 19. členom zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

družbenega pravobranilca samoupravljanja
občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

Predloge in prijave za ta dela in naloge lahko posredujejo občani Komisiji za volitve, imenovanja in administrativne zadave Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, Novo mesto, v 15-tih dneh po objavi. Predlogu mora biti priložena izjava kandidata o sprejemu kandidature ter živiljenjepis s podatki o izobrazbi in zaposlitvi. Prijavijo se lahko tudi kandidati sami.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadave
Skupščine občine Novo mesto

NOVOLINE COMMERCE,
trgovina in storitve, d.o.o.
Novo mesto
Cesta komandanta Staneta 38

objavlja prosta delovna mesta

1. direktorja podjetja
2. samostojnega komercialista
3. komercialista-referenta

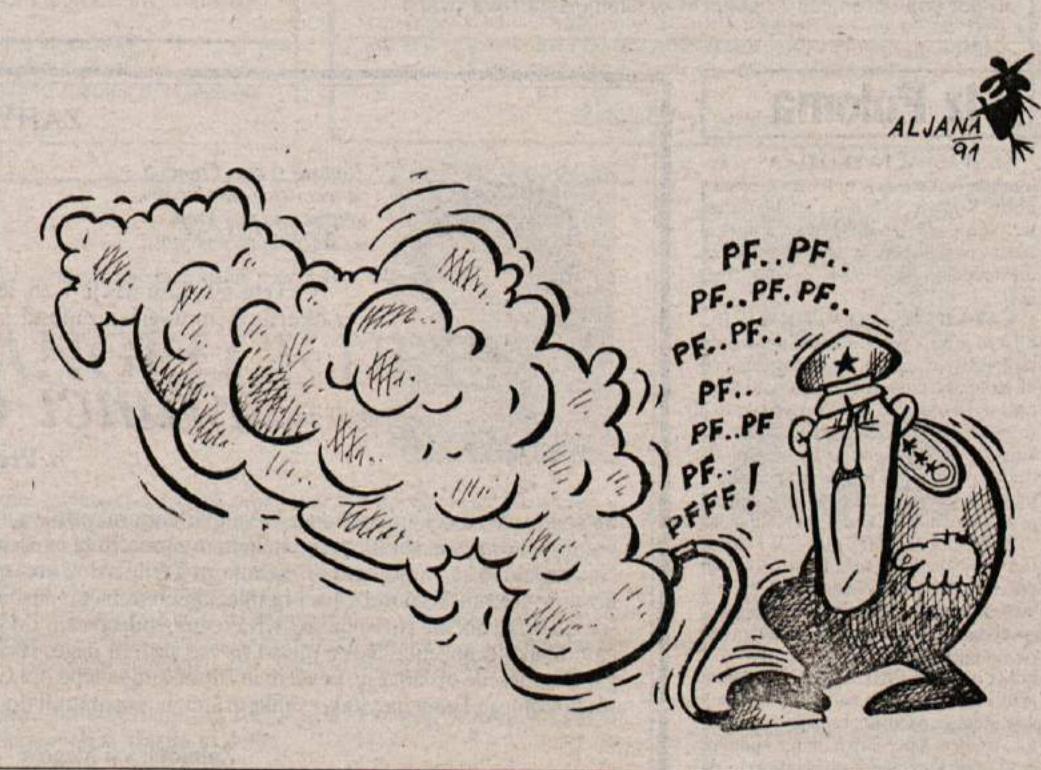
Od kandidatov pričakujemo ustrezno izobrazbo od V. do VII. stopnje, sposobnost komuniciranja doma in na tujem, predvsem pa marketinška znanja in odločnost za tekmovanje na konkurenčnem trgu.

Nudimo ustvarjalno delo, stimulativni OD glede na dosežene rezultate in možnost dodatnega izobraževanja. Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.

Interesenti naj pošljajo prijave z dokazili v 8 dneh po objavi na naslov:

NOVOLINE COMMERCE, d.o.o., Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 38.

O izbrih bomo kandidate obvestili v 10 dneh po končanem zbiranju prijav.

VLOMA V ZIDANICI

KUZARJEV KAL — V noč od 3. na 4. julij je bilo vlamljeno v dve zidanci s Kuzarjevem Kalu. Novomeščan Igo Ritonja je po napovedanem obisku ostal brez lesenega sodčka iz okrog 15 litri vina, pol kile kave, zmanjšala pa sta tudi moški sprej deodorant in kolonjska voda. S tem je oskodovan za okoli 3 tisočake. Iz zidance Leopolda Berusa s Kuzarjevega Kalpa je neznan storilec odnesel 8 kg sladkorja, pol kile kave, pol litra žganja in nekaj masti, iz sodov pa je iztočil okrog 30 litrov vina. Lastnik ima za okoli 2 tisoč dinarjev škode. Kdo se bo mastil in lišpal, še ni znano.

avto moto društvo trebnje

organizira tečaj iz CPP za voznike motornih vozil. Začetek se bo v prostorij AMD Trebnje dne 23. julija ob 17. uri. Tečaj je brezplačen.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

V 9. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 28. junij 1991, so objavljeni dokumenti:

OBČINA ČRNOSELJ

- Odredba o določitvi najvišjih cen
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Črnomelj

OBČINA METLIKA

- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o ureditvi prometa v mestu Metlika

OBČINA NOVO MESTO

- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta Cikava za obrtno lokacijo ob regionalni cesti — sprememb
- Odlok o izdaji obveznic občine Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Zdravstvenega doma Novo mesto
- Odlok o varstvu naravnega okolja pred požari
- Odlok o komunalnih takšah v občini Novo mesto
- Odlok o krajevni turistični taksi v občini Novo mesto
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogom urbanističnih zasnov za naselje Žužemberk)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogom urbanističnih zasnov za naselje Straža z Vavto vasjo)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogom urbanističnih zasnov za naselje Otočec)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogom urbanističnih zasnov za naselje Šmarjeta s Šmarješkimi Toplicami)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogom urbanističnih zasnov za naselje Mirna Peč)
- Spremembe in dopolnitve držbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000
- Sklep o prenehanju z delom vzgojno-izobraževalne organizacije Osnovna šola Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Bršljin
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Center
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Grm
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Stopiče
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Šmihel
- Odločba o ugotovitvi splošnega interesa za postavitev daljnovidov 2 x 110 KV Brestanica—Krško—Novo mesto
- Zapiski o delu občinske volilne komisije pri ugotavljanju izida nadomestnih volitev v volilni enoti Št. 16
- Odlok o prostorskih ureditvenih pogojih za pomembnejša lokalna središča občine Novo mesto

OBČINA RIBNICA

- Pravilnik o oddajanju poslovnih prostorov
- Sklep o določitvi najvišjih cen
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o urejanju in varstvu okolja v občini Ribnica
- Odlok o spremembah odloka o reji, registraciji in označevanju psov ter reji ostalih domačih živali
- Odlok o spremembah odloka o varstvenih pasovih vodnih virov in ukrepah za zavarovanje voda
- Odlok o spremembah odloka o omejitvi nabiranja lipovega cvetja in pridobivanja lubja lipe
- Odlok o spremembah in dopolnitvi odloka o upravljanju, uporabi in vzdrževanju kanalizacije v občini Ribnica
- Odlok o spremembah odloka o pogojih za priložnostno opravljanje gostinske dejavnosti v občini Ribnica
- Odlok o spremembah odloka o ureditvi cestnega prometa v naseljih in zimske službe na območju občine Ribnica

OBČINA TREBNJE

- Sklep o vrednosti točke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za drugo polletje leta 1991
- Sklep o povprečni gradbeni ceni za 1 m² koristne stanovanjske površine za potrebe odmere davka od premoženja za leto 1991
- Sklep o prispevku za priključitev na komunalne objekte in naprave individualne rabe v občini Trebnje

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Sklep o prenehanju z delom Zdravstvenega centra Dolenjske Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Splošne bolnišnice Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Dolenjskih lekarov Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Zavoda za socialno medicino in higieno Novo mesto

ZAHVALA

V 61. letu starosti se je 27. junija poslovil od nas mož, brat in stric

RUDI BAŠELJ

iz Gor. Kamenca

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mi v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence, cvetje in sveče ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku za opravljen obred. Se enkrat vsem lepa hvala!

Žalujoča žena Pepca

ZAHVALA

Pole, kdo bo tebe ljubil,
ko bom jaz od doma šla?

Ob boleči izgubi naše drage mame,
stare mame, sestre in tete

ANE ŠTRUMBELJ

z Vinkovega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali. Hvala tudi g. župniku za opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem se enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Tiho, brez slovesa je odšla od nas naša draga mama, babica in prababica

ANTONIJA DERGANC

roj. Dernovšek

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za takojšnjo pomoč, izreceno sožalje in darovano cvetje. Iskrena hvala sodelavcem GIP Pionir in Tiskarni Skušek, govorniku Ediju Malnariču za ganljive besede, Angelci Štricelj in gospodu župniku za opravljen obred. Se posebno se zahvaljujemo družinam Malnarič, Dichelberger, Majcen, Bezek, Bukovec, Lipar, Sever in Malenšek za nesobično in vsesransko pomoč.

Žalujoči: vsi njeni

Semič, Ljubljana, Sydney, Črnomelj, Novo mesto

ZAHVALA

V 63. letu nas je nenadoma zapustil naš skrbni mož, oče, stari oče, brat, svak, stric in tast

ALOJZ ŽAGAR

iz Birčne vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za darovano cvetje in tolažilne besede v težkih trenutkih. Najlepše se zahvaljujemo govornikoma za poslovilne besede, pevcem iz Ruperč vrha, gospodu župniku za lep obred in vsem, ki ste pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je zapustila

ALOJZIJA RUGELJ

z Mirne

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in prijateljem za izraze sožalja, cvetje in spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Posebna zahvala KC Ljubljana in vsemu osebju pljučnega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu ter g. župniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoči: hčerka Irena z družino

ZAHVALA

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolečina je bila močnejša od življenja.

V 81. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

FRANC PERŠE

— PAVLETOV

upokojeni gostilničar
iz Zbur pri Šmarjeti

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste se tako številno poslovili od njega. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Matko, Perše, Gorenc, Kovačič ter Meti Sočirov, GD Zbure za organizacijo pogreba ter GD Mokronog, Šmarjeta, Škocjan, Zagrad, Orešje, Bela Cerkev, govornikoma Francijcu Anderliču in Janezu Pirnarju, g. župniku za lepo opravljen obred ter pevcom iz Mokronoga.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

ANGELE GAZVODA

iz Straže

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo lajšali bolečine v zadnjih dneh življenja, predvsem dr. Moreli in osebju kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto. Hvala tudi sosedom za pomoč in cvetje, Martini Pečjak za poslovilne besede in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti k počitku ter ji darovali cvetje, ter godbenikom iz Straže za zaigrane žalostinke.

Žalujoči: vsi njeni

Straže, Ljubljana, Vinja vas, Pulj

ZAHVALA

Kakor hitro spolzi solza mila,
tako hitro te je smrt od nas zavila.
Ni bilo niti časa za slovo in zahvalo,
s katero bi se ti oddolžili
za vso skrb in dobroto.

30. junija nas je v 87. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

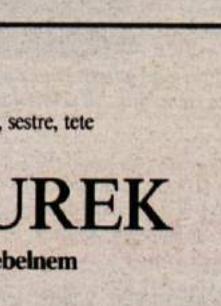
TEREZIJA KRALJ

roj. Zupet

s Trstenika 18, Šentupert

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sv. maše, sveče in se poslovili od nje. Posebna zahvala velja dr. Bojanu Tratar, HP Kolinska Mirna, gospodom Vidicu in Petku, Zidarjevim, IMV Mirna in pevcom ter govorniku Antonu Strmoletu. Vsem, ki ste jo v življenju imeli radi in jo spoštovali, iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ostali smo brez mame, stare mame, sestre, tete

ANGELCE UREK

z Drečjega vrha pri Trebelnem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali pokojnici cvetje in jo spremili na zadnjo pot. Posebje se zahvaljujemo zdravnikom in strasom Onkološkega instituta iz Ljubljane, ki so pokojnici s svojim znanjem in s prijazo besedilo lajšali trpljenje. Hvala lepa zdravnikom in strasom iz novomeške bolnišnice, ki so z nečloveškimi naporji trudili podaljšati njeno bivanje med nami. Na svojem domu sta jo tolažili s toplino in znanjem dr. Anica Berganc-Dolenšček in enkratna medicinska sestra Zdenka Kučič. Hvala jima! Od nje so se poslovili tudi uslužbenici MKZ Trebnje in zaposleni iz Termoteknike v Novem mestu. Zahvaljujemo se g. župniku s Trebelnega za lepo opravljen obred in pevcom z Trebelnega za zapete pesmi. Vsem se enkrat iskrena hvala!

Za njo žalujejo: sin Stane, hči Angelca, snaha Milena, zet Jože, vnuki Polona, Stanko, Dejan in Helena, sestri Marija in Jelka

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših boš ostal.

Tiho in brez slovesa nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

STANISLAV BARBO

z Gor. Kamenc

Z žalostjo in hvaležnostjo v srcih se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, zasuli s cvetjem grob pokojnika in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala GD Kamenc, GD Novoteks, podjetjem Varnost, ZD Novo mesto, Revoz, ŽTP Novo mesto, gospodu župniku za lepo opravljen obred in gospodu Florjančič za ganljive besede slovesa. Vsem se enkrat iskrena hvala!

Portret tega tedna

Bojan Zupanc

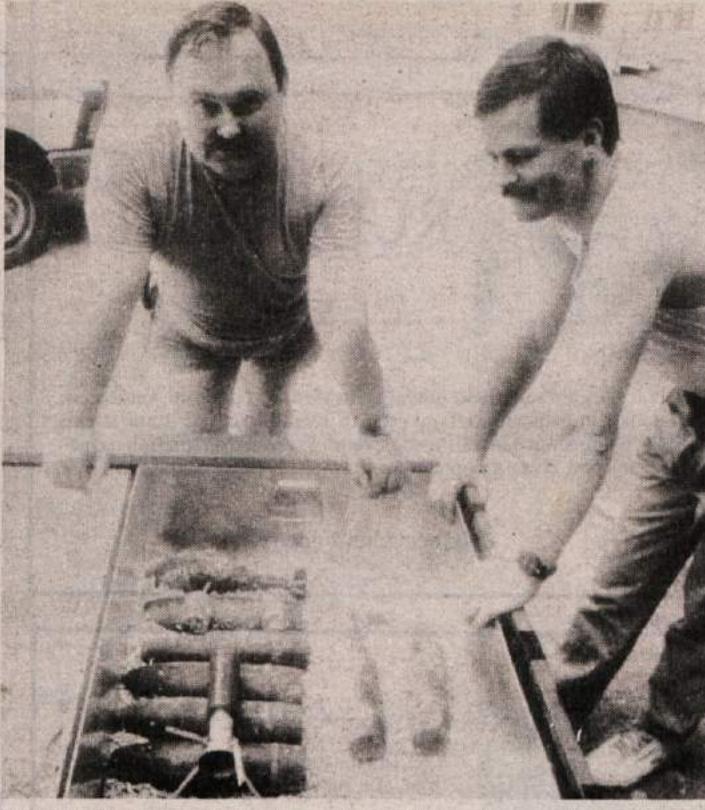
Z vojno je Bojan od prve minute. Pričkal jo je na barikadi na Pogancih. »Moja enota je nato oklepniške spremljala do Medvedjeka, kjer je kolono zaustavila blokada. Mi smo jih nato z vozili zapri še zadaj. Naše enote so zasedle položaje v dolini na lev strani ceste proti Ljubljani. Ta odločitev se je kasneje pokazala kot edino pravilna, oklepniški svojih grozecih cevi niso mogli spustiti tako nizko. V petek ob 9.50 so pričeli napad, pri tem razstrelili naš tovornjak in kombi. Mi smo svojo takško izpolnili, izstrelili protioklepno municijo in se umaknili na dogovorjeno točko; vse enote, ki sem jih v Medvedjeku pripeljal, so se tod tudi našle.« Šele po Medvedjaku je Bojan prvič po dveh neprespanih nočeh za uro zatisnil oči. Spati ni mogel, prizori vojne so se vrstili eden za drugim. Spomnil se je na ranjenca poleg sebe, sovražna letala, ki niso izbirala ciljev. Hkrati se je spomnil gostoljuba, pozrtvalnosti in pomoci okoliških krajanov, ki so teritorialce vzel za svoje sinove. S tem spoznanjem je vsak boj, naj bo še toliko krvav in neizprosen, lažji. Narod nobene vojne doslej še ni izgubil. Slovenci smo to pravilo potrdili, če bo potrebno, ga bomo znova.

Letošnjega februarja, ko se je iz novomeške IMV preselil v Pokrajinski štab teritorialne obrambe, niti sanjal ni, da mu bosta uniforma in orožje že čez dobre štiri mesece postala vsakdanja spremovalca. Da bo doma postal tuječ, ki ga žena in otroka za uro ali dve vidita le vsak trejti dan. Pa enonapolletne hčerke to niti ne moti preveč, zato pa toliko bolj petljenega sina, ki nikakor ne more razumeti, zakaj oči neradoma nima več časa zanj, za igro in spreponde. Sicer pa še odrasli težko dojemamo čas, ki ga živimo te dni in tedne. »Sreča v nesreči, da je žena brez zaposlitve, tako lahko otrokom posveti vseh štirindvajset ur,« doda ne brez grekobe v glasu.

B. BUDJA

Kot vsak pravi Dolenjec ima tudi Bojan na Ruperčvrhu nekaj trt. Nanje ga je spominil šele tale pogovor. Skrb za vinograd je sedaj prevzel oče, ki sinove današnje življenje in obveznosti nemara še najbolj pozna. Ne dolgo tega je bil sam povelnjak pokrajinskega štaba TO, v pokoju je tako dobil novo dolžnost. Koliko časa jo bo moral opravljati? Bojan Zupanc ne premišlja dolgo: »Če vodi jugoslovansko armado Veljko Kadijević, bo mir, če jo vodi Blagoje Adžić, bo vojna.«

B. BUDJA

NEVARNI OSTANKI VOJNE — Na bojiščih, predvsem na Medvedjku in v Krakovskem gozu, je ostalo precej nevarnega eksploziva. Ta območja seveda niso primerna za sprehajanje, posebno nevarnosti pa predstavljajo za tiste soljarje, ki so sedaj na počitnicah in stikajo z vsemi. Pirotehnik, ki jih vodita poveljnik občinskega štaba CZ Janez Štrukelj in njegov namestnik Darko Perše, so ta čas na območju Žužemberka, Dvora in Žabje vasi našli še ostanke iz druge vojne. V zbirki, ki so jo v ponedeljek peljali na uničenje v Camberk pri Orehoščici, je bilo na desetine min in ročnih bomb. Nevarnostim iz druge vojne so se pridružile še »trofeje« iz Medvedjaka. (Foto: J. Pavlin)

Kanadski los »za Kučana«

Na carini v Zagrebu je izseljenec Lojze Mlakar moral lagati, da je lahko dal darilo rojstni vasi

BUČKA — Lojze Mlakar je že 35 let v Toronto, vendar rodne Bučke ne more pozabiti. Tudi vaščani Bučke ga imajo za svojega prijatelja in dobrotnika, ki jih obiše skoraj vsako drugo leto. zadnja leta je še posebno vesel nad zagotovljeno članom lovske družine iz tega kraja, ki je s prostovoljnimi delom zgradila svoj dom, letos septembra pa se že pripravljajo na otvoritev. Tudi Lojze je straten lovec, zato ni težko razumeti njegove odločitve, da dom lovcev na

Bučki okinča s svojo lovsko trofejo iz daljne Kanade. Ni prinesel ne veverice ne drobnega ptička, tevmeč glavo kapitalnega losa, ki ga je ustrelil že pred leti.

»Lov v Kanadi je drugačen kot pri vas. Zberemo se prijatelji, dobimo ustrezno dovoljenje in se za dva tedna odpeljemo v divje kraje. Kaj bomo lahko streljali, je že vnaprej določeno. Tako smo se odpeljali tudi 1500 km daleč, da sem ustrelil tega losa. Več kot 1000 kilogramov je potegnil na tehnici. No, to ni bil moj edini los, do sedaj sem jih ustrelil že dvanajst, v moji zbirki pa je tudi koža leva. Že naslednje leto bo njegova glava visela na steni lovskega doma na Bučki,« je povedal veseljak Lojze. Glava losa je zanj pa tudi za lovece Bučke dvojna trofea. »Morda je pri vsej zadavi še najlažje biti lovec; za preparatorstvo je treba nekaj plačati, najteže pa je bilo to spraviti mimo jugoslovenskih carinikov. Trofeje ponavadi zaplenijo in jih imajo za svoje lovske zmage. Sam se nisem dal. V Zagrebu sem se precej časa pogajal z ljudmi v zelenem in tudi osamosavjanje Slovenije mi je pomagalo, da je šlo to pot drugače. Cariniku sem rekkel, da losa nesem našemu Kučanu, pa se je nasmajel in že sklenil z menoj dogovor, da ob drugem povratku v domovino prinesem še nekaj večjo losovo glavo za Tuđmana. Obljubil sem, če bom izpolnil obljubo, pa še ne vem. Po zadnjih dogodkih najbrž že ne!« se je odrezal Lojze.

Z. L.-D.

J. PAVLIN

Se obeta polhovo leto?

Pod Planino zaščiteni bukev in hrast častitljive starosti — Letina, kakršne ni bilo že desetletje

PLANINA — Po gozdarskem pravilniku so drevesa, katerih deblo merijo v premeru več kot 120 centimetrov, zaščiteni in jih hraničijo kot zanimivost. Gozdarji črnomaljske GG so pod Planino zavarovali dve veličastni drevesi, bukev in hrast graden, ter s kažipoti opozorili na njuno popotnike, ki tod mimo vse pogosteje obiskujejo Mirno goro.

Hrast je star 230 let, obseg debla znaša 3,95 metra, v višino pa meri 24 metrov. Bukev, ki je 20 let starejša, ima obseg 3,60 metra, v višino meri 26 metrov, volumen pa je 14 prost. metrov. Gozdarji so pri določanju starosti teh dreves izhajali iz ustnega izročila, kaj se je s tem okoljem dogajalo, kdaj in kako so tukaj gospodarili z gozdov, kako je bilo še za časa Kočevjarjev. Starost so določili po izkušnjah, prepričani pa so, da se veliko niso zmotili, čeprav se zavedajo, da ne gre za matematično natančnost.

Posebno zanimala je bukev, ki raste prav na robu s smrekami zasajenega gozda. Na deblo so gozdarji obesili tablo z napisom, ki naj bi veljal kot poziv popotnikom: »Ne zarezuj, ne kuri pod mano, te prosi bukev, mati gozda.« Naš predniki so namreč verjeli, da je bukev mati gozdu in najbrž se niso prav veliko.

M. B.-J.

ZARES MATI GOZDA — 250-letno, a izredno zdravo bukev pod Mirno goro bi s težavo objeli trije ljudje. (Foto: M. B.-J.)

Usoda kostanjev še vedno ni znana

Kostanjev drevored na Novem trgu zdaj, malo pozno, vendar rešujejo

NOVO MESTO — Že kar precej časa je od tega, kar so bili kljub mnogim nasprotovanjem narejeni načrti za pozidavo novomeškega Novega trga, ker so bili pač najmočnejši tisti, ki so bili prepričani o tem, da je prepotrebna novomeška blagovnica lahko samo na tem mestu in nikjer druge. Zdaj je, kar je, Pionir začerkat s težavo (lastnik še ni znan) gradi po sistemu za trg blagovnico, ki bo prihodnji mesec pod streho, in poslovno-trgovski objekt B, ta gradnja pa občutno posega v nadaljevanje Ketjevega drevoreda ob Cesti komandanata Staneta. Njegova usoda še ni znana, čeprav sta, žal pozno, prevladala spoznanje in pripravljenost, da se naredi vse za ohranitev.

Vodja projekta Novi trg v GIP Pionir, Miha Kastelec, pravi, da so se v izvedbi temeljiv za objekt B sodelovali s poseljanjem v kostanjev nasad ob Cesti komandanata Staneta, ki je bil predmet polemik že ob izdelavi zazidalnega načrta. Pri izkopi pa da so pazili, da kostanjev oz. njihovih korenin niso poškodovali, brezine in korenine pa so potem zavarovali pred pretiranim izsuševanjem. Tri drevesa so se sicer moralna umakniti gradnji, ostalim pa so strokovnjaki iz Ljubljane delno približali krošnje, da ne bodo ovirale del in zaradi prevelike teže tudi ogrožajo obstoja celih dreves. Dela okrog kostanjev opravljajo po navodilih Inštituta za gozdarstvo, ki so ga poklicali na pomoč na zahtevo Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto. »Drevored ne bomo uničili. Bodoči Novi trg bo imel potrebo zelenje, ohranjenja do dediščina in dosedanjih naravnih ambienta nasada. Strokovnjaki pravijo, da bodo kostanjevi zdržali še sto let, le kakšnega

najslabšega bo treba odstraniti in zasaditi novega, seveda ne čisto mladega,« pravita Kastelec in njegov pomočnik Slavko Mesojedec.

Zdejstvo je — pravi Mira Ivanovič iz novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine — da so v Zavodu, potem ko so zmanjšali tem zazidalnim načrtom, postavili pogoj, da se sme izvajalec ob gradnji na največ metrov približati kostan-

jem. Pionir je sedem metrov stran predvidel sam objekt B, z izkopom temeljev pa se je kostanjev ponekod približal na vsega pol drugi meter in ogrožen je celo linija dreves. »Na gozdarskem inštitutu so rekli, da drevesa vseeno niso toliko ogrožena, da bi jih bilo treba odstraniti. Smotrime pa bi bilo narediti novo linijo drevoreda. Trenutno se izvaja sanacija kostanjev, katerih usoda ni znana. Skupno rešujemo, kar se po storjenih napakah da rešiti, moramo reči, da ima sedanje vodstvo gradbišča drugačen posluh in odnos do teh stvari kot prej. Kaj narediti, pa se bo treba odločiti ob urejanju zunanjega ureditve Novega trga ker bo drevored ob visoki stavbi izgubil svojo estetsko in krajinsko obliko,« pravi Mira Ivanovič.

Z. L.-D.

J. PAVLIN

IZ KANADE NA BUČKO — Lojze Mlakar (levo) predaja predstavnikom lovske družine Bučka trofejo losa, ki bo poslej krasila steno njihove velike lovske sobe. (Foto: J. Pavlin)

kozerija

REPIČEVINA MORA BITI SAMOSTOJNA

— Dovolj je bilo izkorisčanja.
— Pa ne samo to. Mi, Repičani, nimamo skoraj nič skupnega z Zgornjerepičani.
— Resje. Repičani pravimo kozruži debelača, oni koruza.
— Pri nas raste žlahnta trta, oni se nacejajo s šmarinicami.
— Ali pa prehrana.
— Kaj pa je narobe z jedmi?
— Mi že ob pamiveka vrtimo janice in odojčke na raznju, Zgornjerepičani še kokoši ne znajo dobrno speči.
— Pa tamburice.
— Ja, tudi tamburice. Pri nas že

dajo.

— Krave pa še bolj, da veš.
— Prestejava mostove!
— Ne razumem.
— Sveda ne, če nisi pozoren.
Kar poglej: do Zgornje Repičeve drage imamo na reki samo en most.
— Ja, trije mostovi pa nas povezujejo s sosednjo občino.
— Vidis, tudi v tem grmu tiči zajec.
— No, če sva že pri zajcih, haj ti povem, da se tudi najstarejši Repičani ne spomnijo, da bi kdaj repički zajec žežal na ozemlje Zgornje Repičeve Drage. Dokaz več, kako je življenje z njimi nesmiselno in nemogoče.
— Celo vreme gre v prid tej ugotovitvi in upravičeni zahtevi.
— Vreme?
— Sveda.
— Odgovori po resnicni: si že doživel, da bi prinesel veter zbrane oblake nad Zgornjo Repičeve Drago nad naša polja?
— No, vidiš! In človek naj bi živel z njimi in tisti regiji! Saj to je trajanje parija nad traparijam!

TONI GASPERIĆ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žulti, če bi radi kaj spremenili, morda koga povalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Poklicete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnili.**

Meditante tehnike »TM« in »Nova učenja« pozivamo na evropsko usklajeno mirovno delovanje — skupinsko medijacijo enkrat tedensko. Naslednje druženje je predvideno v nedeljo, 14. 7., ob 18.30. Prijave in informacije na tel. 28-928 ali 26-593 v četrtek, petek, soboto med 20. in 22. uro.